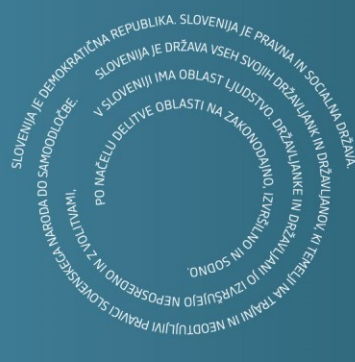

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 55. IZREDNA SEJA

(16. marec 2018)

MANDAT

VII

IZREDNA
SEJA

55

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 55. izredna seja (16. marec 2018)

ISSN 2385-9490

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2018

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 55. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI
S PRIHODNOSTJO SLOVENIJE, EPA 2675-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S PRIHODNOSTJO SLOVENIJE, EPA 2675-VII	6
MAG. MATEJ TONIN	6
MAG. MATEJ TONIN	7
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	8
MARKO FERLUGA	8
BORIS KOPRIVNIKAR	9
FRANC JURŠA	10
FRANC JURŠA	10
JOŽEF HORVAT	11
JAN ŠKOBERNE	12
LUKA MESEC	13
DR. BOJAN DOBOVŠEK	15
ANDREJA POTOČNIK	15
SUZANA LEP ŠIMENKO	16
MAG. BRANKO GRIMS	17
DR. FRANC TRČEK	18
MAG. BRANKO GRIMS	19
DR. FRANC TRČEK	19
LJUDMILA NOVAK	19
MAG. MATEJ TONIN	20
PRIMOŽ HAINZ	22
MAG. MATEJ TONIN	23
DANILO ANTON RANC	24
MAG. MATEJ TONIN	26
BORIS KOPRIVNIKAR	27
DR. FRANC TRČEK	28
MAG. MATEJ TONIN	30
MAG. BRANKO GRIMS	30
MAG. MATEJ TONIN	30
JERNEJ VRTOVEC	31
ERIKA DEKLEVA	32
MAG. MATEJ TONIN	33
MAG. BOJANA MURŠIČ	34
MAG. MATEJ TONIN	35
DR. JASNA MURGEL	36
MAG. MATEJ TONIN	36
DR. DRAGAN MATIČ	36
DR. FRANC TRČEK	36
JOŽEF HORVAT	37
DR. DRAGAN MATIČ	37
JOŽEF HORVAT	37
DR. DRAGAN MATIČ	37
TILEN BOŽIČ	37
ANDREJ ČUŠ	40
IRENA MAJCEN	40
IVAN ŠKODNIK	41
MAG. BRANKO GRIMS	43
MARKO FERLUGA	45
MAG. BRANKO GRIMS	47
MAG. BRANKO GRIMS	48
TOMAŽ LISEC	48
SIMON ZAJC	51

DR. DRAGAN MATIČ	53
JANEZ (IVAN) JANŠA	54
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	57
ALENKA SMERKOLJ	58
MAG. BRANKO GRIMS	59
MAG. MATEJ TONIN.....	60
PRIMOŽ HAINZ.....	60
PRIMOŽ HAINZ.....	60
PRIMOŽ HAINZ.....	60
JOŽEF HORVAT.....	61
DR. FRANC TRČEK	61
MAG. MATEJ TONIN.....	62
MAG. BRANKO GRIMS	63

Državni zbor VII. mandat

55. izredna seja
16. marec 2018

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 16. marca 2018 ob 14. uri.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslance in kolegi poslanci,
gospo in gospodje!

Začenjam 55. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: dr. Simona Kustec Lipicer od 16.30 do 18.30 ure – malo miru prosim, velja za vse, ne samo za poslance –, gospa Urška Bank od 17. ure dalje, gospa Ksenija Korenjak Kramar, gospa Irena Grošelj Košnik, mag. Tanja Cink, gospa Marija Antonija Kovačič, gospa Marinka Levičar, gospa Iva Dimić, gospa Marija Bačič, gospa Nada Brinovšek, gospa Anja Bah Žibert, gospod Branko Zorman, mag. Dušan Verbič, mag. Branislav Rajič, gospod Ivan Prelog, gospod Uroš Prikl, gospod Matjaž Han od 16. ure dalje, dr. Vinko Gorenak, gospod Jan Škoberne od 16. ure dalje, Miha Kordiš, gospod Igor Zorčič od 18. ure dalje, gospod Jože Tanko od 17. ure dalje, gospod Roberto Battelli, dr. László Göncz od 16. ure, gospod Marijan Pojbič, od 17. ure bom odsoten tudi sam ter gospa Suzana Lep Šimenko. Na sejo sem vabil predstavnike Vlade, vse prisotne pozdravljam.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 55. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v ponedeljek, 12. marca 2018 s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel, zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem. Prehajamo na odločanje, poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, 59 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 59.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 55. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S PRIHODNOSTJO SLOVENIJE.**

Predlog priporočila je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 25 poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem najprej besedo predstavniku predlagatelja mag. Mateju Toninu.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Drage poslanke in poslanci, ministrice in ministri, dober dan!

Lepo vas je videti v takem številu, človek ne bi mogel verjeti, da razprava o prihodnosti Slovenije pritegne toliko poslancev, kar je vsekakor pozitivna in dobra stvar. Tudi, če pogledate odziv Vlade, ki je na ta naša priporočila prišel, je bil to eden izmed najdaljših odzivov, na več kot 80 straneh so popisali svoja mnenja in to so vsekakor spodbudne besede. Tega bi se morali veseliti in te današnje razprave se zagotovo veselimo; celo več, premalokrat smo se v tem parlamentu pogovarjali o prihodnosti, mnogo prevečkrat o preteklosti. Nekateri drugi parlamenti evropskih držav imajo celo odbore, ki se izključno ukvarjajo samo s prihodnostjo. Zakaj je to pomembno? Pomembno je zato, da se politika osredotoča na stvari, ki jo čakajo v prihodnosti, in prav današnji namen te seje je storiti prav to. Zagotovo si predlagatelji ne delamo nobenih utvar, da bodo ta priporočila zalegla že tej vladi in tej vladni koaliciji. Zgodile so se stvari, žal nekaj let prepozno, ampak tako pač je. Kaj so ključni izzivi, ki nas čakajo v prihodnosti, kaj so ključne stvari, ki nas čakajo v prihodnjih desetih letih? Zadev, ki jih predstavljamo, si jih ne izmišljujemo v opoziciji, ampak so to podatki, ki jih predstavlja Evropska komisija, ki jih predstavlja OECD in ne nazadnje tudi vladni Umar. Prav vsem tem

organizacijam so skupne naslednje stvari: da se mora Slovenija v prihodnosti resno soočiti s staranjem prebivalstva, da je treba resnično začeti intenzivno zmanjševati javni dolg in ne nazadnje treba je spremeniti naše poslovno okolje, ga narediti bolj zanimivega, bolj privlačnega.

Prvi izziv – staranje prebivalstva. Prosil bi sodelavca, če lahko pokaže graf. Stvari, ki so pred nami so neizprosne. Po statističnih podatkih se bo v prihodnjih desetih letih dodatno še upokojilo 100 tisoč naših državljanov, kar pomeni dodaten pritisk na pokojninsko, zdravstveno blagajno in za vse druge podсистeme, ki skrbijo za starejše. Tudi če bi danes vsi intenzivno začeli delati na večji rodnosti, se bodo rezultati poznali šele čez nekaj let, čez 30, 40 let. Ampak kljub vsemu smo dolžni vsi, ki sedimo v tej dvorani, storiti, kar je v naši moči, da se rodnost po Sloveniji poveča. Trenutna rodnost je nizka, celo v primerjavi z evropskimi državami. Povprečna starost mame, ko rodi prvega otroka, je že preko 30 let in to so vse stvari, ki so zaskrbljujoče in kot država, kot politika smo dolžni storiti vse, da mladim čim bolj olajšamo odločitve za otroke. Nekateri jih ne morejo imeti, drugi jih ne želijo imeti ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Malo miru v dvorani, prosim.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): ... tistim, ki pa si tega želijo, pa je potrebno odpravljati vse potencialne ovire, ki obstajajo. Mladi največkrat izpostavljajo predvsem službe, stanovanja in pa odnos okolja. To so tri stvari, ki mladim na nek način preprečujejo, da bi se bolj pogumno odločali za te stvari.

Naslednji pomemben izziv, poleg staranja prebivalstva, zaradi katerega bo treba bistveno prilagoditi naš zdravstveni sistem, ki v zadnjem času kolapsira, tudi naš pokojninski sistem, tudi trg dela bo treba bistveno modernizirati, če želimo, da bomo lahko tem negativnim trendom odgovarjali.

Naslednji pomembni izziv, ki ga izpostavljajo te organizacije, je naš dolg države. Prosil bi za naslednji graf. Tukaj je zdaj vsa resnica v nominalnem znesku. Lahko boste opazili, da zlasti zdaj predsednik Vlade v odstopu uporablja stavek, da je ta vladna koalicija prispevala k temu, da se je dolg države zniževal. Ampak to so nominalni zneski, kjer jasno kaže, da v denarju, da v nominalnem znesku se dolg države praktično ni znižal. Znižal pa se je v odstotku in to zato, ker se je bruto družbeni proizvod države povečal, in zaradi tega dolg predstavlja manjši odstotek. Navidezno se je dolg zmanjšal zato, ker so bili naši ljudje bolj pridni, bolj delavni in so več ustvarili, ampak žal pa realna slika, ko govorimo o nominalnih zneskih, ne kaže kakšnega bistvenega zmanjšanja našega javnega dolga. Zakaj je to pomembno? Zato, ker z javnim dolgom prenašamo naša bremena na prihodnje

generacije. Prihodnje generacije bodo morale plačevati vse dolgove, ki jih ustvarjamo danes.

Če pogledate konkretne podatke in se vprašate, koliko pri vseh teh dolgovih država plačuje zgolj za obresti, pridete do šokantnih informacij. Praktično vsako leto plačamo zgolj za obresti toliko, kot nas stane drugi tir. Predstavljamo si, kaj vse bi lahko s tem denarjem postorili, koliko šol, mostov, cest in drugih stvari bi lahko zgradili, če bi bil naš javni dolg manjši in če bi bilo treba plačevati manj za obresti. In čas gospodarske rasti, kateremu smo bili priča v zadnjih letih, je zagotovo najbolj primeren čas, da se javni dolg znižuje. V času krize je to izjemno težko početi, ko je čas debelih krav, je mnogo več manevrskega prostora, da to storimo.

Če slučajno, bog ne daj, pride naslednja kriza, je problem, ki ga Slovenija ima, da nima več manevrskega prostora. Ko je po letu 2008 v Slovenijo treščila gospodarska in ekonomska kriza, je v tistem času imela Slovenija javni dolg v višini nekaj več kot 22 % BDP. Vlade, ki so prišle po letu 2008, so lahko te stvari na nek način balansirale, mehčale s povečanim zadolževanjem. Zato smo v času krize z 22 % BDP javnega dolga prešli na preko 80 %. Problem, ki ga pa imamo v prihodnosti, je pa ta, da če se nam zgodi nova kriza, mi tega manevrskega prostora nimamo več.

Naslednji izziv, ki nas čaka, je okorno poslovno okolje. Pa da ne boste dejali, da opozicija govori nekaj po svoje in da namenoma slikamo črne stvari, pogledajte si ta graf. Slovenija je znotraj Evropske unije na 20. mestu po konkurenčnosti, na svetovni ravni pa na 48. mestu. Če želimo v Sloveniji zadržati tistih 8 tisoč mladih, ki nam vsako leto odide preko naših meja, potem enostavno je treba izboljšati naše poslovno okolje na način, da bodo lahko v tej državi tudi službe, ki bodo dobro plačane, od katerih bodo ljudje dobro živeli. To je osnovna poanta. Kakšno je naše poslovno okolje, vam, mislim da, govori poseben zakon, poseben zakon o Magni. V neki normalni državi posebnega zakona za investicijo ne bi potrebovali, da pa je zadeva še nekoliko bolj tragična, si pa pogledjte različno obravnavo domačih in tujih podjetnikov. Medtem ko smo za Magno sprejemali poseben zakon, za Joca Pečičnika, ki bi prav tako želel milijonsko investirati v Slovenijo, takšnega posebnega tretmaja Vlada ni pripravila in to so razlike, ki težijo, ki bremenijo slovenske podjetnike in to je ena izmed stvari, ki jo je treba odpraviti.

Zagotovo pa takoj naslednjo vlado po vladi Mira Cerarja čakajo trije ključni izzivi. Torej, tri ključne naloge, če gremo zdaj od izzivov k nalogam. Prva naloga je zagotovo znižati davčno obremenitev dela. Primerjalno z drugimi državami, zlasti s tistimi – ponovno ta graf prikazuje –, s katerimi Slovenija tekmuje, je ta davčna obremenitev visoka in jo je treba znižati. Naslednja stvar je, modernizirati moramo zdravstveni sistem. Pogledjte, kako intenzivno so

zrastle čakalne dobe, kako se je povečalo število ljudi, ki preko dopustnih mej čakajo na zdravljenje, in to v času te vlade.

Še zadnja stvar; če želimo zagotoviti pravičnost v tej državi, potem se je treba resno lotiti tudi sodstva. Vidite, da praktično slovenskemu sodstvu ljudje izjemno slabo zaupajo. To so tri ključne naloge, ki čakajo vlado v prihodnosti, in vesel bom, če se bomo končno danes o teh stvareh tudi v tej hiši začeli izdatno pogovarjati. Srečno!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo še predstavniku predlagatelja mag. Andreju Šircelju.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik! Spoštovane ministrice, ministri, kolegi in kolegice!

Danes razpravljamo o zelo pomembni temi, in sicer o prihodnosti Slovenije. Najprej se bom ustavil za začetek in seveda za sam okvir, če govorimo o Sloveniji, kaj pravzaprav razumem ali pa razumemo pod Slovenijo. Na eni strani seveda razumemo to kot državo, na drugi strani pa razumemo tudi kot Slovenke in Slovence. Mislim, da je danes, v sedanjem trenutku poudarek na Slovencih in Slovenkah; namreč, država je seveda za to, da Slovenke in Slovenci v tej državi mirno, varno, lepo živijo in imajo določeno kvaliteto življenja.

Če govorimo o slovenski državi, potem moramo krepiti, zagotoviti obstoj in razvoj ne samo države same po sebi, ampak tudi države s slovensko kulturo, slovensko umetnostjo, slovensko identiteto; skratka, z vsem tistim, kar daje pravzaprav tej državi nek primat. Seveda je na to treba gledati ob vseh tistih zadevah in podatkih, ki so v samem gradivu in kaj je pravzaprav tukaj dejansko treba narediti. Zato da bomo imeli slovensko državnost, da bomo imeli slovensko državo in slovensko državitvornost, moramo Slovenkam in Slovincem zagotoviti ustrezno kvaliteto življenja in ustrezno perspektivo.

Najprej pa moramo seveda to, kar je že kolega Tonin povedal, ob teh demografskih trendih, ki dejansko danes so, te smeri razvoja, moramo zagotoviti zadosti Slovenk in Slovencev v tej državi. To je najbrž prvo. Da pa jih bomo, je treba dati tem, tej demografski politiki in tem družinam in tem otrokom ustrezno perspektivo. Perspektivo seveda zaradi tega, da ne bodo odhajali; perspektivo zato, da bodo dejansko tudi tukaj ostali Slovenci in Slovenke. Še enkrat poudarjam, Slovenci in Slovenke. To bomo zagotovili s tem, da jim bomo zagotovili ustrezno izobrazbo, da jim bomo zagotovili ustrezno kvaliteto življenja in seveda vse tiste zadeve, ki pravzaprav zagotavljajo dostojno in dostojanstveno življenje. Tukaj so pomembni makroekonomski kazalci, o katerih smo tudi govorili, pomembni so seveda zaradi tega, da prihodnji rodovi ne bodo plačevali obresti nas,

očetov in dedov, zato da bodo lahko živeli dejansko od svojega dela in da bodo lahko dejansko konkurenčno, da bodo dostojanstveno živeli. Zato jim je treba zagotoviti konkurenčno okolje, konkurenčno okolje do drugih držav, do Evropske unije, do svetovnih držav. To konkurenčno okolje seveda pa podrazumeva, bom rekel, ustrezne parcialne politike, kot so na primer davčna politika, finančna politika, okoljska politika in tako naprej. Skratka, celotna gospodarska politika. Ampak vsi ti rezultati teh politik se morajo odraziti na kvaliteto življenja. Nič nam ne pomaga, če imamo rast bruto družbenega proizvoda 3, 4 ali 5 %, če se to ne pozna na kvaliteto življenja. Danes to imamo, pa se ljudem to enostavno ne pozna v žepih. Nič nam ne pomaga, če imamo ustrezen indeks nezaposlenosti, če odide vsako leto 8 tisoč ljudi v tujino, če je v sosednji Avstriji zaposlenih 21, 22 tisoč prebivalcev, od tega se jih je 11 tisoč že preselilo v zadnjih letih.

Skratka, danes se pogovarjamo o prihodnosti, prihodnosti države in seveda prihodnosti Slovenk in Slovencev. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je 13. 3. 2018 obravnaval Odbor za gospodarstvo. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel delov predloga priporočila, je predsednica odbora ugotovila, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsedniku gospodu Marku Ferlugi.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Dober dan. Pozdrav, ministricam, ministrom, državnim sekretarjem in vsem ostalim v dvorani!

Predlog priporočila Vlade Republike Slovenije v zvezi s prihodnostjo Slovenije je obravnaval Odbor za gospodarstvo na 56. nujni seji 13. 3. kot matično delovno telo. Odboru je bilo poleg predloga priporočila predloženo naslednje gradivo: mnenje Zakonodajno-pravne službe, mnenje Vlade. Kvalificirani predlagatelji k predlogu priporočila niso vložili amandmajev.

Na seji je predstavnica Zakonodajno-pravne službe pojasnila, da amandmaji k predlogu priporočila niso bili vloženi in tako pripombe službe iz pisnega mnenja k posameznim členom niso bile odpravljene.

Državni sekretar na Ministrstvu za finance je v okviru predstavitve pisnega mnenja Vlade pojasnil, da se Vlada zaveda izzivov, s katerimi se sooča Slovenija, in jih tudi naslavlja ter predlaga rešitve. Pojasnil je, da je Vlada sprejela številne ukrepe za spopadanje z aktualnimi in s prihodnjimi izzivi, njihovi učinki pa se odražajo v izboljšanju ključnih socialno-ekonomskih kazalnikov in konkurenčnosti. Pri tem je izpostavil zlasti izboljšanje stanja na trgu dela, rast gospodarstva, rast likvidnosti, cenejše zadolževanje in postopno odpravljanje kriznih ukrepov na področju transferjev plač in pokojnin. Izpostavil je tudi dejstvo, da Evropska komisija

nedavno v javnem poročilu ugotavlja, da je Slovenija končno odpravila makroekonomska neravnotežja.

V nadaljevanju se je državni sekretar opredelil tudi do navedb predlagatelja iz pristojnosti Ministrstva za finance ter predstavil ukrepe tega ministrstva, ki so bili izvedeni za izboljšanje zakonodajnega in poslovnega okolja ter dviga konkurenčnosti.

Na seji je sodeloval tudi državni sekretar Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki se je opredelil do navedb predlagatelja iz pristojnosti tega ministrstva, ter podrobno predstavil ukrepe, ki jih je Vlada sprejela na tem področju.

V razpravi je predstavnik predlagatelja poudaril pomen predlaganega priporočila za spodbudo k hitrejšemu ukrepanju in sprejetju nujnih reform na določenih področjih. V razpravi so posamezni razpravljavci menili, da Vlada ni izvedla potrebnih ukrepov in korenitih reform na nekaterih ključnih področjih. Nasprotno so posamezni člani odbora menili, da je bilo delo Vlade opravljeno uspešno in izpostavili nekatere uspešne projekte Vlade. V razpravi je bilo izraženo tudi mnenje, da bi morale vse vlade poleg gospodarske rasti zasledovati tudi ostale cilje, in sicer izboljšanje kvalitete življenja, zmanjševanje družbene neenakosti in zagotavljanje delovnih mest ter višje dodane vrednosti.

Po končani razpravi je odbor glasoval o vseh delih predloga priporočila in ga ni sprejel. Hvala za pozornost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, ministru za javno upravo, gospodu Borisu Koprivnikarju.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsednik. Spoštovani poslanke in poslanci, ministrice in ministri, državni sekretarji!

Slovenija se prav tako kot tudi vse druge države stalno sooča s pomembnimi izzivi, ki potrebujejo odgovore in rešitve vsakokratne oblasti, tako izvršne kot tudi zakonodajne. Meni je tudi zelo blizu stališče, da se politika ukvarja s politiko, kot jo sam razumem, z dolgoročnim načrtovanjem in ne zgolj s politiko v smislu boja za oblast. Vlada se teh in številnih drugih izzivov seveda zaveda in ne nazadnje jih tudi ves čas svojega delovanja naslavlja. Do zdaj je oblikovala že mnoge rešitve, številne pa ste v zakonodajnem postopku podprli tudi poslanci. Nekateri izzivi v svojem gradivu navaja tudi predlagatelj, zato se zelo na kratko lahko odzovem nanje tudi malo bolj konkretno.

Visok javni dolg, ki je bil omenjen, ki ga je ta vlada podedovala, se občutno zmanjšuje, seveda glede na rast bruto domačega proizvoda, predvsem pa je pomembno, da so naša podjetja v bistveno boljši kondiciji, da se sredstva namenjajo za razvoj in ne zgolj za lastninjenje, tako kot je bila to tudi praksa v

preteklosti. S poslovnim okoljem seveda ne bomo nikdar zadovoljni, pa vendar ga s sistematičnimi ukrepi postopno izboljšujemo, kar kaže tudi izboljšanje uvrstitve na mednarodnih lestvicah konkurenčnosti. Sistematično zbiramo, izvajamo in tudi spremljamo številne ukrepe za izboljšanje poslovnega okolja, ki so bili tudi javnosti predstavljeni s konkretnimi ocenami in konkretnimi izračuni.

Naše zdravstvene storitve so med najbolj dostopnimi med državami OECD, vsem pa so dobro znani tudi napor te vlade za izboljšanje delovanja in racionalno zdravstvenega sistema, ki se ne bodo končali in je prav, da se ne končajo. Povečala so se vlaganja v infrastrukturo, znanost, višajo se prihodki občin, zdravstva, številnih drugih področij, ki so ključna za dobrobit državljanov in ne nazadnje postopno naraščajo tudi plače tako v zasebnem kot v javnem sektorju.

Tudi pokojnine postopno naraščajo, že sprejeta pokojninska reforma pa daje rezultate, vsekakor pa bo nujen v prihodnje še bolj intenziven odziv na zaskrbljujoče demografske trende.

Na področju davčnih obremenitev so bili izvedeni prvi koraki v smeri prestrukturiranja davčne obremenitve in te bo tudi nujno nadaljevati. Tuji investitorji z zelo pomembnimi naložbami izkazujejo, da naše poslovno okolje lahko ponudi vse pogoje za uspešno delovanje celo tehnološko najbolj zahtevnih podjetij. Storitve širšega javnega sektorja sledijo povečanemu povpraševanju, ožja državna uprava pa ohranja vzdržen in primerljiv obseg tudi z drugimi državami. Sprejeta je strategija razvoja javne uprave in pripravljeni zakoni na področju plač in uslužbenskega sistema, za katere žal nismo uspeli pridobiti soglasja sindikalne strani, da bi tako izboljšali učinkovitost javnega sektorja. Pa vendar smo z izjemno zahtevnimi projekti na področju informatike, upravljanja s stvarnim premoženjem, javnih naročil in številnih drugih področij ustvarili več 10-milijonske prihranke in dolgoročno izboljšali delovanje nekaterih ključnih državnih podpornih sistemov. Pri sami transparentnosti delovanja pa smo se po mednarodnih meritvah iz čistega repa lestvice prebili med t. i. trend seterje.

Tudi na trgu dela so vsekakor potrebne izboljšave, za katere pa bo treba doseči konsenz med vsemi družbenimi skupinami, pa vendar je bistvena sprememba ta, da se je radikalno izboljšala zaposlenost. Družinski prejemki in socialni transferji kljub ugodnim gospodarskim razmeram naraščajo, kar blaži stiske najbolj ogroženih.

Nova prostorska zakonodaja je pred vami.

Sodni zaostanki so se prepolovili in v celoten pravosodni sistem so bile vnesene številne izboljšave, ki bodo tudi dolgoročno povečale zaupanje v pravosodni sistem.

Še in še bi lahko našteval številne aktivnosti te vlade in Državnega zbora v smeri

izboljšanja javnega sistema. Tudi izvetje Slovenije iz nadzora Evropske komisije na področju makroekonomskih neravnovesij kaže, da smo si pridobili zaupanje mednarodne skupnosti, da znamo s skrbnostjo dobrega gospodarja upravljati z državo kot celoto. Končno smo dosegli stanje, ko porabimo toliko, kot dejansko ustvarimo. Temu pritrjujejo tudi bistveno izboljšane uvrstitve na številnih lestvicah mednarodnih primerjav tako z vidika poslovnega okolja, investicijske privlačnosti, transparentnosti in, kar je bilo večkrat omenjeno, tudi primerjave s področja kakovosti življenja v naši državi.

S sklicem te seje je predlagatelj predvsem želel opozoriti na probleme, s katerimi se soočamo, in kot je bilo že rečeno, iz odgovora te vlade je več kot jasno razvidno, da se ne samo zavedamo, ampak tudi konkretno naslavljamo vse izpostavljene probleme, vsekakor pa ne moremo trditi, da smo vse probleme tudi čudežno rešili v mandatu te vlade.

Zaradi vsega navedenega pa se nekako ne morem znebiti občutka, da na našo državo in delo te vlade gledamo z dveh popolnoma različnih zornih kotov. V mednarodnem prostoru smo prepoznani kot zgodba o uspehu, država, ki se hitro razvija in hitro modernizira, država s stabilno in zdravo gospodarsko rastjo. V domačem okolju pa kot država, v kateri je vse narobe in ima težav vedno več. Sam sem bil vedno zagovornik dejstev in argumentov, zato bolj zaupam tem objektivnim kazalnikom, ki praviloma potrjujejo, da delamo dobro, v okviru možnosti in pripravljenosti za sodelovanje za ključne sistemske spremembe.

Zato je ta seja dobrodošla osnova za diskusijo o prizadevanjih te vlade in osnova za prizadevanje prihodnjih vlad, seveda pa ne more čez noč rešiti vseh problemov, zato se bomo z njimi soočali tudi v prihodnje. Po drugi strani pa menimo, da predlagana priporočila, kot je bilo že ugotovljeno, niso potrebna, saj prav vse izzive že danes tudi aktivno naslavljamo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsednik. Lep pozdrav ministrskemu zboru, seveda prav tako našim poslankam in poslancem ter seveda drugim, ki nas spremljajo v dvorani. Spoštovani!

Predlagatelji današnje nujne seje so zelo spretno namenili davkoplačevalski denar za izboljšanje svojih političnih programov, brezplačno reklamo, v prazno porabljen čas. Tako nekako lahko mirno strnemo današnjo razpravo. Interpelacija zoper koalicijo, za katero lahko sicer zdaj že rečemo, da je to bivša koalicija, se je očitno pričakovalo, da bo rešila

državo v zadnjih minutah tega mandata. Spremembe reform naj bi vlada opravila kar tako, počez in rokohitrsko, seveda ob časovni stiski in prepričanju javnosti, kako je vse zanič in je treba nekaj pod nujno ukrepati. Verjamemo, da ima javnost še vedno dovolj razuma, da sama ugotovi, da predlagatelji s predlaganimi priporočili ne nudijo rešitev v njihov prid, temveč večšo izkoriščajo njihovo socialno občutljivost zgolj za nabiranje predvolilnih političnih točk. Ja, politični boj je na vrhuncu, sploh, če gledamo v luči odstopa predsednika Vlade.

To, da Slovenija ni sposobna biti kos okrevanju, gospodarski rasti, ne drži, ravno v tej luči so odpravljeni številni varčevalni ukrepi, ki so bili doslej zamrznjeni, vendar živeti v prepričanju, da bo gospodarska rast kar čez noč čarobno narastla, je nesmiselno oziroma je, lahko rečemo, tudi tako imenovana pravljica. Ali imajo finance prednost pred socialno stisko posameznika? Zagotovo ne, vendar pa nas z lahkoto postavljajo na realna tla in postavijo pred dejstvo, ko gre za odločanje o nujnih zakonskih predlogih oziroma odločitvi prioritet te ali one vlade, ne glede katere, predvsem gre za odgovornost do posameznih glasov volivcev. Sklicevanje na negative demografske trende je tako zelo splošen očitok, ki velja za celotno Evropo, in Slovenija ni nobena izjema. Prebivalstvo se stara, to je dejstvo, kateremu ne gre oporekati in na katerega nimamo prevelika vpliva. Kako bomo upokojencem zagotovili dostojne pokojnine in kakovostno preživljanje upokojenskih dni, pa je vseskozi prioriteta naše poslanske skupine oziroma naše stranke, od katere mi seveda tudi v prihodnje ne bomo odstopali.

V tem mandatu smo naredili kar veliko, zaustavili smo negativen trend padanja pokojnin, po več letih so se pokojnine usklajevale, celo dvakrat na leto. Očitkov, da gre zgolj za simboličnih nekaj evrov, za dve kepici sladoleda, pa mi ne kupimo. Večino upokojencev si doslej ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Malo miru prosim!

FRANC JURŠA (PS DeSUS): ... ni mogla privoščiti osnovnih življenjskih potrebščin, kaj šele kepico sladoleda. Nekaj več kot zgolj sladoled si lahko dodatno privoščiti iz naslova izplačanega regresa, katerega bodo tudi letos dobili prav vsi upokojenci. In ne, zato nismo potrebovali peticije za upokojence, kot si nekateri predstavljajo, saj je regres bil izplačan tudi v letu, ko omenjenih obrazov tako imenovanih podpornikov ni bilo blizu, da bi nas spomnili, kako naj ravnamo, ko gre za upokojence. Posamezni zagovorniki upokojencev, pod narekovaji, se oglašajo zgolj v predvolilnem času, vsi pa so pritisnili tipko »za« pri kreiranju pokojninske reforme iz leta 2012. Osebo lahko povem v imenu poslanske skupine, da ta reforma niti tako ni slaba, kot jo

nekateri hočejo predstaviti, katere učinki veljajo še danes, zato si nekateri pljuvajo kar v svojo lastno skledo.

Poleg staranja prebivalstva nam grozi tudi še vedno visoka stopnja revščine, pod katero pahne veliko število ravno starejših. V Poslanski skupini Desus kot odgovor za izzive ponujamo kar nekaj konkretnih zakonskih rešitev: poprava krivic upokojencev, dvig minimalne pokojnine, višje vdovske pokojnine in podobno. Čeprav priporočila že v naslovu povedo, da gre za prihodnost Slovenija, pa se ob prebiranju teh nekaj skopih stavkov obrazložitve zelo hitro dobi občutek, da gre zgolj za očitke za nazaj. Odgovori na slednje pa predstavljajo dobre iztočnice za pisanje političnih programov, mogoče se lahko dobi ali celo prekopira kakšna ideja za vložitev predloga zakona, kot da jih že nimamo dovolj vloženi.

V Poslanski skupini Desus smo sposobni pogleda v prihodnost za bodoče generacije. A ravno iz skrbi za vzdržnost pokojninske blagajne na dolgi rok smo tudi vložili Predlog zakona o rezervnem demografskem skladu. Lahko bi razglabljali vsako točko posebej, ampak tisti, ki spremljajo naše delo, bodo prepoznali tudi kvaliteto dosedanjih sprejetih ukrepov. Ne nazadnje imamo pred seboj obsežno mnenje Vlade, ki zelo nazorno povzema vse dosedanje aktivnosti znotraj posameznega resorja. Ne želimo si pri tem delati utvare, kako je res vse v rožicah, pod narekovaji, in da smo bili najboljša koalicija doslej. Tega ne mislimo niti slučajno. Seveda, možnosti za napredek je veliko. Vedno smo lahko nekoliko boljši, včasih tudi praksa pokaže kakšno pomanjkljivost, na katero v startu nismo računali. Najbolj grenkega priokusa bo ostala neizdelana reforma s področja zdravstva, za kar bo v naslednjem mandatu potrebno ogromno napora. Trudili smo se po najboljših močeh, vendar pa se ne moremo podpisati pod vse našete očitke predlagateljev te izredne seje, kar bi pomenilo, da smo prespali celoten mandat, kar pa je daleč od realnosti, kar je daleč od kakršnekoli logike.

Zadnje poročilo Evropske komisije je zelo tehten dokaz, da je Slovenija na pravi poti okrevanja gospodarstva, saj je izšla iz postopka ugotavljanja makroekonomskih ravnotežij.

Iz vseh naštetih predlogov smo predlog priporočila zavrnili že na matičnem delovnem telesu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovane gospe ministrice, ministri, predstavniki Vlade, drage kolegice in kolegi!

Najprej se moram zahvaliti predsedniku Državnega zbora, da je to sejo sklical prav na današnji dan. Zakaj? Zato, ker smo v jutranjih

urah obravnavali zelo pomembno poročilo o makroekonomskih neravnotežijah oziroma ravnotežij, poročilo Evropske komisije in moram reči, da je na Odboru za zadeve Evropske unije bila izjemno dobra razprava, med drugim sem tudi povedal, ker smo pač v predvolilnem času, da tiste stranke, ki nimajo ali pa še nimajo volilnega programa – tukaj so izzivi, na katere bo treba dati odgovor in to čim prej.

Rad bi v nekoliko mirnejšem tonu nadaljeval to razpravo. Mi ne želimo ocenjevati dela Vlade na tej seji, ne gre za inventuro te vlade, čeprav se je v sredo ob 22. uri dvignil prah, ampak gospe in gospodje, predno se bo ta prah polegel, bomo mi kot politika, kot politiki, in ker je politika delo za skupno dobro, morali dati odgovore za prihodnost naših državljanov in državljanov. Od Nove Slovenije, od nikogar iz Nove Slovenije ne boste slišali, da je delo te vlade bilo zanič, da je bilo vse narobe. Od nas tega ne boste in niste slišali. So zadeve, ki so dobre, zato sem začel s tem poročilom in vesel sem, in mi v Novi Sloveniji smo veseli, da je državi uspelo, da smo izšli, da so dejansko odpravljeni ukrepi za Slovenijo, ukrepi iz naslova makroekonomskih neravnotežij. Ampak tukaj so pa seveda zapisani tudi izzivi, na katere – kdo pa, če ne politika –, mora dati odgovore. Tolažiti se, da se celotno prebivalstvo Evropske unije stara in da se seveda stara tudi slovensko – ja pa kaj? To ni odgovor! Slovenska družba se stara najhitreje znotraj Evropske unije in to predstavlja zelo velik fiskalni problem za to državo. In gospe in gospodje, res bi si mi v Novi Sloveniji želeli, da danes razpravljamo o prihodnosti, da podamo odgovore, kakšna naj bo Slovenija leta 2030. Izhajajoč iz stanja in razmer v Republiki Sloveniji ter apatije, malodušja in tu pa tam nezadovoljstva, ki se širijo med njenim prebivalci, Nova Slovenija ugotavlja, da za izgradnjo normalne, boljše Slovenije nujno potrebujemo, prvič, pravično domovino. Mi imamo rešitve in smo pripravljali v neki koaliciji za razvoj – ali kakorkoli bo to kdo v prihodnosti imenoval – te naše rešitve soočiti. Imamo torej rešitve za modernizacijo pravosodja, za boljšo varnost zaposlitev in za večjo odgovornost do prihodnjih generacij. Državljeni moramo biti pred zakonom enaki. Ljudem želimo vrniti njihovo dostojanstvo in občutek pripadnosti domovini.

Drugič, potrebujemo močno gospodarstvo. Mi imamo rešitve za višje plače; za višje plače za vse, ne samo za višje plače v javnem sektorju. Znižali bomo davke, zmanjšali birokracijo in prenovili bomo izobraževanje. Osnovnošolci, tisti, ki so prvič prestopili prag osnovne šole lansko jesen, bodo delali v poklicih, ki jih danes še ne poznamo. To je velik izziv za izobraževalni sistem. Več delovnih mest bo večjemu številu ljudi omogočilo boljše življenje. Najboljša socialna politika je močno gospodarstvo z več delovnimi mesti, z delovnimi

mesti z visoko dodano vrednostjo in torej z visokimi plačami.

Tretjič, potrebujemo, nujno potrebujemo varno življenje. Če kdaj, potem prav zdaj v zadnjem času je varnost izjemno pomembna vrednota. Imamo rešitve za modernizacijo zdravstvenega in pokojninskega sistema, podpiramo družino in kulturo življenja, smo za krepitev splošne varnosti, Slovenke in Slovenci morajo biti rešeni nenehnega strahu za preživetje in negotovo prihodnost svojih otrok.

Mi smo zadovoljni in smo hvaležni izključno gospodarskemu sektorju, da imamo rekordno gospodarsko rast. Imamo rekordno gospodarsko rast.

Seveda moramo pa državljanom in državljanom, kar zadeva dolg sektorja država, pošteno povedati, da se dolg sektorja država res relativno zmanjšuje v relaciji do bruto domačega proizvoda. Ampak, ko mi pridemo v trgovino, mi ne plačujemo s procenti od BDP, mi plačujemo z evri, z bankovci, s kovanci, s plačilnimi karticami. Zato moramo tukaj operirati z absolutnimi številkami, ko govorimo o dolgu sektorja država. Če primerjam dolg sektorja država v tretjem kvartalu leta 2014, ko je nastopila ta vlada, in primerjam tretji kvartal lanskega leta, vidim, da se je dolg sektorja država povečal za 4,4 milijarde evrov. Najbrž drugače ni šlo, bodo povedali strokovnjaki iz Ministrstva za finance, ampak za praktično polovico letnega državnega proračuna se je dolg sektorja države povišal.

Ko govorimo o brezposelnih, o številu zaposlenih in tako dalje, potem moramo tudi pogledati, kakšne trende imamo, kakšno je število aktivnega prebivalstva, število zaposlenih. Če pogledamo december leta 2008, ki je veljalo za leto pred krizo, in december 2017, potem vidimo, da je leta 2008, konec leta, delalo, bilo zaposlenih več kot 24 tisoč več kot konec lanskega leta. Vse to so izzivi, ki terjajo od politike odgovornost, ki terjajo od politike odgovorne rešitve.

Obžalujem, res obžalujem, da na Odboru za gospodarstvo pravzaprav ni bilo razumevanja s strani koalicije – takrat pravzaprav, ja, takrat še koalicije –, da so bili zavrnjeni praktično vsi naši predlogi priporočil. Obžalujem. Tukaj je bila možnost, da najdemo nek najmanjši skupni imenovalac, na katerem bo gradila neka naslednja sestava Državnega zbora in naslednja vlada. Hvala lepa za vašo pozornost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik. Cenjeni ministrski zbor, kolegice in kolegi!

Naslov današnje seje Državnega zbora Priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s prihodnostjo, se slišijo precej obetavno. Žal že pogled na predlagateljevo klop pomeni in pove,

da jih očitno večina prebiva v neki drugi realnosti ali pa v preteklosti in da jih današnja seja v resnici ne zanima več, ker se tudi sami zavedajo, čemu je namenjena. Ampak bo že, tako ob koncu bomo tudi te zadnje in klasične predvolilne trike desnice še oddelali. Torej, če izvezem dejstvo, da nas čez dobra ali slaba dva meseca čakajo volitve, in če izpustim zavedanje, da bomo danes poslušali predvsem pavšalne ocene tega, kaj je ta in kaj so predhodne vlade, ob izpuščanju potez večinoma na škodo ljudi s strani desnih vlad, storile, se verjetno res lahko osredotočimo tudi na vsebinski del priporočil, ki pa so ob tako zelo zvanečem naslovu spisane na vsega petih straneh, kar je še manj, kot obsega strategija o prihodnosti Slovenije, ob katero se je v preteklih mesecih spotaknil tako velik ali pa kot dobršen del slovenske politike. In seveda, kot sem ugotovil že na začetku, priporočila se ne začnejo s tem, kaj v prihodnosti potrebujemo, ampak z obrazložitvijo in razpravo o tem, kako zgrešena da je bila v preteklosti ekonomska politika in kaj vse v preteklih 25 letih ni bilo storjenega, kako da sta naš ekonomski in socialni model nevzdržna in – kot je pri radikalni desnici v navadi – seznam vsega, kar nas eksistenčno ogroža – potencirano in nerealno seveda. Potem je tukaj ocena stanja in kratka diagnoza o tem, da Vlada ni zmožna spopadanja s ključnimi nevarnostmi, in kratek seznam novih priporočil. Slednja seveda na kratko in pavšalno naslavlja vse od zdravstva, pravosodja, pokojnin, delovnopравne, gradbene zakonodaje, javne uprave, izobraževanja, zunanje politike, varnosti. Spisana so v 10 točkah in so kljub zelo različnim vsebinam pospremljene z nekaj osnovnimi postulati desnice na strani SDS in Nove Slovenije, ki seveda nikdar ne umanjajo; torej modernizacija, reforma, ponovno modernizacija, pa poenostavitve in še ena poenostavitve in učinkovitost in red. Hitra receptura, kako bomo vse rešili v trenutku z občutkom, da obstaja čarobna paličica. V nekaj mesecih, drage državljanke in državljani, kolegice in kolegi, bo vse drugače in vse rešeno. Če ne bi tega videli že kdaj ali pa že nešteto krat, verjetno nihče tega ne zna več naštet, bi morda kdo od nas to še verjel; še posebej, če ne bi vedeli, kaj tovrstni ukrepi: modernizacije, reforme in poenostavitve, ki jih izvede slovenska desnica, na koncu pomenijo za naše ljudi. Namig dneva – še nikdar nič dobrega.

Torej, predlagateljev resni dokument v resnici deluje bolj kot seznam želja, modernizacija, ki jo predlagajo, pa je poceni predvolilni trik, s katerim se Državni zbor kot zakonodajalec ne bi smel ukvarjati, če vprašate nas. Zakaj? Zato ker bomo že čez mesec dni, morda še prej, stopili v uradno predvolilno kampanjo, kjer bo mesto za to, da soočimo svoje programe, da omogočimo državljanom in državljanom, da se izrečejo o tem, kakšna in katera smer te države je pravilna. Natančno strategijo o tem bo na podlagi tega, kar bodo

ljudje povedali na volitvah, spisala naslednja koalicija – kakršnakoli že bo.

To, da predlagatelj z današnjo sejo med drugim pričakuje, da bo v zadnjem mesecu mandata program in aktivnosti za uresničitev njihovih ciljev spisala kar Vlada, ki je zdaj že v odhajanju, ali pa predsednik Vlade, ki je v odstopu, je seveda lahko razumeti predvsem kot porogljivo, ampak seveda legitimno navajanje opozicije ob zavedanju, da tovrstnega seznama želja v fazi mandata, v kateri smo, ni več mogoče uresničiti. Včasih so stvari preproste in je dovolj, če pogledamo na koledar. Danes in ob tem priložnosti je to dano dejstvo. Torej, če kdo misli, da bo z ustvarjanjem nekega resničnostnega šova zmagal – do česar ima seveda vsako pravico – in da bo v izdihljajih tega mandata to organiziral v Državnem zboru, je povsem legitimno. Socialni demokrati smo pač prepričani, da sodelovanje v teh tragikomičnih izvedbah izrednih sej Državnega zbora pač ni naša naloga ne na tem mestu, še najmanj v tem času. Ljudje so nas ne nazadnje izvolili tudi zato, da kdaj dvakrat premislimo, kaj bomo v zadnjih minutah dela tega zbora postorili in sprejeli, predvsem v luči tega, da resnično ocenimo, s čim ni potrebno delati škode v zadnjem trenutku samo zato, ker je to morda všečno. V Državnem zboru bomo torej svoje delo lahko najboljšje opravili, če bomo pozornost v zadnji seji namenili tistim ukrepom, ki so dobri, učinkoviti, dodelani, pa tudi, če niso najbolj populistični in četudi zaradi tega ne bo ustrezne in najboljše minutaže v medijih. Ne nazadnje je to tudi model, po katerem bi resna in odgovorna demokracija morala delovati.

Torej spoštovane kolegice in kolegi! Kot že rečeno, za poenostavitvami, modernizacijami in reformami desnice se na koncu običajno skriva manj solidarnosti, manj egalitarnosti in dejansko manj svobode za ljudi. Mi si take države in države, ki je utemeljena na strahu, seveda ne držimo in ne želimo in zato tudi nismo in ne bomo podprli priporočil, ki so pred vami. Je pa legitimna pravica vseh – in očitno se z odstopom predsednika Vlade začela –, da od tega trenutka vsak na svoj način skušamo predstaviti tisto, o čemer bodo odločili ljudje in kar bo čez približno tri mesece osnova za tisto realno strategijo in vizijo prihodnosti Slovenije, ki jo bo pokazala naslednja koalicijska pogodba. Srčno upam, da bosta njeno srce pošteno delo in pravično plačilo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS Levica): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Kakršna država, takšna strategija je danes v Mladini zapisal Bogomir Kovač v svojem komentarju vladne Strategije razvoja Slovenije 2030. Vladi očita, da v strategiji ne gre dlje od samoumevnost, pač ugotavlja, da se družba

stara, da se moč v svetu pomika proti Aziji, da se ozračje segreva, da je javni dolg visok in tako naprej, rešitve pa so prekratke. V tem smislu, ker ta vlada na žalost nikoli ni imela srednjeročne ali dolgoročne razvoje strategije, razpravo o prihodnosti in o tem, kaj bomo, recimo, delali v naslednjih desetih letih, ne samo jutri ali pa do volitev, absolutno rabimo. A na žalost tudi današnji predlagatelj ne gre bistveno dlje od pavšalne opredelitve nekaterih problemov, ki v sklicu ne presegajo tri četrti strani, njihovi predlogi pa niso nič več kot predvolilni nastop združene desnice, zavrit v evfemizme, s katerimi pakira stare, trde neoliberalne ukrepe v neke moderne ovojčke z digitalnimi mašnicami. Evfemizmi, torej poskusi izogibanja pomenu besed, so tako izraziti, močni in dvoumni, da spominjajo kar na slavno Orwellovo dvomišljenje. Če vzamem nekaj primerov.

Desnica na primer Vladi predlaga, naj pripravi modernizacijo zdravstvenega sistema. Kam s tem merijo, nakažejo, da bo denar dejansko sledil pacientu. To pomeni, ne bomo več vplačevali v enotno javno zdravstveno zavarovalnico, ampak si bo vsak izbral svojo privatno. Torej modernizacija zdravstvenega sistema ni nič drugega kot privatizacija zdravstvenega zavarovanja v jeziku desnice.

Drugi primer, predlagajo podobno modernizacijo pokojninskega sistema, ki naj bi zagotovila trajno vzdržnost. Kaj točno predlagajo? Da se javni pokojninski sklad, ki zdaj zbere prispevke in da pokojnine, razkosa na dva dela, tako da bo en del, namesto da bi bil pretočen, te prispevke investiral okrog in potem iz kapitalskih dividend izplačeval pokojnine. Sliši se že v redu, bomo oplemenitili prispevke, ampak glejte – kaj se zgodi? Ko pride prva kriza, ameriški primer je zgovoren, skoraj 50 milijonov ljudi je na ta način ostalo brez pokojnin! Zagotovitev trajne vzdržnosti prek modernizacije pokojninskega sistema je torej v jeziku desnice zgolj izpostavitvev pokojninskega sistema neposrednim tveganjem na finančnih trgih.

Potem predlagatelji v podobni maniri predlagajo poenostavitve delovnopравne zakonodaje tako, da se bo zagotovila fleksibilnost in – poudarjam – varnost delovnih mest. No, tukaj v bistvu ni treba kaj pretirano sklepati. Vsaj NSi – esdeesovega programa še nisem bral, ampak NSi je bil v programu povsem jassen, kam meri. Meri na, citiram del programa, ki je enako naslovljen, »omogoči se lažje odpuščanje«. Torej, ko desnica reče varna zaposlitev, misli lažje odpuščanje.

Orwellovsko pa je tudi izhodišče samega programa, tam predlagatelji ugotavljajo, da Slovenija zaradi gradualističnega razvoja pred krizo in tako naprej, leta 2008 krize ni pričakovala pripravljena. Ampak, ali so predlagatelji pozabili, kdo je bil od leta 2004 do 2008 na oblasti? Ja prav NSi in SDS, ki danes predlagata to sejo! Kaj sta takrat naredila? Bistveno sta znižala davke na kapital, odpravila

sta davek na izplačane plače, dajala sta davčne odpustke – in kaj se je zgodilo po krizi? Logično! Davčnih prispevkov je bilo v konjunkturi že dovolj, ampak ko je udarila kriza, so se pa radikalno zmanjšali in potem je bilo naenkrat treba varčevati, se zadolževati, manjšati pokojnine, socialne pomoči in tako naprej. In zdaj 10 let kasneje – kaj predlagatelj predlaga? Ja, točno to, kar so naredili takrat!

Poglejmo njihovo drugo točko, pravijo: razbremenitev, davčna razbremenitev. Torej, še enkrat bi nas po enem izgubljenem desetletju na vrhuncu konjunktornega cikla z davčnim odpustkom popeljali v novo krizo, kjer bo treba delati isto, kot smo delali zadnjih 10 let, s tem da se vsi zavedamo, kakšen je današnji javni dolg in se bomo znašli v še enem izgubljenem desetletju. To je prihodnost, ki jo ponuja desnica. Da ne boste mislili, da sem si to izmislil, bom citiral Frančka Drenovca, ekonomista, ki dela na Banki Slovenije, in je zadnjič v Sobotni prilogi takole napisal, » ... velikemu znižanju davkov na kapital med letoma 2005 in 2008, ko so se javne finance zaradi dobrih prilivov uravnovešile brez teh davkov, je sledilo, ko je bilo konjunkturo konec in so prišle javne finance v velik primanjkljaj, neizbežno klesteneje izdatkov: znižanje pokojnin, sredstev za socialno varstvo, zmanjšanje obsega kakovosti javnih storitev ... «. – znižanje obdavčitve namreč prej ali slej prinese tudi zmanjšanje blaginje – in nadaljuje, »Eno od prvih pravil normalnega makroekonomskega upravljanja družb je, da vlade v konjunkturi ne smejo zmanjševati davkov, nikoli ne smejo v konjunkturi še same prilivati olja na ogenj ter povzročati pregrevanja in« – pazite – »prezgodnjega obrata cikla navzdol. V konjunkturi je treba ustvariti presežek.« Upam, da ste razumeli ta poudarek.

Slovenija, torej, mora v prihodnosti ravno v obratno pot, kot jo predlaga desnica. Zastarelo, okorno, neoliberalno politiko, tudi če je še bolj zavita v neko moderno leporečje, je treba odvreči na smetišče zgodovine in hkrati z njo koncepcijo države, kakršno ima desnica. Desnica namreč državo vidi kot ciklo razvoja, kot neko breme podjetnikov, kot nekoga, ki mu je zgolj treba plačati davke, ampak v resnici je stvar obratna. Država je financer in usmerjevalec razvoja, če je prav zastavljena, zato je treba narediti naslednje stvari – se bom kar opredelil do točk, ki jih je desnica predlagala.

Najprej glede davkov. Nikakor zmanjševati davkov na vrhu cikla, pač pa razmisliti o tem, kako po davčnih prihodkih ujeti bolj razvite države, recimo Avstrijo. Ne vem, če veste, v Sloveniji zberemo z davčnimi prilivi 37 % BDP, sosednja Avstrija ga 43. Ta razlika, 6 odstotkov v Avstriji pomeni, da bistveno izdatnejše financira razvojne politike in družbene podсистeme. Kje so pri nas rezerve? Rezerve so predvsem pri davkih na kapital in premoženje, kjer smo na repu Evrope, in o tem bi bilo treba trenutno razmišljati. Na ta način lahko pridemo do denarja za ključne politike. Lahko pridemo do

denarja za stanovanjsko politiko, ki je že 25 let v tej državi neustrezna, posledica pa je, da v centru Ljubljane plačate za, ne vem, 60 kvadratno stanovanje prek 200 tisoč evrov. Ni čudno, da se mladi ljudje izseljujejo v te države, če pa sta druga soba ali pa balkon postala nadstandard. Treba je zagotoviti prek javnih financ denar za stanovanjsko politiko in končno spraviti v pogon stanovanjsko gradnjo.

Drugič, treba je poskrbeti za trajnostno mobilnost. O tem smo že veliko govorili. Ne vem, zakaj bi se morali ljudje, ki se v službo vozijo, recimo iz Celja ali pa iz Maribora, vsak dan po uro in več drenjati na štajerski avtocesti. Če boste šli v kakšno od sosednjih držav, se lahko zjutraj na službo pripeljete z vlakom, lagodno ob kavici in časopisih, iz enega mesta v drugega. To bi tudi moral biti cilj Slovenije, tako ekološki kot mobilnostni.

Zdravstvo. Ne nadaljnja privatizacija zdravstvenega zavarovanja, ampak ukinitve tistega zavarovanja, ki je že privatno. To je dopolnilno. Zaradi njega se vsako leto v zavarovalnicah izgubi 50 milijonov evrov in skrajni čas je, da naredimo tisto, česar Vlada v tem mandatu ni uspela. To je, da ta denar spravimo v zdravstvo. Ob tem ne nadaljnja privatizacija zdravstva, pač pa omejevanje sistema dvoživk – torej zdravnikov, ki so dopoldne več ali manj formalno zaposleni v javnem sektorju, energijo pa usmerjajo v dodatne zaslužke v svojih privatnih ambulantah popoldne. To je treba omejiti in poskrbeti, da delajo tisto, za kar so plačani iz javnih financ. Treba je urediti javno agencijo za naročila v zdravstvu, ki bo izkoreninila korupcijo.

Pokojnine. Če zagotovimo zadostno davčno bazo, prej sem opisal, na kakšen način, se v resnici lahko začnemo pogovarjati o tem, kar predlagatelj sicer pravi, da bi rad imel – 617 evrov minimalne pokojnine. Torej, da noben upokojenec ne bi bil pahnen pod prag tveganja revščine. Zdaj sta pod prag tveganja revščine pahneni dve tretjini upokojencev. Razloga sta dva; en je sramotna formula 0,57 pokojnine glede na prejšnjo plačo, drugi pa je seveda javnofinančni.

Resnični razvoj pa je treba zagotoviti s tem, da Slovenija dohiti druge evropske države po financiranju temeljnih družbenih podsistemov, javnim financiranjem raziskovanja in znanosti. Tukaj smo na repu Evropske unije. Če se ne motim, je za nami samo še Slovaška. Treba je dofinancirati kulturo, ki je, recimo, naš filmski program. Tudi države, po katerih se desnica rada zgleduje, pogledajte si Poljsko, to resno počne. Ampak za vse to, drage kolegice in kolegi, rabimo javni denar, rabimo razmišljati razvojno o tem, kako državo ne predstaviti tako, kot jo desnica predstavlja, kot ciklo razvoja, ampak kot institucijo, ki skrbi za skupno blaginjo, ki v dobro nas vseh zbira davke in jih usmerja v skladu z razvojnimi in socialnimi cilji. To je pot do razvoja in to bi morale biti iztočnice za naslednjih 10, 20, 30 let. Tako se bomo nekoč

pridružili klubu najbolj razvitih. Če upoštevamo to, kar danes predlaga desnica, bomo pa šli v drugo smer; k tistim državam, ki niso imele gradualne tranzicije, ampak šok terapijo ob začetku prehoda v kapitalizem, pa si pogledajte Romunijo in Bolgarijo, kakšne uspešne družbe so to danes. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanj dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki še spremljate to sejo!

Glede na razprave in gradiva vidimo, da smo že globoko v volilni kampanji. Kako se to kaže? Obilica zakonov po nujnem postopku in seveda izredne seje. Zakoni po nujnem postopku zato, da se skrije, kako se do zdaj ni delalo nič, in pa izredne seje zato, da se izrabijo v predvolilne namene.

Danes obravnavamo priporočila, ki naj bi bila namenjena Vladi glede prihodnosti Slovenije. Predlagane teme – seveda se z naslovi in vsem lahko strinjamo, vendar o tem smo že veliko govorili in prav pri nas opozorili na zastavljene probleme. Pod črto lahko rečemo, da gre za zlorabo Državnega zbora v propagandne namene. Kaj je bistvo? Ali so predlagatelji res mislili, da bo Vlada v tem kratkem času, če je zdaj delovalo koruptivno tako glede uporabe financ kot glede vodenja projektov in kadrovanja, da bo v tem kratkem času sledila priporočilom? Da bo naredila red v zdravstvu? Da bodo pripravili državo na demografske spremembe? Da bo upravljala premoženje nekoruptivno in v korist državljanov? Da bo uredila plačni sistem glede na stavke sindikatov? Da bo prodala Novo Ljubljansko banko glede na zaveze? Da bo poskrbela za varnost, kljub stavki Sove, kljub stavki policije in neurejenih razmer v vojski? In da bo še naprej ignorirala sodbe Ustavnega sodišča? Tukaj smo. Tukaj je stanje Slovenije.

Odgovorno od Državnega zbora in političnih strank bi bilo, da v času, ki ostaja, da izbere tiste zakone, ki so nujno potrebni za boljše življenje državljanov, in se sprejmejo in v proceduro spravijo ti zakoni, ne pa, da se Državni zbor uporabi v propagandne namene. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Samo povem, po nujnem postopku imamo množico enega zakona, ki je ta trenutek toliko polna, tri pa imamo na čakanju. Vem, hotel si reči skrajšani postopek, ja.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanj gospa Andreja Potočnik.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Spoštovani predsednik, ministerski zbor!

Današnja izredna seja je po meri in okusu opozicije, SDS in NSi sta se z roko v roki

poenotili v stališču, da je treba odpreti sezono praznih obljub in ljudem sporočiti, da sistem propada ter se ruši, le da bo tokrat del opozicije svojo resnico državljanom prodajal v obliki priporočil Vladi. Brez skrbi, državljanke in državljani, nič v državi ne propada, samo volitve so pred nami!

Seveda bi si v SMC želeli, da bi bil namen predlagateljev iskren ter da vsaj enkrat skupaj odpremo konstruktivno razpravo o razvojni politiki za naše ljudi. A tega danes verjetno ni pričakovati, še najmanj od vseh vas, gospe in gospodje, ki pred štirimi leti niste bili zmožni najti koalicijskega soglasja, kaj šele, da bi potegnili državo iz krize in pripravili nastavek za nove razvojne politike. Ravno zato je toliko težje razumeti namen današnjih priporočil, skozi katera nam v isti sapi sporočate, da so vsi dosežki v tem mandatu prišli sami od sebe, hkrati pa nam predlagate temeljito reformo vsega tistega, kar ste sami v preteklosti uničili. A vendar, nekateri v tem državnem zboru ste nam pomagali sooblikovati sistem, ki bo deloval bolje za vse državljanke in državljane. Nekateri nam očitajte vlaganje poslanskih zakonov in hkrati zavajate ljudi, da imajo vloženi zakoni neobvladljive finančne posledice. Verjetno ste mislili, da se nekaj mesecev pred volitvami ne sme dajati ljudem vtis, da se nekatere stvari še lahko spremenijo v pravo smer, toda znotraj koalicije smo tako nemalokrat ostali sami v svojih naporih, da se sprejme tisto, kar je prav, in ne tisto, kar je oziroma kar ni nekaterim izbrancem všeč. A odgovornost nosimo vsi, ki smo bili izvoljeni; odgovornost tako za sprejetje zakonov, tudi nesprejetje zakonov, ki so naletele na preštevilne ovire, predvsem na področju zdravstva.

Danes se boste, spoštovane državljanke in državljani, pred zasloni naposlušali monologov iz arhiva obljub desnice. Za prenekatere v tej dvorani namreč izrečene besede ostanejo edini paradni konj. Predlogov priporočil Vladi Republike Slovenije v zvezi s prihodnostjo Slovenije v SMC nismo podprli. Ne samo zato ker so brezpredmetni, temveč predvsem zato, ker ne vsebujejo predlogov, kako ustvariti več. Veliko bolje bi bilo, če bi predlagatelj enkrat podal samo priporočilo, podkrepljeno s podatki, vizijo, informacije o tem, koga v družbi bi tak ukrep prizadel in na kakšen način se predvideva pozitivne učinke. Priporočilo v smislu vse je potrebno spremeniti, pravzaprav niso niti teza, o kateri bi bilo mogoče razpravljati, še najmanj pa način, da pridemo do pametnih zaključkov, ki jih državljani že dolgo čakajo od nas.

Ne glede na vse bomo v SMC predstavili čim več sprejetih ukrepov, s katerimi smo dosegli, da se Slovenija lahko danes pohvali s tretjo najvišjo gospodarsko rast v Evropski uniji, z najnižjo brezposelnostjo po letu 2009, z uravnoteženim proračunom prvič po desetih letih. Verjeli ali ne, ni namreč čarobna vila tista, ki nas je postavila na vsa ta mesta.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

Res je, zakaj govoriti o prihodnosti Slovenije, ko pa bomo tako ali tako leta 2050 vsi srečni. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke seveda podpiramo priporočila Vladi, vezana na prihodnost Slovenije, in resnično ne razumemo, kako ste lahko koalicijski poslanci govorili proti sklepu, ki smo jih predlagali, kar seveda pomeni, da ste v SMC, SD in Desusu proti modernizaciji zdravstvenega sistema na način, da se odkrije, kaznuje in prepreči odtekanje denarja zaradi korupcije; proti temu, da se odpravijo čakalne vrste; proti temu, da se zniža davčna in prispevna obremenitev dohodkov iz dela in se posledično poveča neto plača zaposlenih; proti temu, da se pripravi pravosodna reforma, ki bo zagotovila, da bodo pravila igre za vse državljane enaka; proti pokojninskemu sistemu, ki bo zagotovil višje in dostojne pokojnine; proti poenostavitvi delovnopravne zakonodaje; proti poenostavitvi gradbene zakonodaje na način, da bi prosilci lahko v 60 dneh prišli do gradbenega dovoljenja; proti modernizaciji javne uprave; proti učinkovitejši družinski politiki; proti povečanju kakovosti izobraževanja in proti temu, da se naredi red na področju zunanje in varnostne politike. SMC, SD in Desus so proti vsemu temu, kar smo navedli. Upam, da se državljani tega seveda zavedajo.

Danes pa govorimo o prihodnosti Slovenije. Žal v Sloveniji ne znamo izkoristiti potencialov, ki jih imamo; ne potencialov Slovenije, kot tudi ne potencialov naših državljanov. V prvi vrsti moramo seveda državljanom omogočiti, da lahko svoje potenciale, svoje talente sploh razvijajo, ne pa, da jih na njihovi življenjski poti oviramo bodisi skozi izobraževalni sistem ali kasneje skozi birokratske ovire javnega aparata. Od okolja, v katerem živimo, je namreč odvisno, kako inovativni so lahko posamezniki. Več inovativnosti pomeni več napredka, v prvi vrsti seveda za posameznika, nato to pomeni napredek za njegovo družino in posledično to pomeni napredek za družbo kot celoto. Žal vlada Mira Cerarja se ni zavedala, da je treba najprej ustvariti in šele potem deliti. Ni se zavedala tega, da brez ustvarjanja ni solidarnosti, da ni sociale, ni zdravstva, ni izobraževanja in tako naprej. Ni se niti zavedala, da višja produktivnost v gospodarstvu posledično pomeni večje plače tako za tiste v zasebnem sektorju kot tudi za tiste v javnem sektorju. Vse to pa seveda pomeni več solidarnosti v družbi in pomeni tudi več naložb s strani države.

Kje so razlogi za sklic izredne seje o prihodnosti Slovenije? V zaskrbljujočih kazalnikih na področju demografije, javnega dolga in okornega poslovnega okolja!

Poglejmo najprej stanje na področju demografije. Slovenska družba se stara, kar posledično pomeni vse večji pritisk na zdravstveno in na pokojninsko blagajno. Stanje na področju zdravstva je katastrofalno in se je v mandatu te vlade le še poslabšalo. Pokojnine marsikateremu upokojencu ne omogočajo človeka vrednega življenja. Na drugi strani nas OECD že dlje časa opozarja na previsoko dolgotrajno brezposelnost in na dejstvo, da je v Sloveniji zaposlenih le 35 % tistih, ki so stari med 55 in 64 let. Imamo najnižjo stopnjo zaposlenosti te starostne skupine med vsemi državami v Evropski uniji. V Nemčiji je zaposlenih okoli 70 % v tej starostni skupini, v Avstriji 45 %, na Švedskem pa celo 80 % populacije te starosti. Družina je osnovna celica družbe, od družine je seveda odvisna prihodnost naroda, zato je toliko pomembno, da imamo v državi ustrezno družinsko politiko, pri nas pa vse prepogosto mešamo socialno politiko z družinsko politiko, kar je seveda popolnoma napačno. Država mora narediti vse, kar je v njeni moči, da s pravo družinsko politiko dolgoročno vpliva tudi na dvig rodnosti, ki je v Sloveniji izjemno nizek. V povprečju le 1,5 otroka na mamo.

Vezano na področje demografije je zaskrbljujoče tudi dejstvo, da okoli 15 tisoč ljudi letno zapusti Slovenijo. Gre v večini za prebivalce, ki so stari do 40 let in višje izobraženi, medtem ko k nam prihajajo številni, ki zgolj dodatno obremenjujejo proračun, ne pa vanj tolik vlagajo. Iz Slovenije se največ prebivalcev preseli v sosednjo Avstrijo, kar 27 %, sledi Nemčija z 20 %. K nam prihaja največ državljanov Bosne, v odstotkih to pomeni 35 %.

Stanje na področju javnega dolga je prav tako zaskrbljujoče. V zelo kratkem časovnem obdobju je naš dolg drastično narasel. Če smo bili v letu 2008 zadolženi za okoli 22 % BDP, smo danes zadolženi za okoli 80 %. Če le-to pogledamo še v številkah, pomeni, da smo z 8 milijard evrov dolga v letu 2008 prišli na 33 milijard evrov v letu 2017. V devetih letih javni dolg narasel za kar 24 milijard evrov. Vrtočlave vsote, ki si jih državljani verjetno ne morejo predstavljati. Posledično zaradi velike zadolženosti plačujemo okoli 900 milijonov evrov letno samo za obresti, kar pomeni okoli 10 % tega, kar letno prejmemo v proračun. Težko si je predstavljati, kaj vse bi lahko za ta denar v Sloveniji naredili, koliko skladnejši bi lahko bil naš regionalni razvoj, ali kako boljše bi lahko bile cestna infrastruktura, ali morda informacijska infrastruktura v Sloveniji tam, kjer seveda ta ni ustrezno urejena.

Da je poslovno okolje togo, zbirokratizirano, nekonkurenčno, pa opozarjamo že dlje časa. V letu 2017 smo imeli izredno sejo Državnega zbora na temo debirokratizacije, kjer smo zbrali okoli 100 predlogov poenostavitve s strani gospodarstva, kmetovalcev in državljanov. Vsi so bili enotni: v Sloveniji imamo preveč birokracije, imamo predolge postopke in

prevelikokrat se dogaja, da državni organi rokov ne spoštujejo, medtem ko na drugi strani državljani te roke morajo spoštovati, sicer so seveda zelo hitro za to tudi kaznovani. Na številnih lestvicah Slovenija dosega izjemno slaba mesta. Ključni problem je ravno prevelika regulativa, preveliko število predpisov in predolgi postopki. V mesecu aprilu 2017 smo v številu zakonov in podzakonskih aktov presegli številko 20 tisoč. Kljub opozarjanju na preveliko število, ste s tem trendom nadaljevali in tako v zadnjih 11 mesecih dodatno pridelali 320 novih zakonov in podzakonskih aktov.

V Sloveniji žal ne znamo izkoristiti potencialov, ki jih imamo, kar posledično pomeni, da nas prehitevajo države Višegradske skupine in dohitevajo države baltske skupine, ki so imele v preteklosti bistveno slabši gospodarski položaj, izhajale so z bistveno slabšega izhodišča kot država Slovenija. Pa pogledajmo primer. Doseganje povprečja EU po kupni moči: v letu 2008 smo v Sloveniji dosegli 89 % povprečja EU, v letu 2016 zgolj 83 %. Pa če za primer pogledamo državo Češko. Češka je v letu 2008 dosegla 81 %, v letu 2016 pa že 88 %. Četudi imamo v zadnjem obdobju na videz spodbudne podatke gospodarskega okrevanja, četudi se znižuje brezposelnost, zaostanka za razvitimi evropskimi državami ne zmanjšujemo. Zakaj je tako? Zato, ker naša gospodarska aktivnost ni podkrepljena z dvigom produktivnosti. Zato, ker je število zaposlenih v gospodarstvu še zmeraj bistveno prenizko, še vedno imamo okoli 70 tisoč manj ljudi zaposlenih v zasebnem sektorju, kot jih je bilo v obdobju pred krizo. Zato, ker sredstva iz državnega proračuna v večji meri namenjamo za tekoče izdatke in zelo v minimalnem obsegu za investicije, ki so pa ne nazadnje gonilo rasti in gonilo razvoja Slovenije. Za investicije namenjamo kar 30 % manj, kot smo namenjali v letu 2007. Ker imamo previsoko obdavčeno delo in pri razvojnem kadru z obdavčitvijo zelo hitro pridemo na 50 % plače, kar je seveda nesprejemljivo in zato tudi kot država nismo konkurenčni. V Sloveniji imamo bistveno večje potenciale za gospodarsko rast in nova delovna mesta, zlasti za tista delovna mesta, ki nam prinašajo višjo dodano vrednost, za bolj plačana delovna mesta. Vse, kar je treba narediti, je le to, da slišimo to, kar nam govori naše gospodarstvo, da ne nazadnje slišimo tudi naše kmetovalce in da slišimo tudi državljane Republike Slovenije. Neprijazno in destimulativno poslovno okolje zavira rast in razvoj podjetništva, zavedati pa se je treba, da je lahko samo gospodarska rast osnova trajne blaginje za državo in za državljane. Zato potrebujemo okolje, v katerem so dobro delo, dobro gospodarjenje, v katerem so inovativnost, talent, samoiniciativnost nagrajeni ter seveda posledično potem tudi generator nove vrednosti in potreb po novih delovnih mestih. Pri nas pa z nepotrebnimi birokratskimi postopki bremenimo posameznike, bremenimo podjetnike. Temu je

seveda treba narediti konec. Smo v obdobju konjunktura, v tem obdobju pa ni bila sprejeta niti ena prepotrebna reforma: ne na področju zdravstva, ne na področju izobraževanja, ne na področju pravosodja, trga dela, ne na področju družinske politike, pokojnin, ni bilo davčnih razbremenitev, prej nasprotno, nismo zmanjšali javnega dolga, nismo zmanjšali birokracije.

Slovenija, kot že rečeno, ima bistveno večje potenciale za gospodarsko rast in nova delovna mesta, seveda če bi znali trenutno ugodne razmere na naših ključnih mednarodnih trgih podkrepiti še z ustreznimi domačimi ukrepi in bi v tem obdobju naredili prepotrebne reforme tam, kjer so seveda potrebne. Na ta način bi lahko bistveno zmanjšali razvojni zaostanek za razvitimi evropskimi državami.

Kot sem izpostavila že uvodoma, v Slovenski demokratski stranki podpiramo predlagana poročila, ki se nanašajo na prihodnost Slovenije. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev o predlogu priporočila. Besedo ima ... No, ja, ja v tem primeru. Sem navajen.

Kot predstavnik predlagatelja ima besedo mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala vsem. Prav lep pozdrav!

Gospe in gospodje iz koalicije, dragi levičarji, ali se vi takole kaj poslušate, ko govorite? Naredili ste krasne slavonspeve svoji vladi in vladajoči koaliciji, ampak največ o njeni uspešnosti pove dejstvo, da ste to delali dan po tem, ko je predsednik vaše vlade nepreklicno odstopil zaradi neskončne serije napak, zaradi neuspehov, zaradi vsega, kar je narobe naredila vaša vlada. To je najboljši odgovor na vaše razprave, kjer je bila pravzaprav edina kvaliteta, da bi vam človek čestital, da ste vse to povedali in pri tem ostali resni.

Kar se tiče gospodarske rasti. Gospodarska rast, gospe in gospodje, ni zaradi vaše vlade, ampak je dokaz trdoživosti slovenskega gospodarstva, kvalitete slovenskih podjetnikov, vezanih predvsem na izvoz, na nemško in še nekatera druga sosednja tržišča, in ker je tam gospodarska rast, se je to z določenim zamikom zelo dobro poznalo tudi v Sloveniji. S tem vaša vlada nima kaj dosti, ima pa vaša vlada zelo veliko s prekomernimi davčnimi obdavčitvami pa seveda z obremenitvami vseh vrst, saj ste si jih sproti izmišljali, z raznimi rešitvami, kot so bile davčne blagajne in podobno, ki so bile izvedene na tak način, da recimo, samo kot primer, Festival čokolade v Radovljici je vedno imel tudi tuje razstavljalce, da so se tam razvili poslovni stiki, sodelovanje, gospodarske priložnosti. Ko ste uvedli davčne blagajne in ko so tujci izvedeli, kako jih zdaj to zadeva, so do zadnjega vsi

odpovedali sodelovanje na naslednjem sejmu – in so šle gospodarske priložnosti!

Ko smo poslušali ponujanje rešitev, ki naj bi bile v korist Slovenije in se je seveda pri tem ponujalo med vrsticami vse mogoče, kar bi sodilo v nek drug prostor in čas, tisti prostor, ki se je izkazal za neuspešnega ne samo tukaj, ampak povsod po svetu, se človek nehote vpraša, ali je bila vsa ta igra z odstopljenim gospodom Cerarjem in s Pahorjevo napovedjo, da bo skrajšal mandat, da bodo neke kot predčasne volitve, samo zato, da naj bi bile 27., da bo zadnja predvolilna prireditev vseh levičarjev v Sloveniji, tista do žrtev, živih zazidanih deklet v Hudi jami, pa še posebej do žrtev, padlih v vojni za Slovenijo, neskončno žaljiva totalitaristična orgija – nosil bom rdečo zvezdo Svetlane Makarovič 25. v Ljubljani, zadnja predvolilna prireditev levičarjev v Sloveniji. To seveda ni nekaj, na čemer je mogoče graditi Slovenijo za naprej in malo se poslušajte. Kaj je bilo pravzaprav skupni imenovalac vseh levičarjev v zadnjih tednih, ko ste pripravljali prvo ponudbo za volitve? Vsi ste se zaklinjali, da pač ne boste sodelovali s SDS. Ne samo vi tukaj, to je posebej poudarjala SD pa še kdo drug. Recimo, tudi Marjan Šarec je to razlagal v Avstriji. Se pravi, vsem levičarjem je skupni imenovalac to: ne bomo sodelovali s SDS, ker naj bi bili, ne vem, ekstremni ali nekaj podobnega, se po navadi temu dodaja. Se pravi, dejanski skupni imenovalac in vaša ponudba je: sovražimo SDS.

Pa dajmo to v kontekst tega, kar mi danes ponujamo. Kaj smo mi pravzaprav predlagali, gospe in gospodje? Da je treba razbremeniti slovensko gospodarstvo – ponudba SDS; ponudba levičarjev – sovražimo SDS. Rekli smo, otrok naj bo ne samo vrednota, naj ne bo samo tista dragocenost, ki so jo starši tako veseli, ampak je tudi največja naložba za bodočnost slovenskega naroda. To je ponudba SDS. Kaj je ponudba levičarjev? Sovražimo SDS. Rekli smo, zaščititi moramo slovenske meje, zaščititi moramo vsakega državljana, vsako državljanjo, dajmo varnost Slovenije, ker je to temelj vsega. To je ponudba SDS. Ponudba levičarjev – sovražimo SDS. Rekli smo, treba je krepiti sodelovanje, treba je krepiti vse, kar omogoča tudi krepitev gospodarskih stikov, kar je temelj razvoj. To je ponudba SDS. Ponudba levičarjev – sovražimo SDS. Rekli smo, naj bo šola vzgoja za vrednote, na čelu z vrednoto domoljubja, naj bo šola tista, ki bo vzgajala v tradiciji, v pravi kulturi slovenskega naroda. To je ponudba SDS. Odgovor levičarjev, ponudba levičarjev – sovražimo SDS. Rekli smo, naj se vzpostavi ustrezna konkurenca, tudi v zdravstvu, predvsem pa je v zdravstvu treba narediti red, da bo pacient tisti prvi, ki bo dobil največjo možno kvaliteto storitve in to v razumnem roku, takoj, ko jo res potrebuje. To je ponudba SDS. Ponudba levičarjev – sovražimo SDS. Rekli smo, treba je prihraniti, treba je zaključiti s to zgodbo uvoza migrantov, to je nedopustno, kar se je

dogajalo, ne more en tujec dobiti, porabiti štirikrat več denarja davkoplačevalcev kot nekdo, ki je 40 let garal in gradil to našo domovino Slovenijo, kot upokojenec. Sedaj rekli smo, dvignili bomo penzije, dvignili bomo pokojnine, vse v okviru zakonodaje in racionalnih možnosti. Dvignili bomo pokojnine, to je ponudba SDS. Odgovor levičarjev – sovražimo SDS. Ja, čakajte no! Ljudje božji, zdaj pa dajte to skupaj pa se enkrat res postavi pred volivce, kaj je izbor! Ali je izbor večje pokojnine, blaginja za vse, varnost, da so stare vrednote spet vrednote, da cenimo in spoštujemo svojo domovino, jo branimo, da ohranimo slovenski narod, njegovo tradicijo, njegovo kulturo, ali pa je izbor to, kar ponujate levičarji, da sovražite SDS. To smo danes poslušali cel čas do tegale trenutka.

Gospe in gospodje, Slovenija zasluži več, Slovenija zasluži varnost, ker je varnost temelj vsega. Saj brez varnosti ne postane vredno kaj dosti. Nič! Slovenija potrebuje za ekonomski razvoj primernejše okolje, ni treba daleč hoditi po zgledih, večkrat smo ponujali, tudi tukaj, pogleda se davčne olajšave, pavšale, vse tisto, kar ima sosednja Avstrija. Mi moramo postati za ekonomijo, za podjetnike bolj ugodno okolje, kot je sosednja Avstrija, ali pa vsaj enaki, primerljivi z Avstrijo, potem bo seveda to prihodnost, bodo otroci ostajali doma. Potem bodo tudi pripravljeni spet braniti svojo domovino. Potrebno je otroke vzgajati na pravi način, potrebno je otrokom vrniti tiste vrednote, ki so bile izvirne vrednote ne samo Slovenije, ampak tudi moderne Evrope, utemeljene na krščanstvu, razsvetljenstvu, na vsemu, kar je temelj moderne evropske civilizacije, ki jo je treba braniti. Danes jo je treba braniti. Braniti jo je treba s tem, da braniš svoje meje in vzpostavljaš okolje, da se bo vrnila volja do življenja, da bo veselje do življenja, da bo več otrok, da bo otrok naložba.

To Slovenija zasluži in to smo ponudili, vi pa ste vse to, gospe in gospodje, zavrnili. To pove vse o nas in vse o vas.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zelo natančno sem poslušal in ugotavljam, da je bila to prva razprava. Ker pa smo trdoživi, imamo tudi še prvo postopkovno.

Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Glejte, jaz sem tako vzgojen, da nobenega ne sovražim. Tudi gospoda Grimsa ne sovražim. Navsezadnje sva bila skupaj na kar nekaj službenih poteh, on kot predsednik parlamentarnega sodelovanja v Srednjeevropski pobudi, jaz kot dve leti predsednik Stalnega odbora za ekonomske zadeve te iste pobude. Ne pristajam, da se mi bo nekdo drl, da ga sovražim. Živimo v ustavni parlamentarni demokraciji, to bi ljudje, ki ste profesionalni politiki, kot je gospod Tanko, ki tamle kima že

17, 18 let, ali ste dosti prej prišli v politiko kot jaz, lahko vedeli in imamo pač različna stališča in različne poglede.

Gospod Grims ni bil prisoten na matičnem delovnem telesu, ko smo to obravnavali. Prekmurski kolega, ki običajno ne tuli tako, je rekel, da odpirate neko platformo za skupna sodelovanja. Sicer sem takrat rekel, da dokler bo SDS vodil Janša, to verjetno ne bo možno in to je gospod Grims lepo tudi danes demonstriral. Saj vi ne prenesete, če nekdo misli drugače od vas!

Gospod Grims, zdaj bom šel pa tako daleč, vi sami ste mi rekli v Minsku: »Veš, saj mi v bistvu nismo stranka, mi smo privat firma enega človeka.« Pričakujem, da se mi opravičiš. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Z vsem dolžnim spoštovanjem, to, da si nekaj izmislite, gospod, ker seveda hočete narediti cirkus, ni lepo in bi bilo dobro, da to prekličete, pa da tudi izrečete opravičilo.

Drugače pa ... Jaz sem govoril o odnosu in sem tudi na začetku razložil, za kaj gre – za tisto zaklinjanje, da se ne bo sodelovalo s SDS. Eni rečete, da zato ker ima takega predsednika – to, kar ste vi zdajle utemeljili –, drugi rečejo, da zato ker so to ekstremisti, v preteklosti ste govorili, da samo zato, ker zastrašujemo javnost, pa se je vse tisto, o čemer smo govorili, uresničilo, a ni bilo nikoli nobenega opravičila. Vse take razprave so potem, ko se sprenevedate, samo dokaz tistega, kar je nekoč rekel Nobelov nagrajenec Vaclav Havel: »Laž je nesmrtna duša levičarjev.«

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno, dr. Franc Trček, pa bi potem končali s temi rundami postopkovnih. Lepo prosim, da nadaljujemo z razpravo.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Glejte, gospod, vi veste, da imam za tisto izjavo pričo, ki je bila z nama v Minsku. To je eno.

Drugič, vi ste ne vem kolikokrat tukaj tulili, »sovražite, sovražite, sovražite«.

Tretjič, imam zelo dober spomin. Takrat, ko je bil Hanžek še član Združene levice, ste tulili: »Tudi, če bi se Hanžek hotel včlaniti v SDS, ga ne bi sprejeli.« Kdo zdaj tukaj koga sovraži? Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa dovolj s tem.

Besedo dajem gospe Ljudmili Novak, od katere res pričakujem pravo razpravo, potem pa prideta na vrsto še mag. Alenka Bratušek in gospod Primož Hainz.

LJUDMILA NOVAK (PS NSI): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem.

Najprej bom rekla, da nikogar ne sovražim, četudi sem kdaj rekla, da s kom ne bom šla v koalicijo, ampak razlogi so drugače, ne v sovraštvu.

Zakaj smo sklicali današnjo sejo? To je po poslovniku mogoče, zato se čudim trditvam, da krademo davkoplačevalski denar. Mi smo v službi in imamo enako plačo, ne glede na to, ali danes je ali ni seje. Naša dolžnost je, da hodimo na seje, da dajemo predloge, da razpravljamo. In če nam je kdo očital, da smo predlagali neprimerno temo, sem čedalje bolj prepričana, da je ta tema najboljša in najbolj prava za ta čas. Seveda, ker se bližajo volitve, ker je Vlada razpadla, ampak mi smo dali predlog takrat, ko predsednik Vlade še ni odstopil.

Zakaj je zdaj najbolj pravi čas? Zaradi tega ker vsi razmišljamo, kaj moramo v tej državi narediti, da nam bo boljše, da bo državljanom boljše. Mene v tem trenutku ali pa največkrat ne zanima, ali je nek človek državljan levica ali desnica. Mene zanima, kako bo v prihodnosti živel, kako bomo vsi skupaj v prihodnosti živeli. In če hočemo biti državniki in pravi politiki, ne politikanti, moramo vsi skupaj o tem razmišljati.

Naš predlog priporočil tudi ne gre v tem smislu, zdaj pa skritizirajmo vse, kar je naredila dosedanja vlada, pa pokojninski sistem, pa vse tako naprej. Naslov naše seje je priporočila vladi. Zdaj, kateri vladi? Ta vlada ne bo več veliko naredila, upam pa, da bo prihodnja vlada naredila več pomembnih korakov.

Zakaj je bilo na začetku prikazanih kar nekaj grafov? Zato, da obudimo ne samo spomin, ampak zavedanje o tem, da nas v prihodnosti čakajo hudi, težki izzivi, ker staranje prebivalstva je problem za Evropo in tudi za Slovenijo še kako zelo, problem dolgih čakalnih dob vemo, da je velik problem v Sloveniji, da tudi več denarja, ki smo ga za to dali, ne rešuje problema, da je pokojninski sistem vzdržan do leta 2020 ali 2022 ali koliko. Ne pljuvamo po njem, zdaj ga imamo, ampak vsi pa vemo, da ga bomo morali izboljšati in spremeniti.

Če so nam nekateri očitali, da smo pripravili premalo gradiva za to sejo, priporočam vsem tem, naj preberejo naš volilni program za prejšnje volitve, za prihodnje volitve in tam bodo videli mnoge reforme in predloge, ki jih ponujamo kot rešitve za te probleme, ki smo jih identificirali. To je naš namen, da vsi skupaj o tem razmišljamo. Na žalost volilna kampanja se potem skoncentrira na nekaj vprašanj, ki pa velikokrat sploh niso bistvena; kdo bo šel s kom v koalicijo, pa bog ne daj, če tako rečeš ali pa tako rečeš. Mene zanima, kaj bomo v prihodnosti naredili, izboljšali, kako se bomo spoprijeli s temi izzivi.

Pa se bom lotila izobraževanja. Izobraževanje. Vsi vemo, kako se svet hitro vrti, kako prihajajo nove tehnologije, nove potrebe, nova znanja potrebujemo. Ko sem premišljevala o stavki učiteljev, pa ne misliti, da podpiram stavko pred iztekom nekega mandatnega obdobja, ker to je lahko potem izsiljevanje,

ampak vlogo učiteljev v tej družbi bomo morali znova bolje premisliti in bolje definirati. Sama sem 20 let opravljala ta poklic, zato vem, kje so težave, kje so napor in s kakšnimi izzivi se srečujejo današnji učitelji. Kot so mnogi poudarili, ne gre samo za višjo plačo, gre tudi za to, kakšno mesto ima učitelj v družbi, s čim se soočajo učitelji, od vzgojnih problemov, do novih tehnologij, do novih izzivov. In takšne stvari bomo morali predebatirati, premisliti in iskati rešitve nenehno in zato ni dovolj ne en politik, ne ena stranka, ne en minister, ampak kot država. In o tem se premalo pogovarjamo.

Zato pravim, da je zdaj pravi čas. Vsi pripravljamo programe in upam, da na koncu se ne bo vse skoncentriralo na to, ko bo nekdo obljubljal višje pokojnine, pa se bo hvalil s povečanjem pokojnin za dve kepici sladoleada ali pa tri ali pa štiri, ampak da bomo razmišljali o tem, da bodo mladi zainteresirani, da bodo vplačevali v ta pokojninski sistem. Kaj moramo za to narediti? Mi imamo rešitve. Morda niso vse prave pa dobre, imamo pa jih in je take stvari treba se pogovarjati, premlevati, dodelovati in iskati rešitve. Upam, da se nam spet ne bo dogajalo to, kar sem nam nenehno dogaja. Iščevo odrešenika, rešitelja, ki bo na en mah rešil vse slovenske probleme. Vedno znova se je izkazalo, da pač to ne deluje. Tudi sama pravim, da moramo iskati rešitve in da nihče, še tako zvaneče ime, pa naj bo olimpijski prvak ali pa največji znanstvenik, ne bo z zamahom roke se naredil, ampak bomo morali korak za korakom iskati prave dobre rešitve za vse.

V zadnjem času večkrat berem pravljice vnukom in potem pride princ in poljubi Sneguljčico in se zbudi in živita srečno do konca dni. Ali si mi tako predstavljamo, da bo nekdo zmagal na volitvah, poljubil ne vem kaj in se bodo stvari rešile? Seveda! Večkrat sem slišala, recimo, predsednika Desusa, ko je rekel, da reforme bolijo. Pa recimo modernizacija, izboljšanje sistemov, odpravljanje težav, iskanje novih rešitev, to naj bodo tisti izzivi. Ne vem, zakaj bi bili danes nekateri koalicijski poslanci tukaj prizadeti, če govorimo o tem. Nihče ne trdi, da ta vlada v skoraj štirih letih – ali pa malo manj – ni delala. Tudi mi smo delali! Mi smo delali vedno maksimalno pa vedno najboljše, lahko bi še boljše, ampak tistih korenitih sprememb, ki so potrebne, ki nas čakajo kot izzivi, pa ni bilo. Bili so poskusi morda, ni jih pa bilo. Če je nekdo izjavil, da zdaj v treh, štirih letih so se pa ravno naučili vladati, zato v naslednjem mandatu bodo rešili vse probleme, verjamem, da so se, sploh tisti novi, marsičesa naučili, ampak tudi v naslednjem mandatu ne bomo rešili vseh problemov, iščimo pa rešitve. Zato upam, da ne dojemate ali pa menite, da je res ta predlog za našo razpravo samo zato, da bomo kritizirali vlado, ampak da spet opozarjamo na izzive, na probleme, o katerih se moramo pogovarjati, ki jih moramo reševati. To je glavni namen. Če poslušamo ljudi, ljudje nam pravijo, da je problemov veliko, na različnih področjih in

verjamem, da jih ena vlada ne more vseh rešiti, ampak prislunimo, iščimo rešitve!

Tudi na to ne pristajam, ko trdijo, da smo mi neoliberalci, ki bi ne vem kaj, zmanjševali davke in ne mislimo na solidarnost. Še kako mislimo na solidarnost! Solidarni bomo pa lahko samo takrat, ko bomo ustvarjali pogoje, da bomo lahko čim več ustvarili, ko bo čim več delovnih mest, da bo čim več ljudi zaposlenih. Solidarni bomo pa do tistih, ki ne morejo delati, ki kljub delu imajo prenikne pokojnine. In da bomo imeli pokojnine, moramo tudi ustvarjati, vplačevati, da jih bomo potem lahko delili. Torej vzemimo to razpravo, današnjo, v tem smislu iskanja naše boljše prihodnosti in glede na to, da samo nekaj sej bomo še skupaj preživeli, upam, da bomo raje bolj duhoviti kot pa duhomorni oziroma nestrpni drug do drugega.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima zopet predstavnik predlagatelja mag. Matej Tonin. Pripravita naj se mag. Alenka Bratušek, to še vedno velja, čeprav je najverjetneje ne bo, in gospod Primož Hainz.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Pozorno sem poslušal predstavitev poslanskih skupin in ne boste verjeli, kako nelagodno so se počutili koalicijski poslanci. Prav neverjetno. Ne razumem, ker njihova vlada je dala odzivno poročilo na ta priporočila resnično dolgo. 80 strani. Kaj takšnega v tem mandatu še nisem videl, da bi vlada na neko mnenje, na neka priporočila ali zakone dala 80 strani nekega odziva na poročila. Super stvar. Vlade nič ne kritiziram, me pa preseneča, da koalicijski poslanci ne želijo teh vsebin uporabiti za to, da bi danes gojili neko razpravo o prihodnosti. Poanta te razprave ni v nabiranju političnih točk, ni v zastoj EPP, ampak je pogovor o prihodnosti. Niti ne krivimo, ker je nesmiselno iskati krivca za nazaj. Krivca za nazaj ne bo nič rešilo, če ga iščemo, itak je pa že nedavno odstopil, tako da to je zgodba zaključena. Zdaj je bistveno, da bodo čim prej volitve, da na teh volitvah dobimo operativno vlado, ki bo imela ljudi, ki se bodo upali tudi z izzivi soočiti, in predvsem, ki bodo imeli vsebino in znanje. To je zdaj ključna zadeva in tukaj ni potrebnega nobenega nelagodja.

Če se pa vendarle še enkrat osredotočimo na tiste ključne izzive, ki sem jih omenil, pa se bom naprej v tej prvi intervenciji ustavil pri staranju prebivalstva. Resda sem se malo nasmejal, ko sem poslušal predstavnika Desusa, ki je rekel nekako takole: Ja, saj veste kaj, prebivalstvo se stara, na to žal nimamo vpliva, saj gre tako cela Evropa. Res je, da predstavniki iz Desusa na to nimajo vpliva, ampak morda kakšni mladi pa imajo vpliv na to, da rodnost povečajo. Vsekakor. Dolžnost države je, da jim pri teh stvareh čim bolj pomaga, da se lažje odločijo. Ker staranje prebivalstva, ne vem, če se tudi v Desusu pa v nekaterih drugih strankah zavedajo, kaj staranje prebivalstva za

seboj potegne. Ta življenjski standard, te pokojnine in tudi ta zdravstveni sistem bo na dolgi rok nemogoče ohraniti, če pri naših ljudeh, pri sami nataliteti nečesa ne bomo postorili. Tega se ne izmišlja opozicija. Glejte, to nam govorijo statistiki – tisti, ki se ukvarjajo s sociologijo in podobnimi zadevami –, da če želimo sedanji standard ohraniti, potem na leto rabimo 30 tisoč otrok. Rodi se jih 20 tisoč, 10 tisoč premalo. Levičarji postanejo zelo nervozni pa nestrpni, pa malo nam se posmehujejo tukaj, na tej strani, ko mi začnemo govoriti o tem, da bi morali narediti vse, da bi imeli več otrok, da bi bila rodnost višja in rečejo, da ne moreš žensk prisiliti, da bodo imele več otrok. Okej, morda imajo tukaj vsekakor prav, ampak tisti, ki si pa otroke želijo, smo jim pa dolžni pomagati, da to tudi lahko uresničijo. To smo jim dolžni pomagati, če pa vi rečete, nas rodnost pa to staranje ne zanima, obstaja tudi druga rešitev – migracija. Imate celo vrsto zahodnoevropskih držav, ki staranje prebivalstva pa to nizko rodnost rešujejo na način in s pomočjo migracij – odprejo svoje meje in ljudi povabijo. To je morda po vaše rešitev. Pa še to med državami obstajajo pomembne razlike; ene odprejo vrata za vse, druge pa izberejo zelo selektivno. Tukaj moram priznati, da mi je blizu zlasti avstralski model, kjer zelo targetirajo publiko, ljudi, ki jih potrebujejo po njihovi poklicni, tudi starostni strukturi in tako naprej, in ljudi, ki so jim kulturno čim bližje in podobne stvari.

Seveda, to so stvari, o katerih se bo ta politika in politike v naslednjem mandatu dolžna pogovarjati – ali bo hotela ali ne bo hotela. Ker tisti, ki pravite, da ste težki borci za upokojence in pokojnine, enostavno brez nekih resnih sprememb nam bo pokojninski sistem propadel. Ko nekateri govorijo o tem, kako je naš pokojninski sistem vzdržan, enostavno lažje, ker če veste, da je potrebno kar eno milijardo in še nekaj nameniti iz državnega proračuna za to, da se pokojnine lahko izplačajo, potem vam je jasno, da pokojninski sistem ne funkcionira. Včasih, ko poslanci smo v svojih poslanskih pisarnah in pride kakšen starejši gospod ali pa gospa k nam, nam tako včasih malo ušesa navijejo in vprašajo, kje je moj denar, ki sem ga 40 let plačeval pri svoji plači za pokojnine. Kje je zdaj ta denar, da je moja penzija tako mizerna? Žal je treba vsem tem ljudem razložiti, da imamo klasičen Bismarckov model, kjer se ta denar, ki ga mi mesečno pri plačah nakazujemo oziroma dajemo za pokojnine, nikamor ne nalaga, ampak se sproti porablja; vse tisto, kar mi plačamo pri plačah, gre še isti mesec za pokojnine. Isti mesec.

Zato večkrat rečem, da je ta naš pokojninski sistem klasična Ponzijeva shema, kar pomeni, da če imaš več tistih, ki v sistem vplačujejo, kot tistih, ki iz njega črpajo, ta sistem funkcionira. Ko se to razmerje enkrat poruši, je te pravljice konec. V preteklosti, ko ste imeli na enega upokojenca tri zaposlene – v 80-ih, 90-ih –, je ta sistem morda lahko funkcioniral. Danes,

ko imate na enega upokojenca 1,37 zaposlenih oziroma če povem drugače, za 100 upokojencev dela 137 zaposlenih, so ta razmerja zelo na trhljih tleh. Za enega upokojenca, ki ima za slovenske razmere nadpovprečno penzijo, 600 evrov, morajo delati kar trije delavci z minimalno plačo. To so dejstva in resnice, ki v tej državi obstajajo.

Še ena stvar. Če je država rekla, da za normalno preživetje v tej državi potrebuješ 617 evrov, da je to prag revščine, potem bi moralo biti za 40 let dela to tudi minimalna pokojnina. Nekdo, ki je 40 let delal, si zasluži, da potem, ko se upokoji, ima vsaj tisto minimalno pokojnino, kar predstavlja prag revščine. To bi moral biti standard. Seveda pa, da vse to dosežemo, o čemer zdaj govorim, znotraj tega sistema, ki ga imamo danes, ni možno storiti in bo treba naš pokojninski sistem modernizirati. V kakšni smeri? Da del sredstev, ki jih mi plačujemo pri plačah za penzije, se ne bo ves denar sproti porabljal, ampak da se bo del teh sredstev tudi nalagal in plemenitil. Ker če nimamo mi velikega števila vplačnikov, potem je edina rešitev, da denar nekam naložiš, ga poskušaš obrniti in oplemeniti in da iz tega denarja dobiš več. To je edina rešitev, ki nam ostaja. In tudi tukaj odkrivamo toplo vodo; to, kar mi predlagamo, dejansko imajo že številne druge zahodnoevropske države, ki so se že v preteklosti soočile ali pa se še soočajo s težkimi demografskimi trendi. To je poanta. Zdi se, tukaj sem hvaležen gospodu Mescu, ki je razumel poanto te današnje seje, da dajmo se pogovarjati o usmeritvah za prihodnost – sicer ima on popolnoma drugačne kot jaz. Pred kratkim smo se dobili s kolegi sošolci iz FDV in v tistih časih, ko sem študiral na FDV, mislim, da sem bil edini bolj desnosredinsko usmerjen, kar neka posebnost tam, in so mi številni sošolci priznavali na srečanju, da sem bil v tistem času kar pogumen, da sem se na tem levem FDV upal izpostaviti. Ampak ne boste verjeli, zdaj velika večina teh mojih sošolcev voli desne stranke. Prej so bili pa vsi prepričani levičarji. Kar na nek način drži tisti, mislim, da je Churchillov rek, ko je rekel, če do 30. leta nisi socialist, potem nimaš srca, če pa si še po 30. letu socialist, pa nimaš pameti ... /oglašanje iz dvorane: Spet postopkovno gor ali.../ To so Churchillove besede, gospod Trček. Mislim, da tukaj ni bilo nič dramatičnega ali žaljivega rečeno. Hočem povedati zgolj to, da se tudi med mladimi na nek način orientacija spreminja in da tisto, kar se je zdelo še pred leti izjemno vabljivo, danes ni več vabljivo. Ko nekdo gre v službo, ko nekdo dobi otroke, ko se sooči z realnostjo, potem žal socialistične ideje niso več toliko privlačne, kot so se morda v preteklosti zdele.

Pa bom naredil zdaj tukaj piko. Nadaljevanje še sledi.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ja, vzamemo to, kot citat, ki se ga pogosto uporablja. Zdaj pa, pametno ali nespametno,

pozivam naprej k besedi gospoda Primoža Hainza, pripravita naj se gospod Danilo Anton Ranc in dr. Franc Trček.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Spoštovana ministrica, kolegica in kolegi!

Seveda sem malo čez tisto dobo, ko me je kolega Tonin spomnil, da imam že precej več kot 30, je pa treba vedeti, kdo je te besede rekel. Namreč, bil je genialen vojskovodja, ampak je bil vztrajen konservativec, Churchill. Tako da, a veš, to je treba tudi malce, bom rekel, od zadaj pogledati, kdo kaj reče in kako, zakaj kaj reče. Ampak dobro, pustimo to mimogrede.

Moram reči, da ta je seja seveda namenjena piarovstvu iz dveh strank, da razložijo svoj volilni program. Tukaj ni nobenega dvoma, zato imamo cel spekter, zdravstvo, gospodarstvo, pravosodje, pokojninsko reformo, gradbeništvo, modernizacijo, upravo, izobraževanje, varnost ... Ampak kulturo ste pa čisto izpustili. Moram pa reči, da ta pripomba moja je pa zelo resna.

Kar se pa tega tiče, sovraštva ali pa nelagodja, kot pravi temu gospod Tonin, bom povedal eno staro zgodbo, ko je 2004. leta Janša, no, če tako rečemo, zmagal na volitvah in sem rekel, da dobro, pa naj naredi malo reda, ker je pač bolj konservativen ali kako bi to imenoval, pa bomo potem pač poskušali. Ampak se je izkazalo, da seveda njegovi ukrepi oziroma vaši ukrepi niso bili nič boljši; zamenjava uprav in tako naprej in tako naprej. Skratka, od tistega ni vse skupaj nič ostalo in sem bil tudi sam osebno na nek način zelo razočaran. Ampak pustimo. Ni nobenega sovraštva, gospod Grims. Tu seveda gre za preprosto logiko politike, vsak ima svoja osnovna izhodišča, vi seveda očitno iščete na neki točki svoje izhodišče, jaz pa seveda na to ne pristajam in mislim, da ima gospod Trček absolutno prav.

Kar se tiče prispevka k temu, kar pravite, da je vse skupaj tako slabo, moram seveda reči, da Desus je dal svoj prispevek k nekaterim točkam, gotovo je dal velik prispevek k politični stabilnosti. Mi smo na marsikateri zakon pristali, ker pač SMC razmišlja malo bolj liberalno kot mi, in smo popustili, če lahko tako rečem, zato ker so nas gospodarstveniki opozarjali, rabimo politično stabilnost in tu seveda se lahko Desus gotovo pohvali, da je prispeval k tej politični stabilnosti.

Kar se tiče gospodarske rasti, tu ne bi razpravljaj. Mislim, da so podatki jasni, tudi svet objavlja, tudi naš Umar je moral priznati, da je premalo predvideval gospodarsko rast in da je seveda ta gospodarska rast najboljša celo v evropskih razmerah.

Kar se tiče rodnosti, gospod kolega Tonin, tu pa seveda moram reči. Vem, da imate Desus kar naprej pred očmi in ne samo pred očmi, tudi na jeziku, ampak to sem že enkrat razlagal v tem državnem zboru, pa bom danes ponovil, ker vidim, da ni veliko želje za razpravo.

Namreč, še v 70. letih sem enkrat študiral rodnost v severni Italiji oziroma na Krasu v Italiji, na Krasu v Sloveniji, pa je bila vmes tako ena železna zavesa baje, pa sta bila dva sistema, dva režima – popolnoma enaka nizka rodnost je bila na obeh straneh meje in z nobenim ... Seveda se najbrž da tudi kaj narediti, ampak tako, da rečeš, zdaj bomo pa Slovenci rojevali, tako se pa to seveda ne da narediti. Vi tu nekje malce razmišljate, ampak pravega recepta pa seveda niste dali, ker se ga pač tudi ne da kar tako poenostaviti.

Res pa je, da imamo v tej naši državi pač neke tudi težave, to seveda priznam, mi imamo težave na tem, da nekateri pač razmišljajo liberalno, nekateri razmišljamo socialno, ne glede na starost, in seveda to je nekaj, pri čemer imamo težave. Tudi koalicijski partnerji včasih kar izskočijo. Nikoli ne bom pozabil glasovanja o Zakonu o pogrebnih svečanostih, kjer smo naredili popolno liberalizacijo boja za trupla, sem temu takrat rekel, ki je postal popolnoma nesmisel. Pač mi smo rekli, okolje, tradicija in tako naprej, ampak zakon je bil sprejet tako, da se je SMC povezala z največjo opozicijsko stranko in so to izglasovali ali pa ste izglasovali. Mislim, to je nekaj, s čimer imamo mi malo težave in ne morem mimo. Za tisti zakon vam moram še to povedati, če se spomnite, bil je tako liberalen oziroma je tako liberalen, da žare, ki je popolnoma čista, mislim higiensko ali kakorkoli bi to imenoval, vdova ne sme prijeti v roke. To lahko dela samo pooblaščenca pravna oseba. To se pravi, na pokopališče, v jamo in tako naprej, sploh se je ne sme, tako rekoč, skoraj dotakniti. Mislim, da je to neka izvržena slika tega liberalizma in da je pretirana. Jaz se pa dobro spomnim, ko smo delali tako imenovani krematorij v Ljubljani, smo vdovam obljubili, da bodo lahko žare celo nesle domov na omaro, ker ni nobenega higienskega razloga, ki so prej seveda diktirali Zakon o pogrebnih svečanostih, ko so bile še krste, trupla in tako naprej. Ampak pustimo, hotel sem dati samo primer, kako nekatere stvari včasih skočijo iz timic.

Kar se tiče pokojnin, tu seveda moram reči, da Desus je dal vedno velik prispevek v prejšnji vladi in pri dr. Čuferju je Karl Erjavec preprečil izrazit padec pokojnin, ki se je obetal tudi v tej vladi, dr. Mramor je imel od začetka hude ideje, kako bi morale pokojnine pasti, pa so naši ministri to preprečili. Tako da tukaj moram reči, da smo veliko naredili ne glede na to, da nekateri tega nam ne priznajo.

Ampak, da bom šel na konkretne podatke, čeprav to seveda ni najbolj moja tema, ampak vendar. Poglejte, ustavljen je bil padec, potem se je pa leta 2016 so se pokojnine dvignile za 0,7 plus 0,4. Takrat so rekli nekateri, to je pa za špricer, to je pa za kuglico sladoleda. Ampak veste, 2016 dvakrat, 2017 1,5 in 2018 leta 2,2 plus 1,1, vse skupaj je to 5,5 % – pokojnine so se dvignile v tem mandatu. To je številka.

Kar se tiče regresa, tukaj seveda poznamo zgodbo. Namreč, bili smo za regres seveda. Lansko leto so dobili regres upokoјenci do 750 evrov pokojnine, letos pa seveda smo rekli več, smo rekli, da vsi dobijo, ampak dobijo po lestvici. Tukaj imamo težave s spoštovano kolegico Alenko Bratušek, ki je hotela imeti dva razreda, mi smo pa rekli, da ne, vsak upokoјenec mora dobiti, ampak tisti, ki ima nizko penzijo, mora dobiti precej več kot tisti, ki ima visoko penzijo. Pustimo zdaj, koliko so penzije visoke, ampak razlike so in tukaj seveda imamo nekatere konflikte, ampak so, mislim da, več ali manj verbalnega značaja. Vse skupaj pa, prosim, v dogovoru z Zvezo društev upokoјencev Slovenije. To je bil njihov predlog in mi so ga z veseljem tudi sprejeli v Desusu.

Sem pa vesel – če zdaj kolegice žal ni, pa sem mislil, da bo pred menoj govorila –, da je vendar spoznala, da so penzije pomembna točka; spoznala je, da ga je v času svoje vlade polomila pri pokojninah, priznala je, da ga je polomila tudi pri zdravstveni reformi, ker se je ukvarjala z bankam, pa vem, da se je ukvarjala z bankam, da so bili časi res hudi, ampak vendar je spoznala in zdaj gre v akcijo za podpise za 5-odstotni dvig pokojnin, kar ne vidim nobenega razloga, da ne bi pohvalili, če je to seveda lahko finančno tudi oziroma če bo to uspelo.

Kar se tiče nadaljnjih Desusovih ukrepov, moramo biti jasni: mi smo šli v paket poprave krivic. Tiste pokojnine, ki se prej niso usklajevale v tistih letih, ki sem jih našteval, do teh dvigov seveda in zato smo rekli, da je treba to razliko dobiti, to je nekaj čez 8 % in da bi to v štirih letih nadoknadili upokoјencem, da bi te pokojnine ujele tisto zgodbo, ki se je zgodila oziroma tisti minus, ki se je kljub vsemu zgodil, ker usklajevanja nekaj časa, nekaj let, ni bilo.

Se zavzemamo za minimalno pokojnino 500 evrov, tudi to smo predlagali; za višje vdovske pokojnine, to je seveda še posebno poglavje. Vi veste, da starejše gospe, ki ostanejo same z eno samo pokojnino, težko živijo kakorkoli. Tukaj smo predlagali zakon, ki nekako upam, da bo prišel kljub tem izrednim razmeram, ali kako nekateri rečejo, v ta postopek.

Seveda smo predlagali zakon o demografskem skladu, to je tisto, kar pa bi, gospod Tonin, vam vendar položil, ko ste razlagali zadevo. Namreč, gre za to, da bi se stabiliziral ta del, kako država sofinancira razliko med vplačano pokojnino in tisto razliko, solidarnostno, če lahko tako rečem. Ampak, da ne bi bilo vsako leto odvisno od konkretne vlade, da bi bilo to na dolgi rok nek fond, mi predlagamo zakon o demografskem skladu, ki bi to nekako avtomatično sofinanciral glede na dohodek, ki bi ga ustvarjal. Zakaj nas nekateri ne podprejo, ne bom razmišljal, ima pa to razmišljanje veliko, bom rekel, možnosti.

Smo predlagali še nekatere druge zakone ... Dobro, dodatek k pokojninam za vrhunske kulturne in znanstvene delavce – to

sem jaz predlagal zaradi tega, ker mislim, da je za nacionalno identiteto kulturno in znanstveno delo vendar izjemno pomembno in da ne bi ... Torej, za športnike je bilo gladko sprejeto, pri kulturnih delavcih in znanstvenikih so nekateri pomisleki, jaz pa tega čisto dobro ne razumem, zakaj. Predlagali smo tudi, mislim da, hidroelektrarno na srednji Savi, ki pa ima finančne posledice, ampak seveda zato, ker je energetika pač nekaj, kar nas lahko doleti, pri čemer moramo paziti, da nas ne doleti pomanjkanje energije.

V Desusu smo seveda prepričani, da je treba uresničevati 2. člen Ustave. Vi veste, da tam piše, da je Republika Slovenija socialna država. To je pravno. Politično in tudi človeško pa seveda je, da razlike, ki nastajajo vedno večje v Evropi in pri nas, da se zmanjšujejo. Namreč, razlike v dohodku oziroma nepravilna delitev dohodka destabilizira družbeni sistem, če hočete v končni konsekvenci, in to ni samo nepravilno, ampak tudi destabilizirajoče. Zato mislim, da to pri nas, v Desusu upoštevamo in da je treba biti tudi toliko pameten, če že ne socialno čuteč po tridesetem letu ali, kako ste rekli.

To seveda velja tudi za Evropo. Evropa bo stabilna, če bo demokratična, kar radi poudarjamo, ker bi morali vsi člani imeti ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Avtomatizem je ta zadeva.

Besedo ima najprej mag. Matej Tonin kot predstavnik predlagatelja, potem pa gospod Danilo Anton Ranc in potem dr. Franc Trček.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Saj veste, da je Desus meni ljuba stranka, ki jo imam vedno rad na jeziku. Moram povedati pošteno, da je Desus stranka, ki zagovarja upokoјence z visokimi pokojninami, in s tem ni nič narobe. Za veliko večino tistih, ki imajo nizke pokojnine, je pa dolgoročna nevarnost, ker dokler je Desus v vladah, se nič bistvenega ne zgodi, da bi se pokojnine povečale in da bi dejansko prišli do tega, da bi bile minimalne pokojnine vsaj 617 evrov.

Pa da ne bo kdo rekel, da kritiziram samo Desus. Bom povedal tudi neko točko, pri kateri pa se z Desusom strinjamo in imamo lahko na nek način skupno poanto, to pa je zdravstvo. Ko sem vas poslušal, so mi številni pisali, med njimi Anča, Katarina in Tine, ki ležijo v bolniških posteljah in nas spremljajo in pravijo, da nas z veseljem poslušajo, tako da upam, da bodo čim prej ozdravili. Rekli so, naj še nekaj povemo na področju zdravstva. Evo, zdaj prihaja zdravstvo. Kot sem rekel, je bila to ena izmed stvari, pri kateri smo bili z Desusom na isti strani. Tukaj absolutno podpiram njihovega poslanca Gantarja, ki je bil izjemno kritičen do zdravstvene ministrice. Pred tem mi je poslanka SMC očitala, češ da nismo želeli prevzeti odgovornosti leta 2014, ko smo imeli to

možnost. Morda je zdaj čas, da povemo, kje je bil pravzaprav problem, da nismo šli v koalicio. Temeljni problem je bilo zdravstvo. Ko smo s pogajalsko ekipo Nove Slovenije prišli do SMC, da bi se dejansko pogovorili, kaj in v kateri smeri bi zdravstvo peljali, nam takratna zdravstvena ministrica – ali pa ne takratna, še vedno sedanja – sploh ni dovolila do besede, ampak je bila vnaprej odločena, kaj si želi. Videli smo, da so to preživeti koncepti, da so to koncepti iz nekega drugega časa in da v takšni ekipi nimamo česa početi, ker se ministrica tudi ni bila pripravljena resno pogovarjati niti sprejemati nobenih kompromisov. To je bil temeljni problem.

Mi, v Novi Sloveniji zagovarjamo javno zdravstvo, ampak ne takšnega, kot ga imamo danes, da umreš, preden prideš na vrsto, da te zdravijo, oziroma takšnega, da če nič ne plačaš, dve leti čakaš, če pa plačaš, prideš pa takoj na vrsto. Očitno v slovenskem zdravstvenem sistemu kapacitete obstajajo, ker če ti nekdo reče, če plačaš, prideš čez 14 dni, drugače čakaš leto dni, očitno kapacitete obstajajo. Je pa organiziranost, sam sistem napačen. Kar mi predlagamo in kar smo želeli tudi ministrici predlagati, je to, kar se je Luka Mesec norca delal, da bi denar sledil bolniku, kar pomeni, da si bolnik sam lahko izbere, kje se bo zdravil. Lahko se zdravi v javni bolnici, lahko se zdravi v privatnem zavodu, pri koncesionarju, kjerkoli želi, ampak tam, kjer se zdravi, tam mu zdravstvena zavarovalnica to tudi plača. To je poanta, da denar sledi bolniku, da si sam izbereš izvajalca in da tam, kamor greš, ti plačajo.

Poglejte, kakšne nesmisle ima slovenski zdravstveni sistem. Ravno danes sem izvedel za to stvar. CTG pregledi, slikanje in podobne stvari. V Sloveniji čakaš dolgotrajno, ne moreš priti na vrsto, lahko si sam plačaš. Če greš čez mejo hrvaško, takoj za mejo, nekaj kilometrov, so zdaj ustanovili centre, kjer Slovenci opravijo te preglede, plačajo, odnesejo zahtevek na ZZS in ZZS jim ta denar povrne. Kje je tukaj logika? Se pravi, če greš na Hrvaško k privatnemu izvajalcu, ti slovenska zdravstvena zavarovalnica oziroma zavod, da sem natančen, to povrne, v Sloveniji pa ne. Ni logike! Tako da, prosim vas, tisti, ki nas stalne zmerjate, da smo mi za privatizacijo javnega zdravstva – nismo! Mi smo za javno zdravstvo, ki bi dejansko delovalo na način, da čim hitreje prideš do zdravnika in da te ta zdravnik učinkovito pozdravi. Če imamo mi nek sistem, če imamo mi neke zbornice, ki dajejo licence, ki dajejo potrdila, da nekdo v skladu s smernicami in pravili opravlja neko dejavnost, potem mora biti za državo vseeno, ali v tej hiši ali v oni hiši, če se opravlja dejavnost v skladu s standardi, je treba to plačati. Pika. In dokler takšnega sistema ne bomo vzpostavili, do takrat nam bodo ljudje zaradi čakalnih vrst umirali. Zdravstveni sistem tudi zaradi tega, ker se naša družba hitro stara, ker dolgotrajne oskrbe praktično nimamo urejene, je zagotovo

ena izmed stvari, ki se je mora naslednja vladna koalicija takoj lotiti.

Bom naredil tukaj piko. Naslednja intervencija pa bo najverjetneje imela z ministrom Počivalškom glede investicij v Sloveniji.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Danilo Anton Ranc. Pripravi naj se dr. Franc Trček in gospod Jernej Vrtovec.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovani predstavniki Vlade, ministri, državni sekretarji, pa tudi kolegi poslanci in poslanke!

Znan sem v tem parlamentu, da predvsem razpravljam o gospodarskih temah. Tudi tokrat bom skušal zadevo zasukati v tej smeri, ker sem včasih bil razočaran, da se preveč pogovarjamo o zadevah, ki niso toliko direktno povezane s povečanjem neke blaginje družbe, to je v osnovi gospodarstvo, gospodarska rast in tako dalje. Seveda sem pa vesel, da je vlada Mira Cerarja in ministri, da so prepoznali to dejstvo in da se je tudi strategija ukrepov in Vlade dejansko usmerila v tej smeri, da smo posvečali določeno pozornost ponovni oživitvi gospodarstva, ki je generator neke blaginje neke družbe in ki polni proračun.

Tudi današnji predlog priporočil, ki sem ga prebral, več ali manj govori o družbi kot celoti, predvsem pa o podpornih sistemih družbe, ki jih seveda zelo potrebujemo, da ne bo nekdo mislil, da zapostavljam te sisteme, ker na to gledam kot na celoto. Tu je precej govora o pravosodju, zdravstvu, pokojninski sistem, javna uprava, družinska politika, tudi varnostna politika. Kar se tiče pa direktno gospodarstva, tega se pa dotakne samo eno priporočilo, tako direktno. Tako bi rekel, da izmed 10 priporočil je samo eno naravnavo direktno ali pa posredno na področje gospodarstva. Tu mislim, da je vsebina priporočil nesorazmerno razporejena glede na, po moji oceni, pomenu nekega gospodarstva kot osnovnega generatorja in pa sistema, ki poganja celo družbo. Vlada Mira Cerarja in Stranka modernega centra smo to asimetrijo preteklih vlad, ki so več ali manj se bolj osredotočale, kako denar trošiti, deliti in smo prišli v takšno situacijo, v kakršni smo, to zadevo spremenili in dali poudarek predvsem gospodarstvu, rasti gospodarstva, ker vemo, da je to pomembno za blaginjo neke države. Seveda, ko sem pa šel skozi ta priporočila, ki na nek način zajemajo vse segmente družbe kot celote, sem pa zaznal, da tudi sporočila Vlade, da dejansko vlada Mira Cerarja vsa ta priporočila izvaja. Kako so ta priporočila naslovljena, kako jih izvaja, je lahko stvar neke besedne igre ali pa, kako to prikažeš, ampak ugotavljam, da dejansko smo v tem mandatu izvajali ta priporočila in na vsak način si prizadevali, da se bi tudi v praksi uresničila.

Seveda pa tudi moram to ugotoviti, da smo pa pri izvajanju teh ukrepov in strateških

projektov pa tudi včasih naleteli mogoče na neko zavist in nagajanje in kako metanje polen pod noge, tako iz opozicije in tudi iz koalicije. Da bom bolj konkreten pri nagajanju. Pri teh projektih je včasih prišlo kar do delitev teh področij, na katerih smo bili deležni največjih kritik, takšnih ali drugačnih, ki pa so po svoje projekte zavirali. Kar gremo po vrsti: drugi tir, tretja os. Tik pred izvedbo projekta, ki je po 20 letih ga vlada uspešno začela realizirati – prejšnje so to obljubljale, primer drugi tir – neke civilne iniciative, ustavne zadeve, iskanje dlake v jajcu. Zdaj, ko je na vrsti tretja os – podoben scenarij. Pojavi se spet neka iniciativa, ki projektu nagaja.

Ko gremo v zdravstveno reformo, tam smo se soočili tudi s koalicijskim partnerjem, ki je na nek način zaviral ta proces izvajanja reforme, tu se je pridružil del opozicije, sindikat Fides, farmacevtski lobi, zavarovalniški lobi.

Naj se dotaknem seveda tudi Zakona o gospodarjenju z državnimi gozdovi, ki je odličen projekt, zakon, ki pa ga stranki Desus in SD ne izvajata tako, kot bi bilo potrebno – seveda v povezavi z bivšimi koncesionarji in tudi nekaterimi sindikati.

Tako lahko rečem, da smo pri izvajanju teh projektih ustvarjanja neke gospodarske rasti in pomembnih strateških projektih za državo bili tarča z več strani. Mogoče bi bilo smiselno sprejeti neko priporočilo in poziv političnim strankam in vsem deležnikom, da naj nehalo nagajati s takšnimi in podobnimi praksami, zdaj v tem mandatu, kolikor ga še je, ali pa tudi v bodoče. Tako bi mogoče tu pa res rabili eno priporočilo. Ker včasih imaš občutek, ko živim tam ob meji z Avstrijo, vidim čez mejo, gradijo to železnico, lepo projekt teče, zmeraj, ko se peljem mimo, je več zgrajenega, mi se pa tu kot neki v dolini Šentflorjanski prepiramo o oslovi senci, namesto da bi ta drugi tir pa te pomembne projekte zgradili. Zgodilo se nam bo namreč ravno to, da bodo sosedje obšli Slovenijo in Luko Koper in to bo največja dolgoročna gospodarska škoda za blaginjo Slovenije. Potem vsa ta družbena nadgradnja in vsi deležniki družbe, ki so pomembni, ne bodo imeli možnosti se napajati iz nekega proračuna, ker bo gospodarstvo stagniralo.

Tako v Sloveniji lahko govorimo o nekem fenomenu uveljavljanja civilnih iniciativ, ki začnejo, ko se nek uspešen projekt začne izvajati, iz nekega ljubosumja zadeve pač minirati – vedno po istem modelu, tako kot sem že prej omenil: drugi tir, tretja os. Ko se dotaknem primera zakona o gospodarjenju z državnimi gozdovi, tukaj gre za koalicijski projekt, ki pa žal zaradi partnerjev ne gre v tej smeri. Dober zakon se ne izvaja, saj ne vzpostavlja centra za zbiranje in predelavo lesa, ne izvajajo se sklepi skupščine.

Kako je predsednik Vlade Miro Cerar vladal v tem mandatu? Stranka in Vlada sta bili usmerjeni predvsem v to, kako oživiti gospodarstvo, kako ustvarjati pogoje za

gospodarsko rast in oživiti gospodarstvo in seveda napolniti proračun. Tukaj so bili sprejeti nekateri strateški dokumenti, Strategija razvoja Slovenije, Slovenska industrijska politika, pametna specializacija, ki uvaja trajnostni razvoj in tako imenovano krožno gospodarstvo. Na področju gospodarstva smo sprejeli celo kopico zakonov za spodbujanje investicij in drugih zakonov: Zakon o trgovini, Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gostinstvu, Zakon o spodbujanju turizma. Poleg tega tudi Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah in Zakon o spodbujanju investicij, dodali tudi prednostne kriterije iz teh strateških dokumentov, ki bi našo družbo usmerili v krožno gospodarstvo, uvajanje zelenih delovnih mest in podpora gospodarskim družbam z nizkoogljičnim odtisom.

Uspeli smo v tem obdobju tudi izboljšati poslovno okolje za gospodarske družbe v Sloveniji in tako povečali ročnost za domače in tuje investitorje, tako kot so na primer Yaskawa, Magna Steyr, Lek, Novartis in še druge pomembne tudi domače investicije. Seveda smo z zakonom uspeli izenačiti domače in tuje investitorje, tako da ta razlika ne bo več prisotna. Tudi v ta zakon smo že uspeli vgraditi stimulacije in elemente, da bi spodbudili investicije gospodarskih družb v uporabo naravnih virov za znižanje ogljičnega odtisa, in zagotovitev zelenih delovnih mest. Ko se ozrem na vse te rezultate, nas spremlja Evropska unija, OECD in druge mednarodne institucije, je ocena Evropske unije, da je Slovenija izšla iz makroekonomskih neravnovesij, da investicije rastejo, da je bančni sektor okrepljen in da se javni dolg v letu 2016 zmanjšal na 78,5 bruto družbenega proizvoda. Prav tako so banke v Sloveniji dobičkonosne, dobro kapitalizirane, imajo ugodno strukturo financiranja. Delež slabih terjatev se je znižal s 16,8 na 10 %. Znižanje javnofinančnega primanjkljaja s 5 % na 1,9 %, pričakuje se pa celo dodatno znižanje na 0,8 % v letu 2018. V letu 2019 pa pričakujemo celo javnofinančni presežek. Seveda ne bom teh suhoparnih števil ponavljal, teza moje osnovne razprave je, da vlada Mira Cerarja, in Stranka modernega centra, si je prizadevala in tudi mislim, da nam je uspelo vzpostaviti pogoje za gospodarjenje in ustvarjanje dodane vrednosti in tako imenovano polnjenje proračuna. To je tista osnovna poanta.

Seveda tudi priporočila, ki sem jih prebral, moram reči, da navajajo nekatere zadeve, ki jih Stranka modernega centra, vlada Mira Cerarja je uresničila, jih izvaja, so v fazi izvajanja. Tukaj sem omenil, da smo včasih naleteli tudi na nagajanje z leve, desne, včasih tudi znotraj koalicije, mislim, da je tukaj Stranka modernega centra kot sredinska stranka delovala povezovalno, ponuja model uvajanja pogojev za gospodarske družbe, ki bodo zagotovile, kot sem že prej omenil, polnjenje proračuna in razvoj vseh zelo pomembnih – od

sektorjev družbe, od šolstva, zdravstva, pravosodja in tako dalje. To je tista glavna poanta in tu se mogoče razlikuje moja razprava od delitev levičarjev, desničarjev, sem pa tja. Jaz hočem poudariti to, da smo delovali sredinsko, tej praksi je sledila tudi vlada in če ne bi bilo nekaterih polen, bi imeli gospodarsko rast mogoče za šest, kakšen procent več, in seveda bi lažje udeležili tudi te zadeve, ki so navedene v treh teh priporočilih.

Zato to pa mislim, da je treba razpravo usmeriti v tej smeri in predvsem razmišljati, kako več ustvariti, da napolnimo proračun, in po neki sami inerciji potem potegne to za sabo tudi več sredstev za vse druge tako pomembne podsektorje naše družbe. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, predlagatelj. Pripravita naj se dr. Franc Trček in gospod Jernej Vrtovec.

Izvolite, gospod Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Dobro, da so danes tukaj z nami ministri za javno upravo, pa za gospodarstvo, pa državni sekretar za finance, da lahko še katero rečemo na temo poslovnega prostora, samega gospodarstva, okolja za gospodarstvo. Mislim, da mora biti ključna poanta nas vseh, da si želimo čim več delovnih mest, ker več delovnih mest bo pomenilo tudi več vplačil v zdravstveno in pokojninsko blagajno. Seveda pa je ključno, da so ta delovna mesta čim bolj kvalitetna, po domače povedano, da imamo taka delovna mesta, da bodo ljudje dobivali čim višjo plačo. Zdi pa se, da Slovenija vse bolj postaja dežela podizvajalcev in da tudi podjetja, ki prihajajo k nam, so predvsem podjetja, ki ponujajo plače med 800 in, recimo, tisoč evri neto. To zagotovo ni tisto, kar bi si Slovenija na dolgi rok želela, ker se moramo primerjati z najboljšimi. Pojdite na Irsko, pojdite na Slovaško in se samo čez glavno mesto sprehodite in pogledajte table podjetij, ki v teh državah delujejo, pa boste videli, da imate tam velike multinacionalke, ki ljudem ponujajo dobro plačane službe. Ker če bodo imeli v Sloveniji ljudje dobre plače, potem če bodo imeli visoke plače, bosta tudi pokojninska in zdravstvena blagajna od tega profitirali in ne nazadnje tudi domača potrošnja se bo povečala. Več kot bodo ljudje imeli, več bodo lahko trošili, zapravljali, če bodo kupovali storitve, dobrine, hodili na izlete, bo to pomenilo, da se bodo v tej državi ustvarjala nova delovna mesta in krog je na takšen način sklenjen. Ključno pa je, da nam to uspe oziroma vsi nas sprašujejo ali pa preverjajo, v kakšnih pogojih delujemo. Tukaj, ko se podjetja in tudi ljudje odločajo ali bodo prišli v Slovenijo, celo ali bodo ostali v Sloveniji ... V zadnjem času imamo izrazit problem, da nam približno 8 tisoč mladih, mlajših od 40 let, dobro izobraženih vsako leto zbeži iz te države, odide ven. Bog daj, da bi se nazaj vrnili v državo in kaj

dobrega storili v državi, ampak trenutno imajo za isto delo v tujini boljše pogoje, pa boljše plačo in to izkoriščali. Zato je treba pogoje tudi spremeniti, da bodo v Sloveniji ostajali. Ampak še enkrat, tukaj vsi izpostavljajo tri ključne zadeve za dobro okolje: davčno okolje, administracija, birokracija in pa predvidljivost.

Kar se tiče samih davkov, mislim, da so naše plače preveč obdavčene, da bi bila najlažja rešitev, da bi povišali splošno dohodninsko olajšavo in s tem obremenitev za gospodarstvo obdržali na isti ravni, ljudje bi pa dobili večji neto in prepričan sem, da tisto, čemur bi se država pri dohodnini odpovedala, da bi ljudje dobili več denarja v svoje žepe, bi ga tako ali tako zapravili, porabili za elektriko, če hočete za hrano, za karkoli in pri vseh teh zadevah, ki bi jih trošili, bi plačevali DDV in tisto, kar bi država pri dohodnini izgubila, bi nazaj po nekih krogih dobila preko DDV. Zato ta naš predlog, da razbremenimo plače, da ljudem ostane višji neto, ni tako v oblakih, ampak je zelo konkreten in eksakten.

Naslednja stvar – administracija in birokracija. Ne vem, nas podjetniki obveščajo, da tiste, ki delajo na avstrijskem Koroškem in imajo tam odprta podjetja, državna, občinska, lokalna uprava pride po nekaj dnevih vprašat, če jim lahko kako pomagajo. Pri nas se zdi, da zna birokratski aparat naštetih zgolj, česa vse še nimaš in kam vse moraš iti. Zanimivo bi bilo slišati ministra za javno upravo, kaj je bilo pravzaprav na tem področju v tem mandatu narejenega. Da ne bo kdo rekel, da kritiziram. Ampak, kar se tiče same debirokratizacije, v tem mandatu veliko žal ni bilo narejenega. Tudi v smislu digitalizacije ... Nimam se za eksperta, kar se tiče računalništva, nekaj osnovnih stvari pa le znam, ampak postopki, da lahko preko spleta vlagáš obrazce na center za socialno delo in na drugačen način elektronsko posluješ z državo, so tako komplicirani in zapleteni, da sem rabil tehnično pomoč tega državnega servisa, ker sem hotel zadevi priti do dna, kakšen drug državljani pa bi obupal prej. Če bi, minister, zmanjšali kompliciranost postopkov, ki so zdaj na razpolago, bi že naredili pomemben korak naprej.

Kar se tiče same predvidljivosti, ki jo tudi izpostavljajo gospodarstveniki, je pa naš poslovni prostor žal zelo nepredvidljiv. Jutri ne veš, kaj te čaka, ker se zakoni spreminjajo iz dneva v dan in niti za eno leto ne veš, kako predvidljivo je tvoje davčno okolje in tudi zakonski okvir. Stvari se spreminjajo čez noč in za vsakega podjetnika, ki zasleduje stabilnost, je to stvar, ki ga odbija in ki ga ne privlači, da bi prišel v Slovenijo.

No, če gremo na zelo konkreten primer, pa na vso bedo slovenskega poslovnega prostora kaže prav poseben zakon za Magno. Minister, ste dobro delali? Tukaj vas ne kritiziram, zato ker je Magna prišla v Maribor. Prav je, da je. Ampak, da pa je bilo treba za to investicijo sprejeti poseben zakon, pa mislim, da

kaže vso bedo našega poslovnega prostora. V neki normalni državi posebnega zakona za izpeljavo neke investicije zagotovo ne bi potrebovali. V normalni državi lahko neko investicijo izpelješ v okviru obstoječih zakonov. Tukaj je bil potreben poseben zakon. Problem pa je, na kar so nas opozarjali številni podjetniki, da takšnega tretmaja, kot ga je dobila Magna, slovenski podjetniki nimajo. Številni slovenski podjetniki čakajo po pet, deset let na to, da se sprejmejo ustrezni prostorski akti, da lahko svojo halo pri svojem poslovnem prostoru razširijo. Deset let! Pa niso dobili takšnega tretmaja. Vi tudi govorite o tem, kako visoka in pomembna investicija je bila Magna. Tudi v Sloveniji imate investitorje, med njimi je Joc Pečecnik, ki mu podobnih standardov, kot ste zagotovili Magni, niste zagotovili. Minister, da se ne bova tukaj prerekala, ali je prav, da je Magna prišla ali ni prav. Je prav. Hočem povedati samo to, da bi bil zelo vesel, če bi imeli isti tretma tudi vsi ostali slovenski podjetniki. Danes ste tekom moje razprave na Twitter, minister Počivalšek, napisali, da če vas spomin ne vara, Zakona o spodbujanju investicij Nova Slovenija ni podprla. Drži, minister, drži! A veste, zakaj ga ni podprla? Zaradi tega, ker v tem zakonu uvajate prvorazredne in drugorazredne podjetnike, ker ste v tem zakonu točno ali pa nekatere podjetnike enostavno izključili in onemogočili, da do spodbud sploh pridejo. To se nam ne zdi prav. Boljši pristop bi bil, da bi z davčnimi olajšavami pomagali vsem, ne s spodbudami tistim, ki jih vi vidite, nekatere ostale pa izločate. Problem je bil tudi pri razlastitvah, pa se bo to najbrž poslanec Trček bolj ob to obregnil. Jaz bom samo rekel, da zame je bil problem prvo- in drugorazrednih slovenskih podjetnikov, kar zagotovo ni bilo dobro.

Želel bi si, da se to poslovno okolje izboljša in da bodo Slovenci imeli možnost doma, na domačih tleh delati v službah, ki bodo imele dobro plačane pozicije in da bodo resnično od dobrih plač lahko dostojno živeli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima minister za javno upravo, gospod Boris Koprivnikar.
Izvolite.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsedujoči, za besedo in hvala za ta vprašanja.

Bom poskušal biti konkreten. Birokracija je nekaj, kar je vedno napoti, če rečemo, gospodarskemu pospešenemu razvoju, pa vendar nekaj, kar vsaka država ima zato, da izvaja zakone, ki so sprejeti, in uvaža tisti red, ki smo ga z zakoni predpisali. Sam absolutno nisem niti zadovoljen niti navdušen nad napredkom, ki smo ga naredili na tem področju, pa vendar nekaj konkretnih stvari smo pa v tej smeri naredili in tudi nekaj konkretnih ukrepov in projektov.

Zaostanke na upravnih enotah merimo zelo natančno in se merijo v promilih. Izredno majhni. Povprečen čas za izdajo gradbenega dovoljenja od popolne vloge je manj kot 20 dni. Od popolne vloge.

Spremljanje zadovoljstva strank smo delali že prej, sedaj uvajamo nov sistem, da dejansko vsako stranko vprašamo, kako je zadovoljna z vsebino storitve in s prijaznostjo samih uradnikov, s katerimi imajo opravka. Številne možnosti za odpravo administrativnih ovir in ukrepov spremljamo po notnem sistemu, jih kategoriziramo, določimo ministrstvom in spremljamo njihovo izvajanje in od sprejetih predlogov je bilo realiziranih po rednem spremljanju 67 sprejetih predlogov in številne zakonske in administrativne ovire so se odpravile, lahko bi jih naštevali. Izdali smo tudi čudovito publikacijo na to temo, kjer smo taksativno naštevili, katere vse administrativne ovire so se odpravile v skupni vrednosti, mislim da, 320 milijonov evrov letno razbremenitve, ampak seveda vedno znova vsi – in prav je tako – gledamo ovire, ki so še ostale, in tudi te bomo še naprej odpravljali.

Kar se tiče birokratskega aparata in načina delovanja, smo popolnoma prenovili sistem izobraževanja na upravni enoti, ki je usmerjen v način dela, v sodelovanje. Načelnike in uradnike poskušamo usmerjati v to, da grejo proaktivno do občin, do podjetnikov, jih vprašajo, kaj želijo, vedno pogosteje se to tudi dogaja, in sam dobivam tako kot številne kritike, sem zelo vesel, v zadnjem času tudi številne pohvale na delo birokratskega aparata, ki svoj delo praviloma izvaja strokovno, v rokih, vedno pogostejše so pa tudi pohvale.

Kar se tiče digitalizacije. Glejte, to je podporni mehanizem, nek kolos v ozadju, ki postaja vedno bolj kompleksen, ampak naredili smo en premik, ki ga strokovna javnost priznava, ki se prej ni zgodil 10 let, podatke v ozadju smo končno uspeli začeti povezovati v nek enovit, homogen sistem, ki lahko opravi znotraj državne uprave opravi na enem mestu in med seboj komunicira. Vedno več je tistih procesov oziroma vedno manj je tistih, kjer določen podatek zahtevamo večkrat, in vsakič posebej smo tudi pozorni na kaj takega.

Kar se tiče storitev za državljane, verjetno poznate sistem e-Uprave, sistem e-Vem, portal za tuje investitorje, prenova portalov, nova verzija, ki je bolj prijazna kot prejšnja, že naslednja se pripravlja, in desetine novih storitev, ki jih danes lahko tako podjetniki, predvsem pa državljani opravijo iz domačega naslonjača, če tako želijo, in pa celo vrsto podatkov, ki so jim danes na voljo z e-klikom, ki jih država vodi v njih. Ja, rešujemo težave z digitalnimi potrdili, rešujemo težave z dostopnostjo storitev, ampak nesporno je, da se je ta bistveno izboljšala na vseh področjih.

Kar se pa tiče še mogoče učinkovitosti dela javnega sektorja, naj bi pa še to izpostavil, da smo številne naloge združevali tako na

področju informatike, podpore, opreme, da sistematično uvajamo tako imenovane upravne centre, kar pomeni, ne da posegamo v delovanje in pristojnosti posameznih služb, ampak da želimo na enem mestu racionalno državljanom ponuditi storitve, ki so jim na voljo v eni hiši. Državljeni še vedno rečejo, gremo na občino, ampak to, ko rečejo, da grejo na občino, praviloma gredo na upravno enoto, na Furs, na Gurs in na ostale službe in želimo, da to opravijo na enem mestu.

Sam si pa seveda želim, da bi nam uspelo bistveno bolj radikalno poseči v plačni in v službeni sistem v javni upravi. Takoj na začetku mandata smo pripravili po mojem mnenju minimalne popravke, ki pa bi zagnali to večjo, osebno odgovornost, ki se odraža tudi na plači uslužbenca, da bi lahko bolje uveljavljali rezultate dela, ne pa nagrajevali delovno mesto. Tukaj žal moram ugotoviti, da smo bili neuspešni, veste pa sami, da kakršen koli poseg v plačni in uslužbeni sistem je možen izključno ob soglasju – ne samo v mnenju, ampak ob soglasju – s sindikati v javnem sektorju, tega pa nismo uspeli doseči. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Trček, pripravita naj se gospod Jernej Vrtovec in gospa Erika Dekleva.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala lepa za besedo.

Bom se malo manj drl, upam, kot pred menoj ljudje. Tako bi rekel: če bom rekel, da se z razvojem in prihodnostjo Slovenije ukvarjam tri leta sedem mesecev in šestnajsti dan, bi vam lagal. Če bi vam rekel, da se z razvojem in prihodnostjo Slovenije ukvarjam od 1. novembra 1994, bi vam lagal, ker sem se takrat zaposlil kot mladi raziskovalec. Če bi vam rekel, da se ukvarjam s to isto temo od 1. oktobra 1989, ko sem prišel na FSPN, bi vam lagal. S tem se ukvarjam iz časov, ko sem bral takšne zadeve, citiram, »Osnovnega izpita iz demokracije še nismo naredili, vendar bi se morali zavedati, da dolgoročna rešitev dileme vojna ali mir ne leži v čim večjem številu vojakov, ampak ravno obratno; v vedno večjem številu oporečnikov, mirovnikov, pacifistov oziroma vseh, ki odklanjajo nasilje kot sredstvo za reševanje osebnih in družbenih problemov. Zaenkrat je to edina realna možnost, ki jo poznam. Človek mora spreminjati sebe, da ne bo uničil sveta.« Janez Janša na svoji strani, zbirka kolumn Janeza Janše iz časa 1985–1988. Kam je zavil v tridesetih letih Janez Janša, ne rabimo razlagati. Od takrat mislim to, od začetka študija pa profesionalno mislim družbeni razvoj, sektorske politike, čezsektorske politike, teritorialne, regionalne in tako naprej. Sem stroj za to, ki so me vzgojili najboljši, ki so v Sloveniji to lahko počeli. Tudi socialno demografijo sem pri gospe

Širci naredil z odliko – Tonin, ne vem, če si jo imel, ker kar govoriš, se malo bojim, da ne.

Če je Tonin rekel, da je Desus za bogate upokojence, je to, kar ti očitaš Luki – ti si pa v bistvu človek za bogate paciente, ki v bistvu ne razume ne stohastike ne logike fizike fluidov. Veš, ker ti bi tam gužvo malo premaknil drugam, oni, ki bi imeli peneze, bi šli tja, kjer je dobro, reveži bi pa tako ostali. Churchilla niso izvolili po 2. svetovni vojni, je pa po 2. svetovni vojni prišla v Združenem kraljestvu na oblast laburistična stranka in tedanji minister je postavil javni zdravstveni sistem, ki ima zdaj številne težave. Če boš šel, Matej, kdaj brat resne knjige o tem, boš videl, da večina notri napiše, da je to v osnovi bil verjetno v modernem času edini zdravstveni minister ali minister za zdravje, ki mu niso lomili roke. Toliko glede tega.

Imam cel niz zadev, verjetno me bo čas povozil. Bil sem na tem matičnem delovnem telesu, Nova Slovenija trdi nekako tako: manj države, več svobode ... Če bi jaz vzel »gard« gospoda Grimsa bi se drl: »Jehata omice, Tonin je anarhist. Krščen matiček, tristo kosmatih rosomahov, ne ga voliti!« Tukaj se pač mi ideološko razlikujemo. Naša pozicija je, da se vprašamo, kaj je država. Država je garant svobode, je garant robnih pogojev svobode. Manj davkov je boljše za vas.

To, kar si ti razlagal, je še vedno vztrajanje v trošarinskem modelu. Ti si govoril, ja bodo trošili bodo trošili. Moj ubogi brat, ki tam rento rusko izmeno, kar se ponavljam, za šesto evrov, če bo imel šesto šestdeset evrov ali sedemsto evrov, ne bo kaj dosti bolje živel. V tem sklicu Državnega zbora sem osamljen človek, ki se sprašuje o ceni vsakdanjega življenja. Za koji klinac plačati 3 jurje za kvadratni meter! Ti si govoril, si hotel nek zakon, kaj je bilo že, tvoj oče je kupil nek rabljen avto, pa so ga malo na »tri pike«. Zakaj nekdo iz Tuhinja mora kupovati drag rabljen avto višjega srednjega dohodninskega razreda? Zato, ker niste v 25 letih razvili javnega potniškega prometa! Lex Zorčič – se strinjava, absolutno! To so teme, ki bi jih morali spraševati.

Manj javnega, je boljše za vas. Ni res! Glejte, v Angliji se jim trenutno sesuva outsourcing. Največja firma je šla na kant, številni ljudje bodo ostali brez penzij, druga največja firma je tik pred tem, računsko sodišče je dokazalo, da je večina storitev servisov, ki jih ponujajo, 40 % dražja, ob slabšem. Veliki rop vlaka se imenuje ključna študija o privatizaciji železnic v Veliki Britaniji.

Gremo zdaj naprej, vlada 2004–2008 – moram primerjati te vlade –, je bila vlada, ki jo resni strokovnjaki, ki se s tem ukvarjamo, imenujemo rast brez razvoja. To je bilo takrat. Takrat so prišli Janševi na oblast, dolgo so čakali, hoteli ste si odrezati svoj kos, to so se celo SMC-jevci naučili, ki so dokaj nerodni v politiki, iz naših kvot. Določeni tako imenovani takrat rdeči direktorji so se malo ustrašili, malo se vam niso pustili. Tri leta je bil v predalu

zakon, ki bi onemogočal tajkunsko privatizacijo, in potem se je to odvrtelo, kako se je odvrtelo in kaj se je zgodilo.

O primerjavi z višegrajsko četvorko, ki jo nekateri radi omenjate – o tem sem že govoril. Nočem Slovenije, ki bo razgradila pravno državo na način Poljske, nočem Slovenije, ki se bo šla orbanovsko kleptokratsko navidezno demokracijo, pa ne glede na to, kateri zet bo dobil evropske posle. Nočem Slovenije na način sodelovanja z italijansko mafijo, ti pa Matej dobro veš, kakšna zgodba je Mariboru na banki, pa gospod Grims ni KNOVS o tem skliceval, pa ti povem. Ti sicer nisi v tej tako imenovani Janjevi komisiji, Jernej je noter, danes smo na mizo dobili podjetje Varkos. Če si tisto prebral, danes bi Matej Tonin moral imeti novinarsko konferenco in reči, da s SDS in Janšo nič nočem imeti zaradi tega, tega, tega in tega. Zaradi tega, kar zdaj govorim, vem, da mi že verjetno v petih minutah pride kakšen esemes ali grožnja, kateri vaš me bo ubil. To ima oznako interno, ko pride to v javnost, kdor bo volil za SDS, naj se vpraša po zdravju. Koliko imam še časa?

Gremo naprej. Ja, gledate kot »zabezetrniki«, dobro veste, gospod doktor, o čem govorim.

Država kot cokla, naredili ste jo v 25 letih, nisem je naredil jaz. Govorite starost, staranje. Dokler govorite tako, ne razumete osnov. Treba je govoriti o dolgoživosti, treba je govoriti o ljudeh, ki jim EMŠO res kaže čez kvoto 60 ali 70, ampak ti ljudje so dosti bolj modri od sestave tega državnega zbora, so izkušeni, so skrbni, znajo tudi potrpeti, ampak ker razumejo, zakaj ne, ne pa, da se jih reže kot klobase. Strinjam se s tem – mi je žal, da Ljudmila ni več tukaj, kaj je govorila o učiteljih, o odrešenikih. Tudi sam sem bil v bistvu 20 let učitelj, verjetno to zgodbo počasi zaključujem, če bom še enkrat v Državnem zboru.

In še zdaj nek niz drugih zadev. Sam si govoril o deželi podizvajalcev. Ko Luka Mesec to pove, udri, Levica, napičimo ga vsi, čeprav vam to zelo jasno razlagamo.

Vaša zgodba, ki jo radi gonite o demografiji, o nataliteti. Imam tri otroke. Takrat sem znorel vizavi Grimsu, ki je zdaj malo užaljen, mislim, ne bo oče treh otrok očetu treh otrok lagal, da ga sovraži. Tega, Branko, si jaz ne dovolim. Pika. Drugače ne bi tistega rekel, zaradi tega sem to rekel, tako da veš. Tudi zaradi tega moramo biti odrasli. Tukaj je Ljudmila za vzor na tako imenovani desni strani. Nam se je zgodilo nekaj, kar se imenuje demografski prehod. Ti ljudi ne moreš prisiliti, koliko otrok bodo imeli. Tukaj pa se strinjam s tabo, moraš pa omogočati rodne pogoje, če hočejo, da jih imajo.

Če se vrnem nazaj – gospoda Počivalška ni tukaj. Vaša logika, a veste, davka, saj po tistem, kar ste naredili v tisti vladi, ko je bil, žal pokojni, gospod Bajuk finančni minister, 2004–2008 – pa saj bi morali tuji investitorji dreti kot nori sem, ampak so druge neke zadeve. Res

je, varnost nekega sistema, infrastruktura, ali imaš navsezadnje delovno silo in tako naprej. Verjetno še tiste Počivalškovske telice me sanjajo v nočnih morah, ko sem v prvi polovici mandata težil s strategijo pametne specializacije, ker so se nam v Bruslju smejali, kako pišemo. Tukaj danes ni te debate, kaj se bomo mi šli dejansko, a veste. Tukaj je meni v osnovi Avstrija všeč – ni mi všeč sedanja njihova vlada in koalicija, odkrito priznam. Oni se že 20 let grejo clustre po ključnih nekih gospodarskih panog, kjer so tate mate za to, a veste. In to vaše jahanje na manjša in srednja podjetja brez tega, da jih mi grozdimo, bodo točno to: dežela podizvajalcev. Seveda, ko konjunktura pade, nas to dejansko prehitro zvije. Vedno sem te tehnike, ki pravijo, ah, ti si kreten, sociolog, vprašal, kdo porabi največ elektrike v Sloveniji. Če mi ni vedel odgovoriti v petih sekundah, zame ni tehnik. Kdo povabi največ elektrike v Sloveniji? Talon, evo, no vidiš. Talon porabi največ subvencionirane elektrike v Sloveniji. Zakaj mi iz tega kuhanja aluminija ne znamo narediti, da uporabim Toninovo zgodbo, višjo dodano vrednost? Zakaj se mi moramo okrog Impola skoraj roditi, da neka obvoznica tam nastane? Zakaj v Mariboru nimamo enega od petih najboljših institutov za aluminij na svetu? To ste vi krivi, ker ste 25 let sedeli tukaj, ne jaz, pred mano, nekateri, ali pa vsaj 17,18 let – Tanko recimo, na primer. Kadarkoli to govorim, bo Tanko vstal, bo rekel, a Trček, doktor za vse. Klinc, nisem doktor za vse, samo jaz pa Bojana zelo garava, mogoče zaradi tega, ker sva prišla v ta sklic parlamenta z najmanj volilnih glasov od vseh nas, ona s 523, jaz s 560. To je resnica pač, takšen je volilni sistem, nisem se ga jaz izmislil, meni se je politika zgodila. Vedno pa povsod dvakrat več garam kot drugi, taki smo, a veste. In razvoja Slovenije se ne bomo šli na nekih sejah, ko vas bo večina gledala neke geräte. Jaz bi prepovedal, veste, jaz bi dal kot v Formuli 1, da imamo interni sistem in vsa komunikacija, ki poteka, da se beleži in da je javna. Da se vidi, kaj jaz komuniciram s svojim strokovcem med sejo, pa da se vidi, če nekdo na neki seji matičnega delovnega telesa tri, štiri ure gleda, katere škorenjce si bo izbrala. Verjetno moramo dosti več mišljenja zastaviti. Mi smo imeli možnost skozi to našo strategijo, da se pogovarjamo o tem. Gospa Smerkolj mi je hotela dati neke podatke, Ministrstvo za finance je reklo, ne smeš jih dobiti. Zaradi tega sem šel na OECD, da sem se z ekipo OECD pogovarjal o tem, pa moji se derejo name, preveč hodiš po tujini. Kaj se je zgodilo? V bistvu je bila to kršitev odnosa izvršilne veje oblasti Državnega zbora, Vlada je to na neki seji sprejela, brez razprave v Državnem zboru. Skratka, obilo dela naš čaka v naslednji sestavi.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlagatelj, izvolite, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovani poslanec Trček ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Pardon, replika, gospod Tonin se opravičujem, ampak gospod Grims ima repliko.

Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Samo kratka replika.

Glejte, ker se seveda neresnica, če se večkrat ponavlja, potem postane edina zveličavna resnica, kot uči že Murphyjev zakon, naj še enkrat ponovim. Seveda prej niti slučajno – in to ni edina neresnica, ki ste jo izrekli o meni –, rekel, da vi mene sovražite na osebni ravni. Govoril sem o tem, da se ene stranke zaklinjajo v to, da ne bodo sodelovale s SDS. O tem sem govoril in sem to tudi argumentiral. In potem nadaljuje, eni razlagajo zato, ker je tak, drugi zato, ker je skrajno in ne vem kaj vse, nekateri to počnejo celo v tujini. Skupni imenovalec tega je seveda negativen čustven odnos, negativen čustven odnos je pa sovraštvo. Zaradi tega sem potem naredil tisto primerjavo in tista primerjava žal zelo veliko pove. Če pa komu ni všeč, pa naj se pogleda v ogledalo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Matej Tonin, izvolite. Predlagatelj.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanec Trček, zanimiva razprava. Hvala lepa.

Lahko sprejemem kritiko v tistem delu, ko pravite, da ne smem govoriti o starajoči družbi, ampak o dolgoživi družbi. Sprejem. Pa tudi nikogar ne silimo, da mora imeti otroke. Povedal sem dve rešitvi; ali sprejememo več migracije ali pa ustvarimo pogoje, da tisti, ki želijo in imajo lahko otroke, to tudi naredijo. To sta pač dve možnosti.

Glede zdravstva. Vi ves čas spretno poskušate v naša usta postaviti, da bodo lahko bogati si sami nekaj plačali. Gospod Trček, niste me slišali. Jaz sem dejal, da si vsak državljani lahko izbere kateregakoli izvajalca, javno bolnišnico, privatni zavod ali koncesionarja, ampak mu to plača zavarovalnica, kjer je zavarovan, kar pomeni, da ni tukaj pomembno, ali si ti bogat ali si reven, ker ti plača zavarovalnica. V tem je poanta. Gre na nek način zgolj za legalizacijo tistega, kar zdaj na nek način vzpostavlja sodna praksa. Spomnite se tistega primera, ko se je šel nekdo k privatnemu zobozdravniku zdraviti in je potem preko sodišča izterjal, da mu je moral ZZSZ za to zdravljenje plačati. Tako bodimo tukaj točni.

Ampak, da ne boste rekli, imamo pa tudi kakšno skupno točko, vsekakor. To, da je potrebno vlagati v raziskave in razvoj, je ena izmed stvari, ki jo vsi podpiramo in je tudi jaz močno podpiram, ker tisto, kar sem videl v Nemčiji, kaj se tam dogaja z industrijsko revolucijo, 4.0, ko ti to vidiš, kako tam

raziskovalna srenja, država in podjetja sodelujejo, si rečeš, pa mi živimo v srednjem veku. Razvoj bo šel naprej, mi bomo ostali zadaj in bo problem. Nedavno je bil pri nas na obisku tudi direktor Instituta Jožef Stefan, ki je povedal, da na takšen način, kot delamo zdaj, enostavno ne moremo preživeti, ker sredstva, ki so namenjena za raziskave in razvoj, so osiromašena. Pa se ne bom prerekal za nazaj, da je Nova Slovenija vlagala amandmaje, ki bi dodali za raziskave in razvoj 20 milijonov evrov pri zadnjem proračunu, ker to potem pademo v klasične politične zgodbe, ampak se pogovarjamo o načelni smeri, o linijah, kako vzpostaviti šolstvo, ki bo čim bolj uporabno za našo državo. To je poanta.

Mislim, da nisem edini znotraj te dvorane ali pa generacija, ki so nas še spodbujali, da se učimo, tako da so nam rekli: Uči se, da ti ne bo treba delati. To je taka socialistična neumnost, da večje ne more biti. Iz tega smo prišli do sistema, kjer se tekmuje za ocene, ker znanje ni pomembno, naš šolski sistem je naravnano tako, da je to tekmovanje v pomnjenju. Kdor ima boljši spomin, da si več zapomni, tisti je lahko uspešen. Ne trudimo pa se, da bi na nekem področju našli mladega, ki blesti, ki je dober, ker ta bo lahko za družbo veliko storil. V tem je problem, da tisti, ki so lahko pri matematiki izjemni, pa jim morda slovenščina ali pa angleščina ne gre, bodo zaradi tega izpadli iz sistema. To je problem, ki ga moramo rešiti in vzpostaviti takšen šolski sistem, da bo več temeljil na kvaliteti ne pa na kvantiteti. Tudi vse te številne predmete, ki jih imamo zdaj v šoli – to je norost, ki obremenjuje in učence in učitelje, vsi jamrajo. Učitelji so scagali, obremenjeni, nihče več ne spoštuje njihove avtoritete, imajo težave, na drugi strani učenci prav tako, vsi scagani, preobremenjeni. Ja očitno s tem sistemom nekaj ni okej.

Kot enega izmed temeljnih krivcev, ki ga vidim za ta sistem, je prav gospod Štrukelj. Ker če pogledate število otrok, generacije, ki jih imamo na leto, ki gredo v osnovne šole, lahko ugotovite, da se generacije zmanjšujejo, število učiteljev pa narašča. Nekdo bo rekel, da se dvigajo standardi. Ali res? Mislim, da je bilo marsikaj v tej smeri narejeno zato, da se je naredila in devetletka, da se je povečevalo število predmetov zgolj zato, da so nekateri lahko obdržali službe. Ne trdim, da je zdaj treba učitelje nagnati in jih odpustiti, govorim pa o tem, da je treba šolski sistem v temelju spremeniti in da bo sistem nastavljen tako, da bo vsak poklic cenjen, ne, da bomo imeli mi v Sloveniji enega izmed največjih deležev mladih, ki se vpisujejo na gimnazije, na neko splošno izobraževanje, ker enostavno vsi stremijo k temu, ker klasični poklici niso več cenjeni. Če bi mladim že od majhnega vbijali v glavo, da je vsak poklic cenjen in da če si v enem poklicu, tudi če si pek ali pa vodovodar, če si v tem poklicu dober, potem boš uspešen, uspešnost pa zagotovi tudi neko osnovno eksistenco. Takšen sistem bi

morali imeti in to je tudi eno izmed priporočil predlogov naših usmeritev.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, pripravitelj naj se gospa Erika Dekleva in gospod Igor Zorčič.

Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Najlepša hvala, kolegice in kolegi, predsedujoči na tej seji!

Za začetek; res ne razumem teh očitkov iz uvodnih razprav in diskusij o tem, kako se greš lahko populizem, če govoriš o prihodnosti, kako je lahko nekdo neoliberallec, če govori o prihodnosti in predstavlja rešitve, svoje poglede. Veste, kaj? Jaz kupim, da sem neoliberallec zaradi tega, ker se pogovarjamo o prihodnosti. V redu, sem neoliberallec, če so taki kriteriji v tej državi, in tudi populist, če želite. Ampak ob vsem tem je zdaj na koncu v diskusiji ravno Franc Trček odprl en bistven element glede prihodnosti. Meni se zdi, da so razlikovanja zlasti v dojemanju države, kaj država sploh je. Za nekatere, in to so različni, legitimni pogledi, je država zgolj in samo servis, od katere lahko dobijo vse, čim več, za nekatere pa je država predvsem tisto zavedanje, da, ja, bomo dali tudi del sebe v to državo, da ustvarimo pogoje, potem pa naj nas država pusti pri miru, da se lahko posameznik polno razvije. Mi imamo v tej naši državi preveč vtikanja države v posameznika. Preveč države imamo, no. Veste, kaj je zame država? Institucija, ki posamezniku nudi dovolj pogojev za njegov osebnostni razvoj, da se razvije in da s tem posredno tudi vrača družbi, okolici, družini in tako dalje. To je zame država.

Ker je konec mandata, se lahko pogovarjamo tudi o tem, kaj je ta vlada naredila in kje so zamujene priložnosti. Pa ne gre za kritiko in imam popolnoma mirno vest, če dam na to vlado kakšno kritično pripombo zaradi tega, ker smo vsaj v Novi Sloveniji konstruktivno sodelovali, pripravljali zakonodajne predloge, ukrepe, reforme od zdravstva do davkov. Žal je koalicija večino teh zavrnila, ampak imam mirno vest, da lahko zdaj tudi pokritiziram, zlasti pri plačah in davkih. Glejte, smo med najbolj oprispeljenimi državami v Evropi. Vprašajmo se, zakaj Slovenija ne bi bila davčna oaza znotraj Evrope za tuje investitorje, zakaj ne bi znižali davkov, da bi lahko tuje investicije lažje pripeljali, in zakaj ne bi znižali davkov, da bi ljudem ostalo več denarja v lastnih denarnicah. V čem je tukaj problem? To je ta predlog Nove Slovenije; dve leti nazaj smo vložili paket ukrepov petih zakonov za nižje davke. Posledično so plače zaradi tega še vedno prenizke in v primerjavi z državami v Evropski uniji Slovenija ni nič kaj napredovala v zadnjih štirih letih.

Enako velja za pokojnine. Jaz občudujem, občudujem tiste upokojece, ki

zmorejo preživeti s 500 evri pokojnine ali pa še manj. Ampak sprašujem, ali je to pravično, ali je to pravična država, ki dovoli in ob tem nič ne naredi, da imajo nekateri ljudje po štiridesetih letih ali več dela takšne pokojnine. Ne, to ni pravično!

Zdravstvo, in tukaj je zdaj moja zadnja točka zdravstvo ... Od paradnega konja te vlade, poleg drugega tira, je zdravstvo v bistvu kljuse te vlade, dobesedno konj, ki ne zmore več, da bi prišel na cilj. Od velikih parol, ki smo jih tudi v začetku lahko slišali s strani poslancev, bivše zdaj že v bistvu koalicije, je v zdravstvu ostalo bore malo. Nič. Praktično nič. Podatki kažejo sami za sebe dovolj, kako so se podaljšale čakalne vrste, čakalne dobe, kako smo vrgli v naše javne institucije, bolnišnice 135 milijonov evrov denarja, ob tem pa popolnoma nič ne naredili, da bi se stanje na teh institucijah izboljšalo. In kakšen bo končni ukrep? Takšen, da bodo taiste institucije, bolnišnice še naprej poslovale z minusom, pa pogledjte Klinični center. In kar me pa najbolj boli kot mladega človeka, pa je, da 8 tisoč mladih se vsako leto izseli iz te države. Kakšno perspektivo dajemo – tudi mi kot politiki? Kakšno perspektivo dajemo ljudem, da bi tukaj ostajali?

Zaradi tega kot eden izmed ključnih izzivov v tej državi je zlasti to, da: prvič, se dogovorimo, kaj država je in da država zlasti nudi pogoje posamezniku, da razvija svoje talente, da mu nudi te priložnosti. In drugič, kar je nujno urediti, pa ne za prihodnost, ampak za jutri, pa je zdravstvo. In za ljudi. A kaj bolje živimo pod to vlado, v primerjavi pred to vlado sedaj? A kaj bolje živimo? Ali ljudje čutijo to 5-odstotno gospodarsko rast? A jo čutijo? No, pa pojdite na ulico jih vprašati! Ali pa jih boste vprašali na volitvah. A kaj bolje živijo tej ljudje? Ne.

Meni je vseeno, če je 5-odstotna gospodarska rast, če moram za obisk pri specialistu čakati tudi po več let. Hvala lepa, gospa ministrica, predsednik Vlade za takšno gospodarsko rast! In hvala lepa za takšno solidarnost v zdravstvu, kjer ni solidarnost to, da čakaš leta in leta, da prideš na vrsto. Ne, to ni solidarnost in to ni javno zdravstvo, kakršnega si predstavljamo v Novi Sloveniji. In kaj je ključno? Ključno je, da se naredi temeljito reforma zdravstva v smeri, da ljudje, ki vplačujejo v zdravstveni sistem ... Glejte, če jaz nekaj vplačam v zdravstveno blagajno, potem tudi pričakujem, da dobim kakovostno, hitro storitev in da sam odločam, kako bo šel potek mojega zdravljenja. Po predlogih te vlade, seveda od njih ni ostalo nič, ampak tudi način razmišljanja je takšen, da temu ni tako, da mi želimo posameznika usmerjati, kakšen naj bo njegov potek zdravljenja. Pa zakaj mu kratimo to svobodo? Svoboda posameznika je tista, da bi posameznik rekel, glejte, jaz želim biti zavarovan pri tej in tej zavarovalnici, ki nudi te in te storitve. Saj sem sam to plačal. Zakaj smo ujetniki te majhnosti, da mi želimo voditi posameznika

najprej do zavarovalnice, to pa je naš velik monopolist ZZS, in potem naprej do izvajalcev zdravstvenih storitev. Če pa slučajno pride, da mora posameznik čakati dalj časa za prvo zdravstveno storitev, za preglede pri specialistu, potem pa plača iz lastnega žepa. Koga najbolj prizadene takšen sistem, kot ga imamo danes, ki sem ga pravkar predstavil? Najšibkejši! Ker si ne morejo privoščiti plačevanja iz žepa, ker je to za njih preveliko breme in potem čakajo, zbolijo in tudi umrejo. In če še dodatno zbolijo – kdo spet krije te stroške? Spet ZZS! Kaj je naš predlog? Naš predlog je samo sledeč. Da damo ljudem možnost, da se sami odločijo, h kateri zavarovalnici grejo, po svoji lastni vesti se to odločijo, in h kateremu izvajalcu zdravstvenih storitev. In če bo ta zavarovalnica rekla, glejte, imamo tega izvajalca zdravstvenih storitev za kolk, tam v Valdoltri ali pa tam, čez mejo, se bo posameznik sam odločil, da hoče iti k temu. Dajmo ljudem možnost, da se odločijo, pa saj so svobodna bitja! Zakaj mora država se v to vtikati?

Glede javnega zdravstva, razumevanja, kaj javno zdravstvo je in kaj javno zdravstvo ni. Glejte, javno zdravstvo je vse. Tudi tisti privatniki, ki delajo v javnem interesu. Javno zdravstvo je vse. Tudi tisti privatni zobozdravnik, h kateremu greš ali pa privatna bolnišnica. Vse je javno zdravstvo, ker deluje v javnem interesu. To ločevanje, zlasti v zdravstvu, na neke grde kapitaliste privatnike, ki vdirajo, pa na drugi strani na neke javne zdravnike in tako dalje, to ločevanje ni fer, kajti verjemite, brez privatnikov v naši javni zdravstveni shemi se nam bi še dodatno porušil zdravstveni sistem. Je pa tem privatnikom zelo lušno zdaj ob takem nedelujočem fake javnem zdravstvu zaradi tega, ker dolge čakalne vrste in dobe koristijo ravno njim.

Torej, če nam je kaj za to, je najprej to, da razčistimo, kaj javno zdravstvo je in kaj javno zdravstvo ni. In še enkrat poudarjam; takšen sistem, kot je danes, ni solidarno zdravstvo, še manj pa je dostopno zdravstvo. Kaj mene briga dostopnost, da pridem do specialističnega pregleda ortopedija, magnetna resonanca ali karkoli po nekaj mesecih. Mene ta dostopnost ne prepriča. Če nekaj plačam, želim imeti čim prej, želim imeti takoj.

Ko govorimo o zdravstvu, pa sem ravno noter padel, bi rad poudaril to. Slovenija smo tako majhna država, da bo treba zelo kmalu razmisliti o tem, ali se nam res splača imeti takšen ustroj, sistem, zdravstveno mrežo, kot jo imamo zdaj. In bomo morali iti tudi v specializacije institucij bolnišnic. Smo premajhna država, da bi lahko imeli v vsaki domači vasi splošno bolnišnico, no. Premajhna smo država in hkrati pa prebogata, da bi lahko ljudem onemogočili dobro in kakovostno zdravstvo, ne pa, da zbiramo zamaške za zdravljenje naših otrok v tujini. Prebogata smo država za takšno početje.

Še en vidik, za zadnjo minuto, poleg zdravstva, ki ga moramo jutri urediti, je pravna država. Nihče ne bo velikodušno vlagal v to državo, če ne bo imel na varnem svojega denarja. Vprašanje, naša pravna država deluje. A deluje naša pravna država? Sami mi politiki dajemo dvom v delovanje pravne države, nekoč ali pa še vedno predsednik ene opozicijske stranke, zdaj pa je to začel delati še predsednik Vlade po odločitvi Vrhovnega sodišča. Če želimo krepiti institucije, jim moramo najprej zaupati. Je pa ena stvar resnična, in sicer ta, da se tej državi zdi, da obstajajo ljudje, struje ljudi, ki jim je dovoljeno vse, in ljudje, kot vaš nekoč državni sekretar, za najmanjši kiks so obsojeni, izgubijo službe in končajo svoje kariere. Se pravi, imamo v tej državi, resnično se zdi, dvojna merila pri dojemanju tega, kaj je prav in kaj je narobe. V Novi Sloveniji želimo torej ravno to spremeniti; se pravi, napraviti to državo pravično državo za vse državljane in državljanke. Le pravičnost je tista, ki bo porok, da bojo tudi mladi ostajali tukaj in da se bojo državljani čutili enakopravne.

Ker prihaja volilna kampanja; logično je, politiki obljubljam, saj volijo nas na podlagi obljub. Glejte, tako je, če hočete imeti pač pogled v prihodnost, je treba imeti tudi politike, ki se s prihodnostjo ukvarjajo in želijo o tem razpravljati. Če je to populizem, potem sem populist. Če je to neoliberalizem, potem sem neoliberal. Kupim, v redu. Ampak dajmo se več v tem mandatu, je že konec ga, ampak v naslednjem mandatu zlasti pogovarjati o tem, kaj bo jutri, kaj bo pojutrišnjem, in naj nas preteklost toliko ne zanima več. In če želimo višje plače, višje pokojnine, potrebujemo tudi strukturne ukrepe.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Erika Dekleva. Pripraviť naj se mag. Bojana Muršič in gospod Andrej Čuš.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo.

Naj kar takoj na začetku odgovorim kolegu iz Nove Slovenije, da po tej vladi ljudje živijo bolje. Zakaj? Kako se to pozna? Pozna se v njihovi višji potrošnji, ker imajo več denarja v žepu danes, kot so ga imeli pred to vlado. Pa naj grem na začetek za vse tiste, ki so morda šele sedaj začeli gledati to sejo.

Predlagatelji današnje seje Vladi Republike Slovenije pripravljajo priporočila v zvezi s prihodnostjo Slovenije. Najprej se mi glede na sklicatelje postavlja vprašanje, kateri vladi. Tako eni kot drugi, SDS in Nova Slovenija skupaj, namreč verjamejo, da bodo po volitvah to vlado vodili oni. Kolega Tonin že javno sestavlja bodočo koalicijo, torej priporočila namenjata sami sebi, kolega Tonin. Seveda enako velja za SDS. Na sceni so zelo dolgo. Če mene vprašate, predolgo, izkušenj jim ne manjka, programi so napisani, zakoni tudi, krediti

so najeti, manjka samo še zmaga na volitvah in priporočila, seveda. Okej, pa naj bo tako. Danes jih imamo na mizi deset. Je pa res, da je bolj malo zanimanja za to razpravo, kolega Tonin, pa ne z naše strani. Poglejte, ves čas je stran predvsem predlagateljev prazna. Pravzaprav je edino kolega Grims iz SDS tukaj prisoten, pa še on je imel bolj kot ne paranoično razpravo in ne kakšno kvalitetno, ki bi se nanašala na priporočila. Moram reči, da sem si vse prebrala, sem si pogledala in moram vam priznati, dobro ste to spisali in jaz se s temi vašimi priporočili v celoti strinjam. Kdo si ne želi odpraviti čakalnih vrst, enakosti pred zakoni, vzdržnega pokojninskega sistema, učinkovite družinske politike, kakovostnega izobraževanja, varnosti? To si vsi želimo, kolega Tonin. In to smo si vse stranke v taki ali drugačni obliki tudi zapisale v svoje programe. Kljub vsemu bi rekla, da gre danes bolj kot ne za poceni piar; ampak v redu, smo pred kamerami, ljudje nas gledajo, pa se dajmo pogovarjati o prihodnosti.

V tem mandatu sem z desne strani velikokrat slišala, da je potrebno razčistiti s preteklostjo, če se želimo pogovarjati o prihodnosti. Pa malo poglejmo potem v to preteklost. Od številnih afer, TEŠ 6, bančna luknja, Patria, samo kadrovanje, do slabega stanja v gospodarstvu, stalnega naraščanja brezposelnosti, odprodajalo se je podjetja – odločilno besedo pri tem so imeli vodilni politiki –, visoka zadolženost, vedno večja neenakost, krizo smo v Sloveniji čutili bolj in dlje kot ostale države v Evropski uniji. Tako je krivdo za to treba poiskati doma. In kdo je bil v preteklosti doma? SMC gotovo ne. Škoda, da si teh priporočil niso pisale vlade pred nami, predvsem pa tiste, v katerih so sodelovali današnji predlagatelji. Slovenija je bila žrtev, žrtev domačih politikov, pohlepa in neracionalnih odločitev.

Pa poglejmo na hitro še, kako je danes. Slovenija se po indeksu družbenega napredka uvršča na 21. mesto med 128 državami, na drugo mesto na lestvici državne blaginje med 149 državami na področju ohranjanja naravnega okolja. Po podatkih OECD ima Slovenija izmed vseh držav Evropske unije enega najnižjih deležev oseb, ki si niso mogle privoščiti zdravstvene oskrbe zaradi finančnih razlogov. Mednarodna organizacija Save the children je objavila, da otroci najboljše živijo v Sloveniji. Delimo si prvo mesto skupaj z Norveško med 172 državami. Izboljšali smo konkurenčnost poslovnega okolja in privlačnost Slovenije za tuje investicije, znižali smo javni dolg, stroške dela smo razbremenili za najmanj 122 milijonov. Brezposelnost se je s skoraj 130 tisoč v letu 2014 znižala na 75 tisoč, raste število zaposlenih, in to najbolj med mladimi, povečuje se kreditna aktivnost bank, inflacija je umirjena. Beležimo visoko gospodarsko rast in seveda ne samo zaradi izvoza in investicij, temveč tudi zaradi višjih dohodkov, ki pospešujejo zasebno potrošnjo. Rezultati slovenskega turizma so

rekordni. Prav ta vlada je ponovno osamosvojila slovensko turistično organizacijo z jasnim namenom – promocija Slovenije. Zmanjšali smo tveganje, da bi v primeru nove krize reševanje posledic ponovno v celoti padlo na ramena naših ljudi, če želite davkoplačevalcev. In tako bi seveda lahko naštevala do jutri.

Smo naredili vse dobro? Ne. Smo naredili zelo hitro? Ne. Smo naredili čisto vse, kar je bilo treba narediti? Ne. Zato moramo delati naprej. Nedvomno nas čaka še veliko izzivov, najbrž je eden ključnih demografske spremembe, pa nizka produktivnost, ki je za 20 % nižja kot v Evropski uniji, in seveda še vedno imamo visok javni dolg. Rezultati pa kažejo, da znamo delati, tudi brez priporočil. In absolutno ne brez napak. Nismo popolni, smo pa dobri.

Kakšno Slovenijo si želimo v prihodnje? Zeleno, zdravo, pravično, varno in digitalno. Želimo si Slovenijo, ki napreduje in ima močno koalicijo in trdno vlado, kjer razlike med nami niso zavora, ampak motiv sprememb na bolje. To pa je izziv, za vse nas.

Žal imamo na voljo stranke, ki ti zabijejo nož v čelo, a na drugi strani stranke, ki ti zabijejo nož v hrbet. In to pa je problem in izziv za vse nas. Pa tega sedaj nisem rekla zaradi izkušnje tega mandata, ampak kot državljan, ki je spremljal, sem spremljala delo vlade in koalicij v vseh teh letih. Približno enako se je dogajalo vedno. To je ta žalostna realnost! In ko bomo bolj enotni, ko bomo bolj za projekte in ne v stilu: rabimo 2. tir, smo za 2. tir, ampak ne na takšen način; rabimo tretjo razvojno os, ampak ne po tej trasi, po neki drugi; ja, smo za Magno, ampak ne na tem zemljišču, ampak enem drugem. In seveda, smo za vetrne elektrarne, ampak ne na tem hribu, ampak na onem drugem, ker na tem ptiči umirajo. Takrat bomo imeli prihodnost – s priporočili ali brez njih.

Kolega Grims – no še edini predstavnik SDS nam je sedaj ušel –, jaz vas nič ne sovražim, levičarji nikogar ne sovražimo. Samo vas pomilujem, ker ste tako zelo zagrenjeni. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, mag. Matej Tonin, predlagatelj.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanka Dekleva, zanimiva razprava. Moje kave so pokazale, da ima politika za kamerami več skupnih točk kot pa pred kamerami in če bi se politika pogovarjala, potem bi tudi hitrejša in bolj učinkovito prišla do rešitev. To je dejstvo. Na nek način, ko gledam zadnje dneve, se bi z vami strinjal, če imaš takšne koalicijske partnerje, potem smrtnih sovražnikov ne potrebuješ. To je zagotovo. Ampak, poslanka Dekleva, vi ste se odločali, vi ste bili največji, koga boste vzeli v vladno koalicijo. Imeli ste več opcij, ampak na koncu ste vi tako izbrali.

Priporočila so namenjena nam, držji. Jaz si močno želim, da bomo mi del naslednje

vladne koalicije in da bomo lahko te stvari, ki jih pišemo in za katere pravite, da so vam všeč in da se z njimi strinjate, lahko tudi udejanjili. Se pa zavedamo, da pa 46 glasov sami ne bomo imeli in da za izvedbo programa tovrstnega potrebuješ tudi partnerje. Vsakdo, ki ga ta naša priporočila prepričajo, vidijo v njih smisel, je dobrodošel in bi vam priporočal, da si jih v podrobnosti prebere, da tukaj je pa treba pohvaliti poslanca Meseca, ker sem prej videl, da je dejansko naš program prebral. Upam, da se ga bo tudi kaj prijel.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa mag. Bojana Muršič, pripravila naj se gospod Andrej Čuš in gospod Ivan Skodnik.

Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovane kolegice, ministrski zbor!

Res moram reči, da če sedaj to dvorano pogledamo, kar usahne tisti navdih, ki ga je predlagatelj na začetku povedal, da je vesel, da je tako polna dvorana. Ampak danes skoraj lahko zasledimo, da je ministrska zasedba skoraj bolj polna kot pa predlagateljeva, tako da tukaj res me zanima, komu gre za to prihodnost. Ta vlada, ne vem, mogoče bo še kdo sedel v naslednji vladi, vendar po vsej verjetnosti v takšni sestavi definitivno ne. Zato se tudi na tem mestu sama sprašujem, komu ta priporočila – po vsej verjetnosti predlagatelju –, pa seveda kaže tudi to na to, da smo v predvolilnem času, da pač predstavljamo ta priporočila oziroma programe. Res je, priporočila, ki so danes na naših mizah, pred dnevi tudi na matičnem delovnem telesu, so res morda všečna, temu bi tudi jaz pritrdila, ampak, ko dejansko pogledam ta priporočila, bi bilo tudi pošteno, da bi bila opremljena s konkretnimi številkami in tudi podatki. Kajti, kaj kmalu bi ugotovili, da vse te zadeve ... Enostavno ne vem, če lahko vzdržijo oziroma v naslednjem mandatu se bo to tudi dalo pokazati, zato upam, da državljanke in državljani se zavedajo, da obljube na papirju brez števil in podatkov velikokrat ne vzdržijo, saj le dejanja štejejo.

Zakaj govorim o dejanjih? Dejanja so bila storjena leta 2012 s tem našim nesrečnim ZUJF, katerega so podprli takratna vladajoča skupina SDS, NSi, Državljanska lista Gregorja Viranta, SLS in tudi Desus. Kaj je bilo takrat sporočeno? Te ukrepe ZUJF so bili deležni oziroma so občutili najbolj upokojnici, ki v bistvu so ostali brez uskladitev pokojnin, regres je bil takšen, kakršen je bil, tudi zaposleni in tudi mladi. Zakaj govorim o mladih? Mladi, kajti današnja seja se nanaša na demografijo. Negotovost mladih je povzročil ta ZUJF, znižalo se je starševsko nadomestilo na 90 %, omejilo se je starševsko nadomestilo na dve povprečni

plači, pomoč ob rojstvu otroka je bila omejena, pravica do dodatka za velike družine je bila omejena na 64 % neto povprečne plače, znižali so se otroški dodatki srednjemu sloju, tudi brezplačnega varstva za drugega otroka ni bilo več. To so bili ukrepi, ki so korenito posegli v mlade družine, in s tem se je korenito spremenil položaj mladih družin in tudi ta negotovost. Te ukrepe, ki so bili sprejeti leta 2012, čutimo tudi danes. Ti ukrepi so se pokazali že takoj leta 2013, a s to vlado so se marsikateri stvari spremenile.

Demografski kazalci res kažejo, da je stopnja rodnosti zgolj 1,58, kar nas sicer še kljub temu uvršča v evropsko povprečje, vendar vemo, da je to za Republiko Slovenijo premalo, ta rodnost bi morala biti večja. Zakaj prihaja do teh vzrokov? Teh je vsekakor več. Mlada dekleta se vse bolj pozno odločajo za prvega otroka, imamo negotovost zaposlitve, stanovanjska politika ni takšna, kot bi si jo želeli, velikokrat pa tudi iščejo samega sebe, kaj želijo v prihodnosti početi in tudi primerne partnerja, s katerim si bosta ustvarjala dom.

Osebnost se mi zdi zelo pomembno, da se za otroka odločaš takrat, ko smatraš, da zmoreš, da ga imaš zato, ker si ga želiš in ne zaradi ukrepov družinske politike. S tem se, mislim da, oba tudi strinjava. Zgolj zaželen otrok bo deležen ljubezni, razumevanja in tudi varnega družinskega okolja. Veliko družin se sicer kljub temu odloči za enega otroka, verjamem pa, da pozitivni ukrepi družinske politike lahko spodbudijo marsikatero družino, da se odloči za drugega otroka. Tako bodo teh negativnih demografskih učinkov, ki so bili izvedeni v letu 2012, deležne posledic še naslednje generacije.

Res je bilo od leta 2014 v tem mandatu narejenih kar nekaj pozitivnih ukrepov. Otroški dodatek kot dohodek pri pravicah iz subvencij se ne všteva v celoti, temveč je bil zmanjšan na 20 % višine za prvega otroka, vrnil se je otroški dodatek za 5., 6., 7. in 8. dohodkovni razred, očetje so celo v letu 2018 upravičeni do 30 dni starševskega dopusta, kar vsekakor je pozitiven vpliv na to, da očetje pomagajo pri vzgoji in skrbi za otroka, kajti trendi se vse bolj spreminjajo, kajti očetje postajajo vse bolj, bom rekla, konstruktivni partnerji v razvoju otroka. Ključno je tudi to, da se je z letom 2018 ponovno uveljavil univerzalni dodatek ob rojstvu otroka, ki znaša 280 evrov. Mislim, da je to tudi primeren ukrep, s katerim se bo dvignila ta naša rodnost oziroma vsaj rodnost pri drugem in vsakem naslednjem otroku.

Če se še osredotočim zgolj malce na zdravstvo. Današnji sistem resnično ne omogoča pravočasne zdravstvene oskrbe pomembnemu številu državljanov. Socialni demokrati smo bili ves čas priprave zdravstvene zakonodaje konstruktivni partner, dajali predloge, nekajkrat sicer bili slišani, velikokrat pa tudi ne. V naših razpravah smo velikokrat poudarjali, kaj bodo ukrepi in sprejeta

zakonodaja povzročili in danes po sprejetju se kar kažejo rezultati te, bom rekla, sprejete zakonodaje, ki pa jo je bilo absolutno premalo. Nekako se je v tem mandatu zaježilo padanje financiranja zdravstvenega sistema, kajti v preteklih letih vemo, da je bilo zdravstvo resnično obubožano. Ampak kljub temu, kronično pomanjkanje sredstev iz preteklih let se bo kazalo oziroma se kaže v zastareli tehnologiji, oblike zdravljenja počasi zaostajajo za ostalimi evropskimi državami, tudi mreža zdravstvenih storitev in zdravstvenih ustanov je zastarela, neoptimalno izkoriščena, razdrobljena, ključno pa je, da se ne skrbi za varnost in kakovost zdravstvenih storitev. To bo v naslednjih mandatih treba spremeniti.

Ključno je tudi to, da je dostopnost do zdravstvenih storitev izredno slaba, ljudje ne pridejo pravočasno do teh storitev. V tem mandatu so se čakalne dober izredno povečale – skoraj 500 tisoč čakajočih državljanov na eno izmed zdravstvenih storitev! In kaj je ključno? Da pacienti premalo vedo, kaj lahko, kakšno kakovost in varnost lahko dobijo oziroma ta kakovost in varnost se ne spremlja. Zelo pomembno je, da bi se ta kakovost in varnost spremljala pri pacientih, ki dobijo organe pri Transplantu. Verjamem, da bo potrebno tudi na tem narediti korak naprej, kajti tisti pacient, ki dobi darovani organ, ga je vsekakor vesel, vendar je potrebno vedeti vse ostale indikatorje, ki so zadaj. Zato je toliko bolj pomembno, da se kakovost in varnost spremljata.

Nedopustno je, da vse več ljudi plačuje zdravstvene storitve, to lahko samo pritrdim, in na tem mestu bi lahko ta priporočila v tem delu tudi podprla. Ključno pa je, da zagotovimo univerzalni zdravstveni sistem, solidarno in pravično zbiranje sredstev, kajti sedanji sistem dodatnega zdravstvenega zavarovanja ni solidaren. Lestvica oziroma lestvice nimamo, ni primerna. Kljub temu da smo si v tem mandatu neizmerno želeli, da bi sprejeli zdravstveno zakonodajo, Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, nam to ni uspelo, kajti enostavno nismo prišli z vsemi koalicijskimi partnerji in tudi Ministrstvom za finance nekako na eno ravno vejo.

Treba je zagotoviti enak dostop do zdravstvenih storitev za vse – to je moje ključno sporočilo –, ne glede na status, ki ga posameznik ima. Vsekakor naj nas preteklost ne bi zanimala, vendar pretekli ukrepi, ki so bili sprejeti, so pustili neslutene posledice, ki jih bojo čutile še naslednje generacije. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Matej Tonin, izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Zanimivo je, da je zdravstvo ena od točk, kjer se več ali manj strinjamo. Zdaj bo treba samo preiti od besed k dejanjem. Nekateri ste svojo možnost že imeli, drugi, upam, da jo bomo dobili.

Ampak k tej današnji razpravi bi želel dodati še eno, ki se mi zdi izjemno pomembna tudi za prihodnost Slovenije, to pa je stanje v našem sodstvu, naš pravosodni sistem. Ker ko človek govori z ljudmi, imajo strašanski občutek nepravičnosti, občutek dvojnih meril, da je eno dovoljeno za posvečene, velike ribe, za male ljudi pa praktično nič oziroma male ljudi se izrazito natančno, zavzeto preganja, medtem ko pa lahko veliki mirno odidejo od kriminalnih dejanj. To je stvar, ki ljudi jezi, jih frustrira, dela nezadovoljne in takšni ljudje seveda nikoli ne bodo spoštovali institucij države, niti državnih simbolov in podobno.

Recimo, v tem parlamentu smo ogromno razpravljali, kakšna razlika je bila med Islandijo in Slovenijo. Vsakdo od nas bo dal 2 tisoč 500 evrov za sanacijo bančnega sistema – zgodilo se ni nič. Imamo bančne preiskovalke, imamo dokumentarne oddaje – organi pregona pa nič. Ko smo v Poslanski skupini Nove Slovenije predlagali dva zakona, zakon o sodiščih in o državnem tožilstvu, da bi organizirali posebne oddelke, da bi te najhujše bančne kriminalce preganjali – glej ga zlomka! Prva obravnava na plenarnem zasedanju gre skozi, v drugi obravnavi ga je poslanka Murglova zaustavila z zelo intenzivno razpravo. Gotovo je imela razloge, bo povedala, kakšni so, upam pa, da ne takšni, kot mi jih je pred dnevi povedala kriminalistka, ki je delala na NPU, ki je dejala, da jo na ulici ustavljajo neznanci in ji pravijo, naj se na določenih primerih nekoliko umiri, da ne bo problemov. Dela pa na področju bančnega pregona in pregona teh kriminalcev.

Hočem vam povedati, da bi bila tukaj politika dolžna storiti in ustvariti vse pogoje, da vendarle pridemo do čim bolj učinkovitih sodišč. Na naši programski konferenci je imel izjemno predavanje dr. Matej Avbelj, ki je, mislim da, zelo dobro orisal, v čem je problem slovenskega sodstva in slovenskih sodišč. On je rekel, da so slovenska sodišča, da je slovensko sodstvo še vedno voden na socialističen način, kar pomeni, da imamo birokratsko strukturo, šef je na vrhu gor, potem vsi ostali sodniki in da se sodniki spodaj v strukturi čutijo dolžne razsojati tako, kot si njihovi nadrejeni želijo, ker drugače so zaznamovani, in da to je napačen pristop in da edina prava reforma sodstva je taka, da bi zgradili sodstvo z resnično neodvisnimi sodniki. Jaz se ne strinjam s tem, da bi zdaj te slabe sodnike nadomeščali z našimi sodniki, to ni prava pot. Je pa prava pot izgraditi neodvisne sodnike. In če bi imeli mi neodvisne sodnike, bi tudi nekdo na dnu hierarhije odločal v skladu z duhom zakona, ne glede na to, kaj mu njegovi nadrejeni prišepetujejo. Tudi če bi mi imeli resnično neodvisne sodnike, potem bi slabe sodnike izločali, ne pa jih pokrivali. Gnila jabolka bi bilo potrebno izločati, ker gre za ugled sodstva. To niso moje ugotovitve, da ne bo kdo tega rekel, da sem tako brihten pa pameten, ampak to sem vam povedal, mislim, da zelo dobro predavanje dr. Avblja, ki se je s temi

stvarmi nekoliko bolj študiozno ukvarjal. Ni rekel in tudi jaz ne trdim, da so vsi sodniki pokvarjenci, barabe, nesposobni; poznam kar nekaj sodnikov, ki se trudijo, delajo dobro, garajo, je pa problem, da na koncu so vrženi v isti koš s tistimi, ki pa delajo slabo. Potem imate podobne zgodbe – Kako se že reče v sodstvu? –, naravni red, da se sodnika, ki določa sistem, ki določa, kateri sodnik bo sodil kakšno zadevo, je nek vrstni red. In ko pride zadeva na sodišče, se iz tistega seznama dodeli sodnika. A glej ga zlomka, kaj se je zgodilo v primeru v Kopru? Luka Koper, zadeve, da štiri zadeve dobi en in isti sodnik. Mislim, težko verjamem, da gre za naključje. To so stvari, ki jih je potrebno v prihodnosti popraviti, če želimo, da bodo ljudje državo resnično spoštovali. Poglejte si, recimo, samo raziskave, kako ljudje zaupajo v sodstvo, kaj si mislijo o sodstvu, in boste hitro ugotovili, kakšna situacija je. Mislim, da je prvi ukrep, ki ga je potrebno narediti, poskusni mandat sodnika – ne odpraviti trajni mandat, rekel sem poskusni mandat –, da se vidi, iz kakšnega testa je sodnik, ali je sposoben resnično neodvisnega sojenja. Druga poanta je, Sodni svet je potrebno spremeniti, da sodniki v Sodnem svetu nimajo več večine zaradi tega, ker danes imajo sodniki v Sodnem svetu večino in sami sebe praktično predlagajo; to, kar imamo mi tukaj v Državnem zboru, da jih potrjujemo, je zgolj še protokol. To sta dva nujna ukrepa, ki ju je treba postoriti, če želimo, da bo to naše sodstvo bolj neodvisno in da bo resnično zagotavljalo pravičnost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Postopkovno. Aha, dr. Jasna Murgel, izvolite.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Najlepša hvala.

Spoštovani predsedujoči seje, prosim vas, da opozorite gospoda Tonina, ki pač očitno ve, da danes nisem prijavljena, in je to svojo pravico nekako na en način zlorabil in me je omenjal v nekem kontekstu, ki je popolnoma neprimeren. Če sem jaz prispevala k temu, da je bil zakon, ki je bil slab in ki bi povzročil nekaj slabega in škodil sodišču, sem pač to zagovarjala. Drugi so se odločili tako, kot so se odločili, očitno sem bila v tem prepričljiva, ampak da potem insinuiram, da sem jaz ne vem kaj povezana in da delujem na nek način, da me nekdo na ulici ustavlja in da zdaj gre za mojo vprašljivo nepristranskost, lepo prosim, ne vem, ali sem narobe razumela, ampak prosim, da se razprav za takšne napade, ko se niti braniti ne moreš, ne izkorišča tukaj razprava v Državnem zboru. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Tonin, izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanka Murgel, mislim, da je vaša jeza odveč, nič vas nisem napadel, tudi nisem vedel, da niste na seznamu. Povedal sem zgolj dejstvo, da na tistem odboru ste bili v razpravah najbolj aktivni in da ste zagotovo prispevali k temu, da je zakon padel. To so pač dejstva, vse ostalo pa ...

Sem povedal primer kriminalistke, ne pa vas. Jaz sem samo rekel, da upam, da se to ne dogaja tudi vam.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Dr. Matić, izvolite, postopkovno.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoči.

Najprej bi rad se pozanimal, od kdaj je mogoče na postopkovno oddati repliko. To je prvo postopkovno. / oglašanje iz dvorane/

Drugo bi pa rad ugotovil, da danes imamo neke vrste predvolilno oglaševanje, katerega naročnik sta Nova Slovenija in SDS. Zdaj od teh naročnikov tukaj sedijo, kakor je sreča mila, od dva do trije poslanci. Večinoma časa sta bila dva, potem pa včasih pride eden, pa so trije.

Ti dve poslanski skupini, če vse skupaj seštejemo, imata 25 poslancev. Tukaj pa, kot rečeno, imamo neke poslednje Mohikance, ki še vztrajajo, pa potem izginevajo, pa pridejo nazaj. V tej dvorani je, sem preštel, 20 ljudi, plus-minus, ker eden gre in eden pride.

Moj postopkovni predlog je, da se vsi skupaj preselimo v malo dvorano na Tomšičevo in da malo racionaliziramo to, kar danes tukaj imamo. Mislim, da bi tam ravno tako prižgali kamere, pa bo ravno tako uspešno potekalo, ker to, kar danes tukaj uprizarjajo kolegi iz opozicije, je, milo rečeno, neresno. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Moram reči, da mag. Matej Tonin je predlagatelj in kadarkoli dvigne roko, pač dobi besedo. Tako tu ne gre za postopkovnost.

Izvolite, dr. Trček, postopkovno.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Glejte, danes sem to poslušal. Razen v osnovi mene – pa moram priznati, v veliki meri Tonina – ste vsi tulili predvolilno neke zadeve. / oglašanje iz dvorane/ To je to! Kaj se zdaj nekaj vsi skupaj delate? Saj vi ste tudi tam brali, vi ste brali neke podatke statistične, ki vam odgovarjajo, desni del opozicije vas je nabijal nazaj, poslovnik to omogoča. V kakem drugem, ne vem, korejskem parlamentu na tri, štiri meseca demolirajo državni zbor njihov. Ne delati zdaj teatra iz tega! Jaz sem svoje poslal domov, ker imamo naslednjo soboto, evo, da bom še jaz malo kot vi, predvolilno programsko v Kino Šiška – vsi vabljeni.

Tudi kolega Grims. Moram se zato oglasiti, da ne bo kolega Grims zdaj imel nekih posledic. To, kar sem jaz njega omenjal, to mi je

povedalo več kot pol poslank in poslancev SDS, lahko kolega Čuš potrdi. Če kdo sovraži SDS ali pa onega gospoda, ki je po navadi odsoten, ga največ sovražite ljudje, ki ste v SDS, samo nimate, razen redkih izjem, jajca to povedati. To moram reči v bran kolegu Grimsu.

Skratka, nehajmo te šarade s postopkovnim in dajmo to izpeljati do konca. To je moj postopkovni predlog.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: To seveda ni bilo postopkovno, dr. Trček.

Gospod Jožef Horvat, izvolite, postopkovno.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Spoštovani gospod podpredsednik, hvala za besedo.

Moj postopkovni predlog je naslednji. Prosim, da kot predsedujoči tej seji Državnega zbora zahtevate, da se dr. Dragan Matić opraviči vsem nam, ki nas je imenoval poslednji Mohikanci. Meni moji prekmurski državljani sporočajo, da moram reagirati. Veste, če prihajam iz vzhodnega roba Slovenije, sem izvoljen ravno tako kot vi, sem predstavnik ljudstva in vsega slovenskega ljudstva. Nisem poslednji Mohikanec! Prosim, bom tako dolgo vztrajal, gospod podpredsednik, da se bo to zgodilo. Kaj se pa to pravi, da bo tu zdaj nekdo kar delil poslednje Mohikance! Lepo prosim.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Matić, izvolite. Prosim, če se opravičite.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Zdaj pa ne razumem. Gospod Horvat me ni dobro razumel.

Moja pripomba ni letela na kraje, od koder on prihaja. To ni imelo nobene zveze s tem. Jaz govorim samo o tem, da ste poslednji od svojih poslanskih skupin, ki jih ni, pogledjte prazne stole, gospod Horvat, vaših in v vaših prijateljev iz SDS. Ni vas, sklicali ste pa plenarno sejo. V tem smislu sem razlagal, da ste poslednji Mohikanci, ker več vas pač tukaj notri ni.

Nikakor pa ni letelo na vašo regionalno pripadnost ali pa od kjerkoli ste doma. To ni imelo nobene zveze.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Sem rekel, da bom vztrajal, in res bom vztrajal. Povedal sem, da mene moji prekmurski državljani opozarjajo in prosijo, da moram reagirati, ker je dr. Dragan Matić, moj poslanski kolega, nas, predlagatelje, ki smo tukaj prisotni, imenoval poslednji Mohikanci. To nima zveze s Prekmurjem, vi ste nas žalili in tako dolgo bom vztrajal, da se opravičite. Mi nismo nobeni

poslednji Mohikanci, dr. Dragan Matić, in prosim, da se opravičite.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Seveda ne morem doseči, če dr. Matić ocenjuje, da ne, ampak mislim, da bi bilo korektno, dr. Matić, da vendarle rečete, da ste bili narobe razumljeni in da bi bilo dobro ... No, lepo prosim.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Še enkrat opozarjam, da naj kolega Horvat pogleda prazne stole okrog sebe, če bo užaljen in užaljen zaradi tega dejstva, se mu pa lahko opravičim v imenu njegovih kolegov, ki jih ni.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tilen Božič, izvolite, državni sekretar na Ministrstvu za finance.

TILEN BOŽIČ: Hvala za besedo.

Prihajam za enim zanimiv duelom. Če se prav spomnim istoimenskega filma, se ta zaključi nekako tako, da tisti lastnoročno skoraj eno celo vojsko premaga sam in ostane z eno luštno punco na koncu. Bolj tako, da malo sprostim to napetost, ki je zdaj nastala. Pa poskusimo iti potem nazaj, se pravi v tisto, kar je danes, se pravi, kot ste nekako rekli glede prihodnosti Slovenije, in tako se pogovarjajmo. Jaz bi samo z vidika Ministrstva za finance nekatere stvari povedal.

Se pravi, v tem vašem gradivu ste nekako izpostavili določena tveganja oziroma izpostavili določeno skrb, zaskrbljenost glede zadolžitve, glede obsega tega dolga, kakšen je, tudi z vidika obresti in tako naprej, kar so vse lahko dejansko velike težave. Posebej za neko majhno, odprto gospodarstvo, kot je Republika Slovenija, kjer je BDP, kakršen je, in dejansko je naša nihajnost, ko pridemo v recesijo ali pa ko gremo v konjunkturo, zelo velika. Se pravi, mi bistveno bolj nihamo navzgor ali pa navzdol in s tem tudi javnofinančni prihodki oziroma tudi odhodki. Ravno zaradi tega moramo imeti morda nekoliko boljše, to ni ravno finančni izraz, ampak amortizerje pri tem, da v tistem trenutku, ko primanjkuje, lahko nekako stimuliramo oziroma ko je, lahko temu rečemo, več, dajemo na stran zaradi tega, da dejansko vse skupaj nekako uravnavamo in omogočimo, da v tej državi življenje poteka znosno in tudi z nekim pogledom na dolgi rok, kako se bomo razvijali.

Kar je ta vlada delala v tem času, poudarjali ste predvsem, kar se tiče tega dolga in tako naprej, je vseeno treba poudariti, da relativni delež dolga, če pogledamo leto, se pravi 2015, ko smo dosegli najvišji delež dolga v BDP, ko je bilo to 82,6 %, zdaj počasi prihajamo, upam, da konec leta bomo dosegli manj kot 72 % delež dolga v BDP, kar je več kot 10 odstotnih točk razlike. Zakaj se strinjam? Treba je dati absolutne cifre na mizo, ampak dejstvo je, da kadar gledamo države, ko funkcionirajo, in tudi, če bi to nekako poenostavili in dali na raven

neke fizične osebe, kar je ta vlada skušala delati, je to, da je sprejemala ukrepe na tak način, da če bi pogledali na ravni fizične osebe, je plača rastla in na ta način je lažje, tudi relativno gledano, manjši delež svojih odhodkov dajala za te obresti in obroke. Uspešno v tem času je bilo narejeno marsikaj; od refinanciranja dolga, s čimer se je doseglo tudi to, da je obseg obresti, ki jih plačujemo, se znatno znižal. To nam je dalo tudi dodaten fiskalni prostor in s tem se lahko dobro dela. Če pogledam obresti, še leta 2014, ki so bile skoraj milijardo 100, v letošnjem letu se pričakuje, da bodo prišle nekaj nad 800 milijonov evrov, kar pomeni, da se znajdemo v situaciji, ko imamo 200 milijonov, ne bom rekel, da imamo toliko več denarja, ampak toliko manj ga dajemo za obresti, kar pomeni, da ga lahko namenimo za kaj bolj smiselnega.

Zakaj je to toliko pomembno? Pomembno je zato, ker vsaka vlada ima pri sebi in ko mi se pogovarjamo o konsolidaciji javnih financ, mora imeti to v mislih, da slej kot prej pride naslednja recesija in na to se je treba seveda pripravljati. Nekako lekcije, ki jih je tudi ta država vzela oziroma se jih naučila v vsem tem času, je tudi to, o čemer se mi tudi pogosto pogovarjamo, pa je morda včasih težko razumljivo – kaj je to strukturni primanjkljaj. To je nekaj, ne vem, ena znanost skorajda, pa ni. Se pravi, če gledamo gospodarstvo, kako niha, gre gor, gre dol, gre gor, gre dol, moramo priti v situacijo, da ko smo nekje na sredini, se pravi v ničelni poziciji, da takrat približno toliko zberemo denarja, kot ga rabimo za normalno delovanje države; da takrat, ko gremo potem nad potencialno rast, nekaj prihranimo, ko gremo recesijo, ta denar potem dodatno trošimo in se zadolžujemo.

Pri tem je pa treba povedati, da ena lekcija, tista, na katero sem meril, je to, da če gremo pogledat obdobje pred zadnjo krizo, se pravi takrat, ko se dejansko so potekale priprave na naslednjo recesijo, in dejstvo je, da je to bilo v tistem času, dokler je prišla recesija. Recesija je prišla tam 2009, nekoliko kasneje, ampak temelj, jedrni del priprav se je dogajal v obdobju 2004 do 2008. Takrat, če gremo gledat, kaj se je dogajalo: povečevala se je potrošnja in zniževal se je tisti del, ko naj bi prihajale javne dajatve notri. Se pravi, ko gledamo krivuljo, namesto da bi bil ravnotežni položaj v sredini, se je ravnotežni položaj postavil na vrhu tistega hribčka. Če to narediš, pomeni, da si državo postavil v neravnovesje. Ravno zaradi tega neravnovesja, zaradi teh, lahko rečemo, napak v izračunih, ko očitno je prišlo do nekega nerazumevanja, kaj je to nadpotencialna rast, kdaj je podpotencialna rast in tako naprej, ravno zaradi tega smo prišli v situacijo, ko je bil padec toliko večji. Taka manjša napaka v kalkulaciji je stala tam 5, 6 milijard evrov. To ni 70 jurjev na maketi. To je 5, 6 milijard evrov in to so tiste stvari, ki se potem tudi poznajo.

Tudi če boste šli gledat v tistem obdobju bruto zunanji dolg, smo šli z 15 milijard

na 40 in približno tam smo tudi danes. Razlika je samo v tem, kako se bruto zunanji dolg deli med državo in zasebna podjetja. Velik del tega je tudi skozi sanacijo bank prevzela država.

To je tisto, kar sem hotel na nek način nekoliko izpostaviti, in ko se pogovarjamo o prihodnosti Slovenije, povedati, da je konsolidacija javnih financ oziroma potom tega, ko jih konsolidiramo, zdrave javne finance, vzdržne javne finance, je ena zadeva, ki je za razvoj in blagostanje države pomembna na dolgi rok. Se pravi, da imamo vsi, ne glede na to, katera vlada bo naslednja, bo imela to v mislih, bo gledala, kje smo, in nastavljala in uravnoteževala javnofinančni prihodke in javnofinančne odhodke na tak način, da bomo lahko tudi naslednje krize uspešno preživeli. Ker dejstvo je, da ta država ni tukaj zaradi sistema, ampak zaradi ljudi.

Še nekatere druge zadeve, ki so bile rečene danes – je bilo marsikaj zanimivega, ampak razne te spremembe, kar se tiče obremenitve plač itn. Mislim, da pri tem v tej hiši smo si skorajda vsi edini, da je mednarodno primerjalno – in to je dejstvo –, da so plače pri nas nekako primerjalno z drugimi bolj obremenjene, še posebej pri nekoliko višjih plačah. Se pravi, da imamo pa nekaj manevrskega prostora drugje; pri določitvi premoženja in tako naprej.

Vmes je bilo tudi rečeno, en tak zanimiv stavek, zakaj Republika Slovenija ne bi bila davčna oaza, da pripeljemo tuje investicije v Republiko Slovenijo. Trenutno Republika Slovenija ni davčna oaza in uspešno privablja tuje investicije zaradi tega, ker je bilo še marsikaj drugega potrebnega, da začnejo tuje investicije spet prihajati oziroma se krepiti. In to ni zgolj davčna politika oziroma davčno okolje. Če pogledamo, kaj se je tudi dogajalo pri teh večjih reformah oziroma zniževanju obremenitev, ker recimo davek od dohodka pravnih oseb, efektivna davčna stopnja še pred kratkim je bila tam nekje nad 12 %, 12,5; tiste države, ki so tam, jih pa mi na nek način že skoraj jemljemo kot davčne oaze, kar pomeni, da Republika Slovenija z nizkimi davčnimi stopnjami iz naslova davka od dohodka pravnih oseb in relativno darežljivimi olajšavami in režimom; se pravi od tega, da lahko neomejeno časa prenašate davčne izgube, do tega, da imate 40-odstotno olajšavo za investicije, osnovna sredstva, ki je neomejena navzgor, do tega, da imate 100-odstotno olajšavo za vlaganje v raziskave in razvoj, ki je prav tako navzgor neomejena, pridete v situacijo, ko je v Sloveniji vsaj z vidika davkov od dohodkov pravnih oseb bilo in še vedno je izjemno ugodno poslovati. Ni pa to edina stvar, ki pritegne tuje investicije pa tudi domače. Ker če pogledamo, prej je bilo rečeno, se pravi, ta lex Magna in tako naprej.

Ampak vseeno, glede na to, da ni državnega sekretarja iz ministrstva za gospodarstvo oziroma ministra v tem trenutku, je pa njihov kolega tukaj, ki zadeve spremlja, bi

vseeno poudaril to, da oni so se tega zavedali in v določenem trenutku prinesli tudi v Državni zbor predlog, ki se ukvarja s spodbujanjem investicijskega splošja. Se pravi, če gledamo, tako tujih kot domačih, ravno zaradi tega, ker so rekli, da v tem primeru je treba gledati na oboje; pomagati je treba tako domačim kot tujim, vsak ima svoje plus in minus, ki jih s sabo prinaša. Tudi kadar se gleda, katere družbe naj pridejo v Slovenijo, je vedno treba gledati na tisto, kar tudi v Republiki Sloveniji rešuje določene težave. Se pravi, da bodisi prinaša bistveno višjo dodano vrednost, znanje, kapital, po drugi strani tudi če pogledamo morda območje Maribora, ki se je zgodilo z Magno, tam je bila močna in je še vedno močna tehnična inteligenca, z določeno izobrazbeno strukturo in za njih se je našla rešitev po meri kraja. Od tega naprej, to se pravi, lahko rečemo, da je tudi neka dodatna podlaga, na kateri se bo gradilo naprej, in bo lahko prišlo tudi do razvoja dejavnosti z višjimi dodanimi vrednostmi. Tako so tu zadaj neki razmisleki, so neki pristopi, neke strategije, ko je Vlada dela in razmišljala, je mislila v nekem širšem kontekstu. Se pravi, katere težave s tem rešuje in kakšno perspektivo nudi Sloveniji za naprej. In to je nekako tista zadeva, ki se jo tudi skuša zasledovati.

Tako to, kar je bilo rečeno, sočasno, se pravi, znižajmo davke in prispevke, pa dvignimo pokojnine. To je tako; na eni strani se govori, spustimo javnofinančne prihodke pa dvignimo odhodke in potem se bo že slučajno zgodilo nekaj takšnega, da bomo kar naenkrat napolnili davčne blagajne. Ampak ne vem, od kod. Kot rečeno, to je bilo že enkrat empirično dokazano in bi vseeno z vidika prihodnje perspektive Slovenije opozoril, da takšni poskusi, pri katerih je bilo empirično dokazano, da pri nas se ne končajo dobro, jih je morda treba še, če bom imel kdaj to priložnost, seveda da se jih ne spet kar na vrat na nos začne udejanjati, ker je treba stvari najprej dobro premisliti, preračunati in potem od tam iti naprej.

Kar se tiče tudi debirokratizacije, recimo davčnega področja. Kar je zanimivo, morda, pa ne veste, v Sloveniji preko Luke Koper gre približno 70 % blaga za izvoz, 30 % za Republiko Slovenijo. Ampak, kar je zanimivo, pa je to, da v bistvu tudi zakonodaja, ki se je uredila, in tudi s prenovno carinske zakonodaje, zelo veliko držav tisto blago, ki je namenjeno, se pravi ne v Slovenijo, ampak v druge države, carini pri nas in nam ta denar, sorazmerni delež, ostaja. Zakaj? Ker imamo dobro carino, ker je dobro organizirana, je dobro informacijsko podprta in ima znanje, ki je potrebno. Se pravi, blago, ki na ladjah, se načeloma carini in urejajo papirji, preden pride v Luko. Ko pride v Luko, samo vzamejo kontejnerje, ki so si jih vnaprej izbrali, na določeno mesto, pregledajo, če so določeni indici, vse ostalo gre naprej, nemoteno. Se pravi, se ne takrat, ko pride ladja noter, začne gruntati in ugotavljati, prenašati papirje gor in dol. To gre vse elektronsko. Roba oziroma

blago se carini že na ladji, ko gre skozi Otrantska vrata gor, seznami so, ekipa začne delati in tudi zadeve uspešno obdela. Tako s tega vidika carin zadeve tečejo.

Kar se tiče davčnega področja, pa tudi se dela, se poskuša oziroma se nekako koristiti to, da je zdaj priložnost v digitalnih tehnologijah. Se pravi, vi dobite že ... Pa to je bilo že dosti časa nazaj, kot veste. Zagotovo si za to vsaj SMC ne more pripisati zaslug, za informativni izračun dohodnine, ki je genialna zadeva. Točno tako. Saj sem rekel, da si SMC niti približno ne pripisuje za to zaslug, ampak hočem reči, je bila dobra poteza in na tem se gradi naprej. Tudi dobite zdaj pa že obračun prispevkov, podjetniki, na vaše e-davke in tako naprej se bo šlo.

Tudi ko je bilo rečeno o nejevolji glede davčnih blagajn. Se pravi, so prinesle učinke in predstavljajo za moje pojme tudi prvi korak v neko prihodnost, se pravi, ko govorimo o mikro, malih podjetjih, da boš ti lahko v eni točki ... Ne vem, zakaj, če ima Finančna uprava že vse podatke, ne dobite tudi že informativnega obračuna davka na dodano vrednost in tako naprej. Ampak, tu je treba tehnološko iti še naprej, malo boljše si izmenjati informacije, sodelovati z davčnimi zavezanci – ali si tega želijo, kako jim bo to pomagalo – in jim omogočati, da se bodo čim manj ukvarjali z birokracijo in čim več s poslom. In digitalizacija nam to omogoča, tega se zavedamo. Se pravi tudi na Ministrstvu za finance, posebej na Finančni upravi, ki tudi konec koncev določene zadeve skozi digitalizacijo in poenostavljanje tudi uporablja, recimo, novejša tehnologije, kar se tiče uporabe umetne inteligence, se gleda, kako se da to smiselno in pametno uporabiti, ravno zaradi tega, da bo zavezancem lažje.

Kar se pa potem tiče še tistih davčnih razbremenitev in da so ... Morda sem tu narobe razumel en del, ampak, ker je bilo rečeno, višje plače za vse, ne le za javni sektor. Ampak to je izšlo iz ene razprave o obdavčitvi. Predvidevam, da so bili te višje plače mišljene bolj skozi te štrajke, kar se pa tiče davčne razbremenitve, moram pa vseeno poudariti, da če pogledate tako imenovano nagrado za poslovno uspešnost, se pravi trinajsto plačo, tega v javnem sektorju ni. To je namenjeno izključno zasebnemu sektorju in ta skozi oprostitvev dohodnine doseže nekako davčno ugodnejšo stopnjo. Tudi srednji del lestvice se je razbremenil in to ni zgolj javni sektor, je tudi zasebni sektor. Pretežni del je v bistvu odpadel na zasebni sektor. Nadalje od tu pa se je poskrbelo tudi za tisti spodnji del lestvice, ko se pogovarjamo o povečani in splošni olajšavi tako z vidika praga, lažje vstopite noter, kot tudi da je postalo zvezno in ne spravlja ljudi v krivičen položaj, če zaslužijo tisti evro več, ampak smo tam naredili v bistvu zvezno rešitev. Tako se dela v tej smeri.

Mislil, če govorimo o prihodnosti, da bo dejansko, katerakoli vlada bo prišla, kar se tiče uporabe digitalizacije v korist zavezancev,

kar se tiče razumnega oziroma preišljenega pristopa glede upravljanja javnih financ, nekako morala po teh stopinjah naprej, da nas ne bo potem enkrat kasneje za ovinkom po nepotrebnem bolela glava. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Andrej Čuš, izvolite. Pripravita naj se gospod Ivan Škodnik in mag. Branko Grims.

ANDREJ ČUŠ (NeP): Dober večer. Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči.

Moram povedati, da sam pozdravljam sklic te izredne seje Državnega zbora, ko bo govora o prihodnosti, predvsem pa pričakujem govor o sedanjosti. Ne nazadnje, tudi sam sem nekako protestno dobro leto nazaj v Državni zbor prinesel dva six packa piva in jasno povedal, kaj si mislim o nekih debatah v Državnem zboru.

Danes je šlo kar nekaj razprav v smeri problematike mladih in vsi nekako izpostavljate rodnost, izseljevanje, izobraževalni sistem. To so definitivno ključni izzivi in predvsem težave, ki jih moramo naslavljaliti. Sam dojemam izseljevanje mladih iz Slovenije kot eno največjih tragedij današnjega časa, na katerega pa žal še nismo našli ustreznih odgovorov, da bi to preprečili. Kakšna je sploh perspektiva mladih v Sloveniji danes, če se nekako vprašam? To sem se vprašal in prva perspektiva je letalska karta, ne za Nemčijo, ampak za Kanado, Avstralijo, Združene države. Druga perspektiva je odprtje espeja in nekako status samostojnega reveža. Tretja perspektiva pa je podaljševanje šolanja, največkrat se to vidi predvsem skozi študij, zato ker ni delovnih mest in tako naprej. Mladi namreč ne želijo nekih subvencij in nekih takih ukrepov, s katerimi gasimo požar, pa nam je v bistvu že zgorel cel gozd, ampak hočemo imeti enakopraven, enakovreden položaj v družbi in okolje, v katerem bomo lahko prosperirali. Tukaj je država seveda zatajila.

Problem je tudi v tem, da tisti, ki pa so toliko, da si vseeno raje poiščejo službo v tujini, sam to na Ptuj doživljam predvsem pri delavcih migrantih, ki gredo v Avstrijo, Nemčijo, pa so za to celo kaznovani oziroma dvakrat obdavčeni. Tukaj tudi aktualna politika žal ni uspela najti rešitve. Človek bi definitivno pričakoval oziroma sam se zavzemam, da se v naslednjem mandatu Državnega zbora in Vlade ustanovi tudi Ministrstvo za mladino in šport, ki bo nekako Urad za mladino, ki je invaliden organ, saj ga nihče ne jemlje resno, spravil na nivo ministra in dobil položaj v Vladi. Takrat pa mislim, da bodo mladi lahko povedali, kaj si mislijo in tudi podali predloge, ki bodo slišani. Namreč, nekaj je poslušati, drugo pa je biti slišan.

Ta vlada, ne bom povsem kritičen, je nekaj stvari naredila dobro. To moramo priznati, vse pa ni bilo optimalno. Tukaj pogrešam nek napredek predvsem na področju reforme

pokojnin, izobraževalnega sistema in varnosti in še bi lahko bil kritičen. Ne morem se strinjati s kritičnimi nastopi nekaterih poslancev Desusa ali pa SD, ki danes tukaj nastopajo kot člani opozicije, a v bistvu so tri leta in pol skupaj kimali in krojili usodo Slovenije.

Če gremo naprej, okolje naj bi bila strateška dobrina in naš zaklad. Ampak, kaj nam to pomaga, ko pa naravne vire, predvsem vodo privatizirajo tujci, itak pa že zaradi slabe vodne infrastrukture eno tretjino voda izgubimo. In to je zagotovo velik problem.

Če gremo naprej, Mežiška dolina, Celjska kotlina se sanirata prepočasi kljub zdaj enemu sprejetemu zakonu. Ekosistemi in Kemis; odgovorni se nam smeji v obraz, ker nihče za nič ne odgovarja. Ko se pogovarjamo o nekaterih bioplinarnah, recimo v Lendavi, bi človek imel občutek, da inšpekcijam ta smrad celo diši, ker ne ukrepajo. Tukaj so definitivno inšpekcijske službe zatajile.

Srednji sloj izginja, ljudje delajo, pa so reveži. Tukaj bi predvsem rad spomnil na aktivnosti za zaprtje trgovin ob nedeljah, ko ljudje delajo po 12 dni skupaj, nedelje, nadure so nizko plačane, če sploh so, in definitivno je tukaj treba marsikaj narediti, ker ta aneks je res gnili kompromis. To je zagotovo tragedija, ki mlade sili v tujino. Torej, nizka konkurenčnost, nizke plače, možnost boljše perspektive v tujini in čas je, da se začnemo več pogovarjati o tem, ne pa, da tako kot danes, ko se spet kregamo, kdo je rdeč in pa kdo bel, ker pogledate, roko na srce, saj rdeči in beli ste imeli možnost 26 let pokazati, kar znate. Na to ljudje ne morejo biti ponosni in verjamem, da tudi vi niste.

Tako po mojem, tudi če malo predvolilno rečem: Čas je za Zelene. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica, Irena Majcen, izvolite.

IRENA MAJCEN: Hvala, predsedujoči.

Dejstvo je, da po štirih urah in pol je prav, da se odzovem vsaj na nekaj navedb, ki so bile sedaj izpostavljene.

Res je, da je Ministrstvo za okolje odgovorno torej za vodo, zrak, odplake, komunalno vodo. Pravzaprav za vse, kar ni nekako dodeljeno na druga ministrstva. Če govorimo o pitni vodi ali pa o vodi, ki se uporablja za polnjenje kot mineralne vode, gazirane pijače, je seveda navedba, da je ta voda privatizirana, ali uporabljena v napačnem kontekstu ali pa uporabljena v predvolilne namene. Namreč, prav v tem mandatu smo podelili vse koncesije za rabo vode, ki niso bile od leta 2005 pravzaprav podeljene. Koncesijske pogodbe seveda govorijo o tem, da je čas črpanja te vode omejen na trideset let in da tudi po Zakonu o vodah v primeru pomanjkanja pitne vode se najprej odvzamejo takšne koncesije in se zagotovi pitna voda za prebivalce.

Res je tudi, da nas delo v zajemanju ne pitne, ampak padavinske vode, še čaka. Nekaj investicij se zdaj prav pelje v te namene. Torej, zakaj nas pa še čaka? Zaradi tega, ker je posledica podnebnih sprememb prav gotovo hitro prehajanje ali tekom leta ali pa tekom nekaj let preveč padavinske vode in suše. Če hočemo rešiti sušo – to velja predvsem za kmetijstvo, kmetijstvo je še vedno v proizvodnji vezano na podnebje, ki je tisto leto – torej, če hočemo rešiti sušo, je treba takšno padavinsko vodo zadržati takrat, ko je padavinske vode preveč in še več kot dovolj, ne pa posegati v struge rek, ki v času suše seveda ne premorejo niti minimalnega pretoka.

Mislim, da smo tudi z Direkcijo za vode nekako ustalili in dogovorili to prednostno nalogo skupaj z Ministrstvom za kmetijstvo in v naslednjih letih bo zgrajenih še nekaj ali pa še več takih rešitev. Mene najbolj skrbi Pomurje, Prekmurje, tam je tudi ta težava s pomanjkanjem vode za zalivanje, v kratkem se bom srečala s predstavniki, ki nasprotujejo izgradnji hidroelektrarn, ampak mislim, da prav temu, o čemer sedaj govorim, torej o zagotavljanju vode za namakanje v kmetijstvu, pa bo potrebno tudi v tem predelu Slovenije zagotoviti veliko pozornost. Ker se lahko zgodi sedaj, spodnja Sava bo imela namakanje, potem imamo ta zadrževalnik oziroma to akumulacijo Vogršček in še nekaj je takih rešitev predvidenih. Vsaj v mojih časih, je že kar dolgo tega, je pa prav Prekmurje veljalo kot žitnica Slovenije in je nujno, da tudi v tem predelu seveda zagotovimo možnost namakanja.

Tako kot naš resor skrbi, saj vemo, Natura 2000 spada v oskrbo Ministrstva za okolje in prostor, tako je na drugi strani pa sanacija starih bremen naloga Ministrstva za okolje in prostor. V kvaliteti zraka, kjer imamo sedem območij, imamo sprejetih sedem uredb in za vsa ta območja že kar nekaj let izvajamo tudi dodatne finančne spodbude, da bi zmanjšali onesnaženje zraka predvsem v zimskih mesecih. To je bolj malo za šalo kot zares, ampak dejstvo je, da v letošnjem letu smo bili uspešni, pa ne mi, ampak v resnici vreme, ki nam zagotavlja, da se zaradi padavin ti PM10 delci spirajo, ker ni megle in je to letošnje vreme odlično za čiščenje zraka. To pa ne pomeni, da z investicijami oziroma s sofinanciranjem investicij in skrbjo za ta območja ne nadaljujemo.

Mežica je eno takih območij, kjer se pravzaprav že kar nekaj let izvaja sanacija. Letošnje leto bo temeljit pregled, kolikšne so še težave pri otrocih zaradi povečanih količin svinca, in pričakujemo, da bo tudi spremljevalec tega projekta, to je Nacionalni inštitut za javno zdravje, morebiti poiskal še kakšne ukrepe, ki bi izboljšali to situacijo. Odkar sem sama na ministrstvu, zagotavljamo vsa finančna sredstva, ki so predvidena po tej časovnici, v letošnjem letu pa smo zagotovili dodatno približno pol milijona evrov, da nadoknadimo še tisti izpad

finančnih sredstev, ki se je zgodil tam od leta neke 2011–2012.

Počasi bom tudi odšla, ni nekako zanimanja za naše teme in je prav, da še povem čisto na kratko: z gradbeno zakonodajo, ki bo pričela veljati 1. junija, so rešene nekatere težave. Gre predvsem pri načrtovanju, ko se srečujemo – recimo, pri kmetijstvu ali pa kakšni naravni znamenitosti –, da se bo s to komisijo pri Vladi presekalo in se potem pač nekako povedalo, da to je mogoče; ne, to ni mogoče. To se mi zdi res tak ukrep za sprejetje ne samo občinskih prostorskih načrtov, ampak tudi državnih prostorskih načrtov. Dejstvo pa je vseeno, mi imamo že zdaj nekaj nad 150 sprejetih občinskih načrtov v pregledu, vem vsaj še za 6 občinskih prostorskih načrtov, ki pa jih župani ali hote ali nehoti, to vedo sami, ne potrjujejo na občinskih svetih. To pomeni, da za sprejetje občinskih prostorskih načrtov mora biti župan zainteresiran, pa ne glede na zakonodajo.

Kar se tiče izdaje gradbenih dovoljenj, vemo, da te zgodbe, ki je bila leta 2012, ko se je sicer takrat samo za nezahtevne objekte, reklo, karkoli se gradi, karkoli se gradi, naj se gradi – legalizacija je bila kasneje seveda potem odpravljena. Sama sem prepričana, da je pri zagotavljanju prostora, kjer je možna gradnja, potrebno biti pazljiv, biti razumen, če je zemljišče predvideno za gradnjo, pa z omejitvami, ki so vpisane v občinske prostorske načrte, omogočiti investitorjem, da gradbeno dovoljenje pridobijo čim prej. To pomeni, da sedaj ta obstoječa gradbena zakonodaja, saj pravim še enkrat, ki bo začela veljati 1. junija, gradi na teh temeljih, ne gradi pa na temeljih, da je lahko kjerkoli karkoli mogoče zgraditi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Škodnik. Pripravita naj se mag. Branko Grims in gospod Marko Ferluga.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegice in kolegi poslanci!

Danes nadaljujemo to tematiko o prihodnosti Slovenije, ki smo jo že nekako v torek pričeli na Odboru za gospodarstvo. Mogoče je bilo takrat malo bolj pestro, bolj živahno, tudi z gospodom Horvatom sva se takrat malo pogovarjala, pa ne tako ostro, ampak se pa spominjam besed, ki jih je izrekel, da je taka ali drugačna seja, ki je, da služi nekemu namenu, če ne drugega, da se pogovarjamo in skozi pogovor pridemo do nekega napredka ali do nekih idej. S te strani prav gotovo to misel ali pa to, kar je rekel Horvat, ali pa tudi včasih, ko kaj reče, kar reče, dobro, in mu tudi povem. Če pa je kaj takega, da ni v redu, pa tudi povem, ampak mislim, da se vedno dobro razumemo.

Najprej bi povedal, da ni vse tako slabo, kot je bilo marsikaj rečeno. Tudi kolega

Čuš – sem vesel, da je rekel, da je bilo pa vendarle marsikaj dobrega. Tudi jaz tako ocenjujem, da v Sloveniji smo v tej vladi, ki se ji je mandat nekako iztekel, zagotovili pozitiven in bistveno drugačen položaj, kot pa je bil še pred tremi leti. Zdaj, kdo bo rekel, da ni res, vendarle pa, če se nekako po terenu gibljemo med ljudmi in se pogovarjamo z vsemi generacijami, od tistih upokojenih, srednjih, delovnih, družin, pa tudi z mladimi, dobimo različne odgovore. V glavnem vidijo, da so se stvari vendarle premaknile v pozitivno smer. Seveda treba bo pa v naslednji vladi nadaljevati in čez kakšno eno, dve vladi pa bi verjetno lahko bilo tisto tudi, da se bojo stvari bistveno drugače spremenile; tudi v tistih idejah, priporočilih, ki jih tudi nekaj govornikov predlagatelji danes, tako Nova Slovenija kot SDS, čeprav moram povedati, kar veliko stvari je bilo v tem mandatu vendarle realiziranih. Vidno ali pa učinek tega bo pa seveda šele čez nekaj let.

Prej je kolega Tonin nekako omenil, da je treba prisluhniti malemu človeku. Se strinjam. Mogoče velikokrat ravno temu ne prisluhnemo, pa bi morali. Z njim se strinjam, ker imam ta občutek do teh ljudi in velikokrat tudi dobim kako idejo o teh ljudi na terenu. Tako se s tem strinjam, da je treba upoštevati male ljudi, ker velikokrat za te ljudi vendarle tudi zmanjka časa. Mlade politika toliko ne zanima. Neradi se pogovarjajo o tem, tu in kateri že, ampak predvsem jih zanima zaposlitev in tu še moramo narediti seveda veliko več. Ampak jaz sem optimist, tudi kolega Tilen Božič je prej omenil, sekretar državni, da prihajajo tuji vlagatelji. To je dobro, to pomeni, da se stvari spreminjajo na dobro. Ker če tudi vlagatelji se ne bi zanimali in ne bi prihajali, potem najbrž Slovenija ni zanimiva in tudi, kot rečemo, da ni politično stabilna. Poglejte, pred tremi leti se je napovedovala trojka. Do tega ni prišlo. Tako je tu en tak premik sigurno bil narejen.

Ustavil se bom seveda tudi pri gospodarski rasti, za katero ne bom rekel, da je to tretja najvišja v Evropi. Seveda sem na to ponosen in to je bistvo in na to smo lahko ponosni. Tudi prognoze kažejo, da bodo stvari še naslednji dve leti nekako dobre, kar bo v korist naslednji vladi in bo iz tega lahko tudi gradila stvari, ki jih mogoče prejšnje vlade niso mogle, čeprav se je ta gospodarska rast pojavila že tudi v prejšnji vladi in se zdaj seveda nadaljuje. Zelo pomemben podatek je tudi, o katerem je tudi bivši predsednik Vlade nekako velikokrat govoril, da po letu 2009 imamo najnižjo brezposelnost. To drži, tudi temu ne more nobeden oporekati, ker podatki pač obstajajo. Da smo nekako dosegli uravnotežen proračun, tudi temu, mislim da, nihče ne more oporekati. V zadnjem času oziroma v tem letu smo tudi podprli znanost, ko se velikokrat govori, da ne vlagamo v znanost, z določenimi sredstvi in pa tudi izobraževanja. Tako se na tem področju stvari spreminjajo, seveda pa je slišati tudi s strani predlagateljev te tematike, da pa je

treba tudi še na področju izobraževanja več narediti. Ker učitelji so tu zelo pomembni, jaz sem zadnjič omenil, tudi vzgojitelji, tudi zaposleni v vrtcih, kajti tu se začenja prva veriga vzgoje in pa izobraževanja mladih.

Bom se ustavil malo pri vajeništvu. Zakaj? Zaradi tega, ker veliko je bilo govora v tem mandatu tudi s strani opozicije, predvsem s strani SDS, da nekako ne uvedemo vajeništva, pa smo ta zakon vendarle spravili skozi in tudi že v letu 2017 in 2018 vpisali prve vajence v Slovenijo. Vesel sem pri tem in vidim neko bodočnost razvoja tega vajeništva v tem, ker je to pilotni projekt. Če bi šli v sistem, da bi uvedli vse programe po celi Sloveniji in obremenili gospodarstvo, bi prišli najbrž do neke težave, ki smo jo izkusili tudi leta 2006, ko smo že imeli vajeništvo, pa zadeva ni preživela. Tako pilotni sistem, projekt, je zelo dober, je zdaj za štiri poklice, prednost tega je pa seveda v tem, da so vajenci 56 tednov v gospodarstvu in se tam usposablajo. Termin in urniki so seveda od šole do šole različni, vendar skupno število ur je določeno oziroma v tednih 56 ur, tako mislim, da so dobre stvari. In tisto, ko je rekel prej kolega Tonin, včasih, recimo 10 let nazaj pa še mogoče več, se je v šoli veliko govorilo, ko so starši prišli v šolo, dal ga bom v šolo, da se bo nekaj naučil, da mu ne bo treba delati. Res je to bilo, 100 % tako je bilo, ampak danes, zadnja leta, zadnjih pet let se pa stvari vendarle spreminjajo in tudi starši drugače razmišljajo in pravijo, uči se, da boš znal delati, kajti tisti, ki bo znal delati, bo dobil službo. In tudi ta sistem vajeništva nekje to zagotavlja, seveda pa bomo lahko prišli do dobrega sistema vajeništva, ki ga imajo zdaj v Nemčiji, ki ga sigurno v Evropi imajo med najboljšimi, bomo pa prišli skozi neko obdobje, skozi leta. Tu ne vidim, da tega ne bi dosegli.

V preteklem obdobju smo tudi veliko vlagali v modernizacijo cest. Mislim, da nobeden ne more oporekati, da v zadnjih dveh letih nismo preplastili skoraj cele Slovenije. Za kar je seveda zmanjkalo, se pa še bo v letošnjem letu, tako je seveda tudi planirano. Vsekakor pa upam, da se bo tudi na področju infrastrukture poleg teh preplastitev cest, ko so bile nujno potrebne, da se bo vendarle kmalu začela investicija drugega tira, ker tisti, ki delajo na železnici, na to opozarjajo in mislim, da imajo prav. To je tudi vezano na gospodarstvo, vse ovire, ki so tu, upam, da bodo tisti, ki seveda tu tudi nagajajo, vendarle prisluhnili, in to je tudi ena taka dobra stvar za prihodnost Slovenije. Drugo je tudi tretja razvojna os, tudi tam so nasprotniki. Zdaj, ko je pravzaprav že vse pripravljeno, nekako ne priznavajo, da vendarle zadeva ne bi zaživela. Jih je več, ampak upam, da bodo ljudje vendarle – tudi tisti, ki so tu odgovorni – spoznali in spustili naprej in dovolili, da ne bodo samo nagajali, da so stvari, ki so dobre v Sloveniji, če govorimo danes o prihodnosti Slovenije, je poleg drugega tira prav gotovo tudi tretja razvojna os. Nekatera seveda grozno moti, zakaj ta tretja razvojna os ne gre po tisti trasi, ki je čim bližje

Celju. Zagotavljam vam, da Korošce ne zanima, kam bomo prišli in kako bomo prišli do Celja, in tudi gospodarstva je nekaj na Koroškem, ampak jih zanima, kako bomo čim hitreje prišli do Ljubljane in do Luke Koper. To je zelo pomembna zadeva.

Za naprej. V SMC bomo nadaljevali svoja prizadevanja za podporo razvojnim vsebinam ter ukrepu, ki spodbujajo nadaljnjo rast ter konkurenčnost in ohranjajo socialno ravnovesje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Branko Grims, izvolite. Pripravita naj se gospod Marko Ferluga in gospod Tomaž Lisec.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo. Še enkrat vsem lep pozdrav!

Prej je bilo rečeno, da se je v teh govorih pozabilo na kulturo. To seveda ni res, kajti v tistem mojem nagovoru v imenu predlagatelja sem dobil besedo, sem vsaj dvakrat izrecno poudaril pomen slovenske kulture in pomen ohranitve slovenske kulture. Zato naj ta del začnem z vprašanjem kulture.

Prvo, kar je bilo predmet obravnave v Državnem zboru, je vprašanje politične kulture. Zakaj se je prej šlo na osebno raven? Nekaj takega, da nekdo začne manipulirati z izjavami, takimi in drugačnimi, to v enem normalnem parlamentu v Nemčiji, v Veliki Britaniji, Ameriki nikomur niti na kraj pameti ne bi prišlo. To je pač odraz nizke politične kulture, ki pa je žal še toliko hujša, ko gre za strankarske ravni. Poglejte, recimo dva primera, kaj počne, bom zelo direkten, kar druga največja vladna stranka, to je SD, ki že mesece dela videz tega, da je ona stran iz vlade, da je ona alternativa vladi, celo neko vlado v senci ustanovi, obenem je pa hkrati v vladi in to vlado od znotraj gloda, in tudi to, kar se je zgodilo te dni, je zagotovo ena od posledic vsega tega. Pri tem sebe ta ista stranka, ki je ves čas v vladi, v tej vladi, ponuja kot alternativo in rešitev problema. Ja oprostite, kaj takega se lahko prodaja samo v tej naši ljubi Sloveniji! Če bi to nekdo v Ameriki počel, pa to bi se do solz nasmejali; vsi, od medijev do najširše javnosti vsi. Nekdo, ki je v vladi je soodgovoren za njeno delo in ne more sebe postavljati kot alternativo tej isti vladi. To je popoln absurd. To je manipuliranje z ljudmi pa še kaj hujšega. Pa ni edini.

Zadnjič se je nekaj podobnega zareklo tudi predsedniku Desusa, ki je rekel, da bodo oni zdaj popravili krivice penzionerjem, ki so se jim zgodile v zadnjih letih. Ja počakajte, kdo je pa bil v zadnjih letih ves čas v vladi? Ja ta isti Desus! To se pravi, se oni sami zdaj čutijo najbolj poklicane, da popravijo tisto, kar so sami, očitno zavestno, če pravijo, da so bile krivice, narobe naredili. To je vprašanje politične kulture. To je tudi eden od razlogov, da vedno znova pridemo do igre, ki se ponavlja z vsakimi volitvami.

Vsakič se tik pred volitvami pojavi nekdo, ki ga mediji prikažejo kot novo rešitev, nov obraz in ljudje slepo sledijo temu. In potem je strahotno razočaranje. V normalnih demokracijah se točno ve, da začneš nekje na nižjem nivoju, recimo v občini, greš na pokrajinsko raven, če se tudi tam dokažeš, potem se ti šele zaupa državna raven in še to po navadi ne v prvem mandatu. Taki skoki, da se to kar nekaj potisne na čelo – in seveda potem vedno znova so ljudje razočarani. Zdaj so bile že tri take šole. To je pač odraz tega, da mediji stvari ne pripeljejo do točke, ko bi ljudje razumeli, ko bi ljudje sploh lahko na nek način doživeli ali pa razumeli, kaj pravzaprav pomeni klasična demokracija in kaj pomeni vprašanje politične kulture.

Eno od vprašanj politične kulture je tudi primerjava programov ali pa, če hočete, soočenje idej. Danes vas je veliko reklo, da je tale seja nepotrebna, sklepi so pač uničeni, sami ste jih uničili. To se pravi, da na koncu ne bomo mogli odločati o ničemer. Tudi to je stvar nizke politične kulture. Žal. Ne potem kazati s prstom na tiste, ki so predlagali sejo že pred tedni, potem pa rečete, da, saj zdaj vlade ni več, zdaj sami sebi delate načrt za naprej. Ja, takrat je Vlada še bila, gospe in gospodje! Kdo je pa vedel, da se bo to zgodilo? Še vaši poslanci, ministri po tem, kar smo lahko sledili javnim reakcijam, tega niso pričakovali, kar se je zgodilo. Kako naj potem v opoziciji vemo, da se bo? Ampak vendarle, gre za soočenje idej, za govor o prihodnosti; ne o preteklosti, o prihodnosti. S tega vidika imam popolnoma nasprotno mnenje od teh, ki ste rekli, da je ta seja nepotrebna. Trdim, da bi morali s tako sejo ali s tako točko dnevnega reda bi morali začeti vsako redno sejo Državnega zbora Republike Slovenije. Mogoče namesto tistih vprašanj ali pa takoj za njimi. Zato, da bi šele intonirali in potem v tem kontekstu, ki se oblikuje s takšnim soočenjem idej, sprejemali posamezne zakonske rešitve. Kajti državo je treba vedno znova graditi, kot je dr. Pučnik dejal. Demokracija je samo pot, demokracija ni cilj; demokracija je pot, na kateri moraš vedno znova skrbeti, da si na pravi poti.

Če gremo zdaj k vprašanju prihodnosti ... Kaj je prvo in temeljno vprašanje prihodnosti? To je vprašanje varnosti. Če v državi ne bo občutka varnosti, če se ljudje ne bodo počutili varne, potem bo vse drugo, vsaka blaginja, vse brez pomena. Varnost je vrednota in je hkrati kot zdravje. Kaj ti pomeni, se zaveš šele, ko to izgubiš. Iz tega razloga je prvo vprašanje, s katerim bi se morali soočiti in ki smo ga tudi dali v obliki priporočila, da je treba zaščititi svoje meje, da je treba okrepiti stebre državnosti, ki prinašajo varnost, in poskrbeti za varnost vsakega državljanca, vsake državljanke, vsakogar, ki bo legalno na ozemlju Republike Slovenije. Za varnost vsakega otroka, vsake ženske. Vsakdo ima vso pravico, da se počuti varno in nobena druga pravica, nobena pravica tujca ne more biti nad to pravico državljanke,

državljana, prebivalke, prebivalca Republike Slovenije, da se v Sloveniji počuti varno, da ima varnost.

Potem je treba vzpostaviti okolje, ki bo šlo v smeri veselja do življenja, da se bodo ljudje lažje odločali za več otrok. Veliko vas je reklo, to je odločitev posameznika. Seveda, ampak določena dejanja države, določene politike imajo še kako tudi vpliv. Sam osebno poznam, še pa še, od mojih prijateljev, kolegov, kolegic, ki so se odločali za zelo majhno število otrok, ker niso mogli priti do dovolj velikega stanovanja. In so rekli, saj mogoče bomo pa potem lahko prišli do hiše, pa bomo takrat imeli še kakšnega. In potem so eventualno prišli do hiše, ampak takrat ni bilo več realnih možnosti, bioloških danosti za še kakšnega otroka. To je potem tragedija. Tukaj bi morala država najti ustrezne poti, ne samo, da je otrok največje bogastvo, da je nekaj čudovitega, da je vrednota, ampak da je hkrati tudi naložba te države, tega naroda, Slovenci smo konstitutiven narod te države. Vsak slovenski otrok je največja naložba za prihodnost slovenskega naroda in država mora to politiko tudi tako podpirati, jo voditi. Ne samo v besedah, gospe in gospodje, v dejanjih, konkretnih dejanjih! Ko se potem postavi naslednje vprašanje teh otrok, ko odrasčajo, imajo pravico do šolstva; do šolstva, ki mora biti takšno, da je polno izpolnjena ustavna norma, da ima vsakdo pravico do vzgoje otrok, kajti šola mora tudi vzgajati otroke, ampak to skladno s svojimi načeli in vrednotami, v katere sam verjame. To je ustavna pravica. Tako kot je trenutno oblikovano šolstvo, tega zagotovo ne izpolnjuje. Se pravi, je tukaj zelo veliko odprtih problemov, ki jih hočemo rešiti. Tudi o tem smo predlagali sklep, priporočilo – ste ga črtali.

Če gremo naprej. Ko gredo ti otroci skozi šolstvo, pridobijo izobrazbo, jim mora država nuditi perspektivo, potrebujejo ljudi delovna mesta, produktivna delovna mesta. Tisti, ki imajo podjetniško žilico, potrebujejo državo, kjer bodo lahko neovirano svojo podjetniško vizijo tudi uresničili, da bodo kompetentni, da bodo konkurenčni, da bodo lahko polno razvojno sposobni ves svoj potencial dati v podjetništvo, v razvoj tega podjetja in s tem bogatiti sebe. Ampak, gospe in gospodje, s tem ko bogatijo podjetniki sebe, bogatijo tudi državo, v kateri živijo. Zato mora podjetništvo postati vrednota, podjetništvo je treba razbremeniti. Zdaj so davki, predvsem davki na delo absurdni, pa tudi sicer so davki precej višji, kot so v nekaterih primerljivih državah. Predvsem pa je sistem ne spodbujevalen, ampak tak, da tistega, ki se loti nečesa, zatira. Treba bi bilo pač pogledati rešitve, kot jih ima sosednja Avstrija; kako spodbujati podjetnika, ko začne, kako mu omogočiti z davčnimi pavšali, mnogo večjimi in mnogo širšimi, kot so v Sloveniji, da zajame sapo, da potem pridobi nekaj. Nič slabega ni, če posameznik nekaj ima, kajti, on bo to vložil, če bo država naredila okvir, znotraj katerega bo

lahko pač zakonito posloval in razvil svoje sposobnosti, razvil svojo podjetniško vizijo. Tega v Sloveniji žal ni, je mnogo premalo. Zato najbolj sposobni odhajajo ven in kar je tragedija za slovenski narod, ven odide zdaj 5 pa tja že do 10 tisoč najbolj sposobnih mladih ljudi, mladih podjetnikov, mladih parov, družin v tujino. To je najhujša tragedija, ki se dogaja. In kako je treba proti temu iti? Treba je sprostiti te razvojne potencialne, treba je znižati obremenitve, treba je narediti spodbude, davčne spodbude, vse drugo, kot okvir, znotraj katerega bodo mladi ljudje tukaj v Sloveniji videli pravo priložnost, da uresničijo tisto, kar želijo. Bodo videli svojo prihodnost. Gospe in gospodje, ali to imamo? V tem trenutku, žal, je situacija ravno nasprotna. Toliko izseljevanja se žal med mladimi samo krepi. Že nekaj let. Zadnja leta pa dosega srhljivo rast, 10 tisoč. Tam nekje.

Potem nekateri, recimo, gospa Fajon iz SD je to celo napisala zadnjič na Twitter, vidijo rešitev v tem, ja, bomo pa uvozili 10 tisoč migrantov. Gospe in gospodje, to je nekaj, kar je v popolnem nasprotju z vsemi temeljnimi načeli, na katerih je nastala ta država! Je nepošteno, nekorektno, podlo, pa lahko bi še enih 50 precej hujših izrazov uporabil, tja do veleizdaje pa še česa. Se pravi, nikoli ne sme imeti tujec prednost pred državljanom, državljanom Republike Slovenije, ampak treba je najprej poskrbeti za svoje, predvsem za svojo mladino, da ji damo ustrezno perspektivo, in šele potem pride na vrsto vse drugo. Za tiste, če nadaljujem, ki ne zmorejo sami iz objektivnih razlogov poskrbeti na ustrezen način, je seveda potrebna tudi socialna država. Ampak, tudi znotraj te socialne države je treba najprej poskrbeti za svoje lastne ljudi. Slovenija ima še in še brezdomcev, Vlada je v minulem obdobju kupovala stanovanja in jih opremljala s steklokeramičnimi ploščami in led televizorji za ilegalne migrante, za azilante. Ja pa tukaj se vse neha, no! To je sprto s temeljnimi občečloveškimi načeli, to je tista lažna solidarnost, s katero se je nekaj časa poskušalo kovati politične točke, nekateri pa to še kar počnejo, čeprav se je Evropa zdaj začela prebujati tudi v tej smeri in temu je treba narediti konec. Konec z vsem kvotami, konec z vsem uvažanjem migrantov, treba je pač najprej poskrbeti za svoje ljudi, poskrbeti za vse, ki so v penziji, da imajo res človeka vredno tretje obdobje svojega življenja, treba je poskrbeti za brezdomce, treba je poskrbeti z slovenske otroke. Po podatkih nevladnih organizacij iz lanskega leta, to sem že večkrat poudaril, je bilo čez 30 tisoč slovenskih otrok, ki so želeli iti na morje. To jim je treba dati, imajo pravico do otroštva, do lepega otroštva. Ja, vlada je na morje peljala migrante pa se je slikala z njimi. To ni tista politika, ki bi zaslužila kakršnokoli podporo, to je treba spremeniti. V temeljih!

Potem je seveda končno vprašanje, kako državo peljati, da bo konkurenčna in da bo ohranila svojo vlogo. Osebno mislim, da je edina

prava pot, da se Slovenija čim bolj približa Višegrajski skupini, ki najbolj od vseh lepo sodeluje in je lahko za zgled Evropski uniji, hkrati pa si prizadeva za maksimalno krepitev vezi z vsemi potencialnimi partnerji: varnostnih vezi, gospodarskih vezi, razvojnih vezi. Tukaj je tisti zadnji problem, Slovenija je v očeh nekoga iz tujine nek čuden rdeči eksot in temu je tudi treba narediti konec. Slovenija mora postati ena primerljiva država vsem razvitim demokratičnim državam. En investitor, ki nas gleda iz tujine, ne bo prišel v državo, kjer se celotno državno vodstvo zbere v Stožicah in raja pod rdečimi zastavami, slikami masovnega morilca Che Guevare in prepeva, da so vsi tam lopovi in podobno. Kako bo takšen prišel v takšno državo?! In potem še bere vse zgoode in nezgoode slovenskega sodstva in pravosodja in je prepričan, da njegov povsem legalen in legitimen gospodarski interes v tej državi pač ne bo zaščiten. In gre drugam, kjer verjame, da ščitijo iste vrednote, kot jim zaupa tudi sam. Zato je tudi to temeljno razvojno vprašanje. Vsa ta vprašanja smo zajeli v sklepih, vse te sklepe ste uničili, ste glasovali proti. Zdaj o njih ni več mogoče odločiti. To se pravi, mi to predlagamo, mi to ponujamo kot vizijo za Slovenijo, kot razvojno vizijo države, kjer bo otrok zaželen, kjer bo otrok naložba, kjer bo otrok deležen ustrezne zdravstvene oskrbe, kajti v zdravstvu je treba narediti red in tudi vzpostaviti ustrezno konkurenčnost, kjer bo deležen ustreznega šolanja, šolanja na temelju vrednot, ki bodo prave evropske, stoletne vrednote.

Ne samo jaz, gospe in gospodje, tudi gospod Nemeč iz SD je enkrat javno povedal v tem parlamentu, Evropa bo ali krščanska ali pa to ne bo več Evropa. Krščanstvo je temelj Evrope, zato je Evropa takšna, kot je. So seveda še drugi viri vrednot od razsvetljenstva naprej, ampak temelj je takšen, kot je. In ta temelj je vredno ohraniti in ta temelj je vredno krepiti z ustrezno vzpostavitvijo ekonomskih sistemov, ki morajo spodbujati podjetništvo in krčiti birokracijo. Za državo je ekstremno slabo to, kar se je zgodilo v minulih letih in kar se zdaj ponovno spet oblikuje pod temi, tak imenovanimi novimi obrazy. Ko imaš birokracijo, ki se oblikuje v politično stranko in potem včasih zavedno ali pa nezavedno oni imajo to kot vrednoto. To se je lepo videlo pri največji vladni stranki. Oblikuje rešitve vse tako, da je maksimalno spodbujevana krepitev birokracije, da se ji nalaga nove in nove obveznosti, da se ji nalaga nove in nove obveznosti in vse naj rešuje država. To seveda tudi levičarji z velikim veseljem podpirajo, saj vidijo edino rešitev v ekstremno močni državi. Ta pot je napačna. Treba je zagotoviti posamezniku, da sam, s svojo zavestjo, s svojim ravnanjem, s svojimi odločitvami v največji možni meri odloča o svoji usodi. Da kot podjetnik s svojo vizijo lahko uresniči tisto, kar želi in da mu država omogoča in odpira v največji možni meri prostor za njegovo lastno podjetniško vizijo in hkrati tudi

pot na tuje trge in ustrezno sodelovanje, za kar pa je potreben tudi ustrezen bančni sistem, ki ne bo opral kakšne milijarde iranskega denarja, ampak bo financiral gospodarstvo na razumen, transparenten način. In seveda sodstvo, ki bo presojalo skladno z evropskimi normami, skladno s človekovimi pravicami, skladno s slovenskimi predpisi in v razumnem roku.

Vse to so temelji, ki jih postavljamo kot vizijo Slovenije. Gospe in gospodje, Slovenija to potrebuje, Slovenija si to zasluži.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravita naj se gospod Tomaž Lisec in gospod Janez Janša.

Gospod Marko Ferluga, vidim, da imate celo tablo s seboj nocoj ... Izvolite., profesor ... Danes ekskluzivno, izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala lepa za besedo.

Danes, ko smo vztrajniki še ostali tule, lep pozdrav še državni sekretarki, sem si dovolil prinesiti ta flipchart, da bom povedal na to temo prihodnost Slovenije. Kot prvo, danes se moramo zavedati, da je petek, zato je zelo malo občestva tukaj, drugo, da se bližajo volitve, in tretje, da je danes tudi zastoj na TV3. To so trije taki pomembni elementi, na katere moramo biti pozorni, ko govorimo o tem.

Ko govorimo o prihodnosti Slovenije, mogoče se je treba zazreti malo nazaj in malo pogledati, kakšna je rdeča nit razvoja Slovenije bila zdaj teh 26 let. Na žalost, pa mi morate oprostiti, sem v politiki štiri leta, slabe, ampak ga ne vidim. Zakaj to govorim? Zato, ker vsakič, ko je prišla nova vlada, je delovala točno toliko, kot je bilo potrebno za mandat; se pravi, če je bog dal, štiri leta, če ne, pač manj in vsak je neko svojo zadevo vozil. Neke stare odgovorne države, ki imajo tudi neko zgodovinsko tradicijo, imajo to zadevo kar precej ne samo naštudirano, ampak imajo to že v svojem delovanju izobraževanja, razmišljanja dela nekako izpeljano. Se pravi, da vedo, kaj hočejo, kje so, kateri so njihovi resursi, kje so močni in v tej smeri nekako napeljujejo te zadeve.

Pri nas, tako kot sem rekel, pač pride leva vlada, je malo bolj levo, pride desna vlada, je malo bolj desno, vsakič se absolutno lahko tudi za 360 obrne smer, kurz politike. Mislim, da to za neko resno državo ali pa za nek dolgoročni razvoj te države – o tem, kar danes govorimo – verjetno ne pride v poštev.

Ta priporočila, ki so dana s strani kolegov iz Nove Slovenije, so več ali manj jasna in znana. Ta vlada se jih je poskušala na nek način lotiti, ampak osnovni sistem, ki je potreben spremembe, vsaj po mojem mnenju, je ta sistem nekih vrednot. Mislim, da tukaj imamo mi na žalost velik manko v pravosodju, tukaj se verjetno bodo z moje desne strani precej strinjali. Pravosodje je tisti sistem, na katerem temelji neko zaupanje celotne države in državljanov, pravosodje je tisto, ki pove in

pokaže, kaj je prav in kaj je narobe. Pri nas se na žalost tega ne da čutiti in pri nas je to, se dogaja, da vse te odgovornosti, ki jih imajo sodniki – že njihovo ime pove, če si sodnik, sodiš, potem tudi s svojimi dejanji nekako pokažeš, kaj je prav in kaj je narobe. Pri nas je pa ravno obratno; pri nas se izogibamo odgovornosti, pri nas se te stvari nekako prenašajo z višjega na vrhovno, na ustavno, na levo, na desno sodišče – ni važno, ampak važno, da se ne odloči. Poleg tega smo pa še priča raznoraznim pravnim akrobacijam, da dejansko iz tistega, iz tiste vsebine, ki bi morala biti, če je nekdo ukradel to, pridemo do tega, da je bil on psihološko obremenjen, ne vem kaj, da ima zdravniška potrdila, da je nezmožen spremljati seje, da je bolan – pa čakajte, ljudje božji! Tukaj v osnovi mi grešimo, ampak to je ena od teh zadev.

Želel sem pa na nekaj drugega opozoriti, pa mogoče bom bolj grafično vam prikazal, da vam bo vsaj tistim, ki to spremljate, mogoče malo bolj jasno pa pregledno, kaj mislim s tem povedati in narediti. Govorimo seveda o prihodnosti Slovenije. Mislim, da vsi nekako, saj je shematsko, ampak vsi prepoznate, da je to grb Slovenije, ima tri glave, in ima morje. In na tej podlagi bi nekako jaz začel razmišljati ali pa razvijati razvoj te naše čudovite države.

Se pravi, na prvo glavo bi dal les. To je naša velika surovina, ki jo imamo, 60 % gozdov, in iz tega bi se dalo delati čudeže in iz tega lesa bi se in izobraževanje in vsi podsistemi do – bom rekel – razvijanja raznoraznih specifičnih, butičnih – karkoli želite – industrij, panog, bi se dalo razvijati na tej podlagi. In tukaj bi imeli to smernico.

Naslednja velika zadeva, ki jo imamo tudi, hvala bogu, še v veliki meri, je voda. Imamo enega od teh elementov, kjer bi lahko spet na nivoju majhnih pa mikro, recimo, hidrocentral na ključ bili najboljši v svetu. Se pravi, vse to bi podredili temu, da bi vsa industrija, izobraževanje, kadri, vsi bi sledili tej zadevi. Druga zadeva, ki se lahko z vodo naredi, je tudi to, da jo pač izvažamo v arabske države, ker imamo zelo kvalitetno vodo.

Tretja zadeva, ki je taka zanimiva, ko govorimo o prihodnosti Slovenije, je turizem. Tukaj smo naredili mogoče še največ korakov v tem času in smo se začeli nekako bolj zavedati teh naših naravnih danosti. In tukaj, mislim da, je še veliko prostora za napredek. Spet, saj pravim, vsi podsistemi državni bi lahko sloneli na tem. Da ne govorim, koliko je teh multiplikativnih, se pravi možnosti v vseh teh treh elementih, ki jih imamo več kot dovolj. Se pravi naravne danosti, kulturna dediščina, zgodovinska dediščina in vse to; vse to bi lahko razvijali. Lahko bi bili najboljši v gostinstvu, najboljši v teh turističnih kadih in vsem ostalem, da začnemo razvijati ta turizem v neko butično zadevo. Vem, se govori, ampak kot neka usmeritev za prihodnost.

Morje, se pravi logistika. mi tukaj žalibog, bom tudi to povedal, imamo logistiko na nekem določenem nivoju, ampak lahko bi jo razvili, ker imamo geostrateško pozicijo, imamo Luko Koper, ki je to, in imamo ta nesrečni drugi tir, ki se je v tem mandatu vsaj nekaj premaknilo. Ampak moram vam pa iskreno povedati, da vedno bolj verjamem v neko teorijo zarote in na žalost imam en tak občutek, grd, da so tudi znotraj Slovenije ljudje, ki namerno zaustavljajo ta projekt. Pa pustimo zdaj naprej, da ne debatiramo o tem.

Za prihodnost Slovenije je nadalje po mojem mnenju izredno pomembna sprememba volilnega sistema. Po mojem mnenju je ta sistem, ki ga imamo sedaj s temi koalicijami, pokazal, da nima nobene dodane vrednosti, razen tega, da vsaj tisti, ki verjamemo v neko demokracijo, da naj bi bila to demokracija. Na žalost se s tem ne morem strinjati. Po mojem je volilni sistem, ki bi bil primeren za to našo majhno državo, ameriški sistem. Se pravi, da bi bili demokrati in republikanci in da bi se znotraj teh dveh polov znašle te leve ali desne opcije – kakorkoli že želite.

Potem ena od zadev ... Če želimo narediti korake naprej v prihodnost, je ta javni sektor. Javni sektor, kjer se je resnično potrebno začeti spraševati o njihovi učinkovitosti in produktivnosti. Zdaj smo videli, ko so imeli to stavko, da so ti gospodje tako napenjali lok, da so dejansko potem prišli do tega, da se je vse to izgubilo. Dejansko, hvala bogu, da se je in da ni šlo naprej. Tako sem zelo vesel glede tega, kar se je naredilo.

Vprašanje razbremenitve plač je eno od vprašanj, ki je zmeraj odprto, in tukaj bi se moralo delati na tem. Veliko imamo za narediti še pri izterjavi dolgov. Davčna politika, kjer se moj kolega Božič, ki se zanima za to tematiko, in mislim, da bi bil pravi, ki bi lahko pokazal neko nadaljnjo strategijo tega davčnega sistema.

Potem pridemo na ta demografski sklad in upokojece in potem to nesrečno zdravstvo, ki visi v zraku. Ampak mislim, da problem zdravstva niso samo denarji, ampak da je bistven problem organizacija dela, organizacija učinkovitosti in prerazporejanje. Se pravi, neki organizatorji dela, če bi prišli tja, bi po mojem veliko stvari rešili. Seveda so interesi. Sindikati so eni od takih zadev, ki jih nekako vlačimo iz tistega sistema socializma, in počasi ti sindikati od javne uprave do Luke Koper nekako prevzemajo upravljanje družbe in narekujejo, kako naj bi se družbe vrtele. Družba kot taka in družbe kot podjetja. Mislim, da je to nedopustno.

Pa če se potem vrnem še na te socialne transferje. Mislim, da če obstaja država, ki hoče pokazati, da je delo vrednota, potem mora te socialne transferje usmeriti tako, da bodo ljudje te socialne transferje prejemali takrat, ko jih resnično potrebujejo, ne pa, kot se pri nas na veliko dela, da dejansko ni nobene velike razlike, če sta starša nezaposlena, mož in žena, in imata dva otroke, da dobita praktično

skoraj tisoč 800 neto dohodkov, medtem ko dva zaposlena, oče in mati z dvema otrokoma, pa imata minimalno razliko, ne vem, 250, 300 evrov. Mislim, da bi se morali pogovarjati o teh zadevah, če želimo imeti neko vizijo prihodnosti v Sloveniji.

Slovenija je tudi zelo močna v tem blockchainu in vseh teh zadevah. Tudi to bi morali podpreti v smislu izobraževanja, v smislu ugodnih zakonodaj, ne teh zakonodaj, ki jih imamo zdaj, ki so praktično same sebi namen in namen temu, da se nek pravniški lobi od tega napaja. Tukaj mislim, da bi bilo smiselno začeti razmišljati, tako kot razmišljajo inženirji. Se pravi, da imaš strojniški priročnik, strojniški priročnik je biblija za tehnično inteligenco, in tukaj najdeš vse pomembnejše podatke. Pri nas imamo pa 3 tisoč 500 zakonov, en zakon se veže na drugega, ta na tretjega, potem imamo pravilnike, potem imamo še ne vem kaj, tako da se izgubi nek koncept in neka preglednost. Absolutno je treba zakonodajo omejiti in jo postaviti na samo učinkovitost. To sem povedal ...

Spremeniti moramo, recimo, tudi razmišljanje v samih ministrstvih. Počasi je ta birokracija sprejela to vlogo nekega dirigenta, ki dirigira, katere zakone se bo dajalo. Tako se je tudi zgodilo nam in tudi naši vladi, ko so te stare strukture na ministrstvih dejansko nam kar podajale te zakone in potem, ko si vprašal, zakaj je pa ta zakon zdaj pomemben – ja, ta je pa nujen in izredno pomemben. Potem pa si vprašal, koliko časa pa ste ga imeli, so pa rekli, da, dve, tri, pet, sedem let. Se pravi, tudi to logiko teh ljudi, zaposlenih v ministrstvih, bi bilo potrebno spremeniti, če želimo resničen napredek Slovenije. Spremeniti pa v tem smislu – in tukaj se spet vračam na tisto moje razmišljanje o spremembi političnega in volilnega sistema –, tako da so ta ministrstva vezana na mandat vlade. Tukaj bi lahko vsaka vlada postavila aдекватne ljudi in naslednja vlada, ki bi prišla, bi zamenjala svoje. Tisti, ki so profesionalci, bi ostali, ostali, ki so pa politično postavljeni, ali pa nameščeni, ali pa s političnega vidika tam, pa bi pač žal morali iti – če hočemo narediti neke korake in če hočemo narediti nek napredek.

Imel sem to priliko in to možnost, da sem si prebral tudi te strateške smernice za panoge slovenske kovinske predelovalne industrije do leta 2022. Mislim, da je tukaj zelo veliko pametnih stvari bilo napisanih in izpostavljenih, absolutno se izkazuje, da imamo težave pri iskanju kadra. To je vedno bolj izpostavljeno, in da ta kader, ki ga mi izobražujemo. Tukaj je potrebno tudi spremeniti miselnost na ministrstvu za izobraževanje in usmeriti izobraževanje na programe in zadeve, ki bodo v prihodnosti in ki bodo pametne za te zadeve. In absolutno, saj pravim, je tukaj potrebno dodati tudi vse ostale spremembe, ki nas čakajo; to, kar sem že omenil. Se pravi, demografske spremembe, potem dostopnost do

raznoraznih kreditov olajševati, nekako imeti neko možnost stabilizirati cene vhodnih surovin pa stabilizirati nekako nestabilnost samih teh surovin, ki so potrebne pri proizvodnji. Tukaj je velika večina zadev za proizvodne firme, za izvozne, za tiste, ki proizvajajo. Enako brošuro je izdala Obrtna zbornica Slovenije in še veliko ostalih in na podlagi teh zadev in neke skupne, tukaj znotraj nas, politike bi lahko naredili velike korake naprej, če želimo dobro Sloveniji. Če pa želimo ta status quo, ki je že 25, 26 let, in te koalicije ali leve ali desne, potem smo obsojeni na to, da bomo cepetali tukaj, se bomo prerekali med seboj, nekih bistvenih dodanih vrednosti, bistvenega pomena v neko prihodnost in pogleda in želje po temu žal ne bo. Lahko smo zadovoljni s tem, zdaj je pa odvisno od te naše ambicioznosti, proaktivnosti ali kakor hočete to imenovati.

Mislim, da si Slovenija zasluži, da ima možnost, da bi bili altroke druga Švica. Mislim, da če bomo konstruktivni med sabo in racionalni in da bomo malo odmaknili te politične spletke in igre in to licemerstvo in to dvoličnost, lahko že mi kot ljudje, ki smo v politiki, naredimo dobre korake naprej; naredimo neko veliko priložnost za mlajše generacije, ki so tukaj, in pri tem, da se naša struktura ljudi stara, je tudi spet ena ogromna priložnost in neke simbioze, koeksistence med mladimi in starimi. Imamo dobre primere praks na Nizozemskem, kjer se mladi in stari nekako družijo, imajo v istih stanovanjih, in socialne politike, ki so temu primerne in vse ostalo. Če hočemo biti napredni ali pa če pogledamo, recimo, Estonijo in te manjše države, s katerimi se lahko primerjamo, je vse mogoče. Če imamo, kot prvo, politično voljo, in kot drugo, neko voljo do teh sprememb. Lahko pa ostanemo na tem, da si nekaj želimo, ampak molimo pa boga, da se ne bi nič uresničilo, pa da se ne bi nič premaknilo in da smo v tej coni komforta, da smo lepo na kavču in da pišemo razno razne twitte in na Facebooku in ostanemo na temu. Tako velja en velik tehten razmislek.

Ta vlada je naredila določene korake, upal sem in si želel, da bomo tudi še malo bolj ambiciozni in bolj hiteli naprej, ker pač izhajam iz gospodarstva – to je moj, bom rekel, ta manko v politiki, ki ga imam –, je pa stvar debate, če si to želimo. Tudi Poslovnik Državnega zbora, jaz mislim, da bi se dal še bolj racionalizirati in bolj narediti učinkovitega, ne to, da imamo seje samo zato, da so seje in da meljemo na matičnih delovnih telesih, pa potem dvakrat tukaj ponavljamo, kot da smo – bi rekli pri nas na Primorskem iz – Strunjana.

Če hočemo, če hočemo resne spremembe, se dajo narediti, je pa to veliko vprašanje. Hvala.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): / iz dvorane/
Postopkovno.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, mag. Branko Grims. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo.

Najprej mislim, da je bil to odličen dokaz za tisto, kar sem prej rekel, da bi s takšno točko dnevnega reda morali začeti vsako sejo, ker zdaj lahko se s kolegom strinjamo in ne strinjamo; v vsakem primeru spoštujemo njegovo mnenje. Bila je zanimiva, dolga razprava. To tabelo je sproti risal, nerodna reč je samo, če to dela nekdo, ki je poslanec, ki je bil štiri leta zdaj na oblasti, nič od tega, o čemer je govoril, pa v tem času žal ni bilo uresničeno. Ampak, to bi res rabili, očitno za intonacijo takrat, ko se konkretno sprejema zakonodaja.

Tisto, kar sem pa hotel opozoriti, ker je tudi kolega spet s tem začel, da naslednjega, ki bo spet začel s tem, koliko nas je v dvorani ali pa nas ni, da ga lepo ustavite, kajti ekstrem tega, koliko je to demagoško, se lepo vidi tam pri SD. Poslanec Škoberne je začel, da očitno predlagatelje ne zanima prihodnost Slovenije, in se posmehoval, zdaj pa njega celo popoldne ni v parlamentu, tamle je klop predstavnikov SD je pa tudi že kar že zelo zelo dolgo časa popolnoma prazno. Pač nima nobenega smisla da se s takšnimi stvari pač dela napačen vtis. Kogar razprava zanima, je tu, kdor v tem času lahko še kaj drugega naredi, je tudi morda v pisarni pa pride sem. Takšna je pač narava poslanskega dela. Če pa nekoga ne zanima, je pa zato odgovoren do volivcev. Mi pa, predlagamo, da ustrezno opravimo svoje delo in da seveda soočimo mnenja, da govorimo o stvareh, ne o ljudeh.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala mag. Grims.

Kaj dodati? Komentar, primeren predvolilnemu času.

Gospod Tomaž Lisec, imate besedo, pripravita naj se gospod Simon Zajc in dr. Dragan Matić.

Gospod Lisec, izvolite, imate besedo.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednik, za dano besedo.

Kolega Marko, si en tistih poslancev iz koalicije, ki ga sam zelo cenim. Prvič, ne bereš z listkov, in tisto, kar poveš, vem, da tudi v to verjameš. Tako je bilo s tega mesta zanimivo poslušanje, sicer morda preveč na široko, ampak verjamem, da si povedal tisto, v kar verjameš.

Najprej nekaj zadev glede potrebnosti današnje seje oziroma današnje točke, kako je predvolilno obarvana in tako naprej. Sam osebno mislim, da bi morali imeti podobne seje vsaj enkrat na leto, ampak na tistih sejah, kjer bi bila obvezna prisotnost vseh poslancev. Čeprav so teme zelo široke, kot je prej marsikdo rekel, tudi priporočila so zelo široka, ampak to je

namen nas poslancev, da razpravljamo. Naša naloga ni, da za razliko od vseh ostalih poklicev počnemo tisto, kar počnejo posamezni poklici, ampak da počnemo to, kar se tiče in pritiče poslancem.

Zdaj pa o tem, da se izkorišča predvolilni čas. Skupina poslancev in poslank je to sejo zahtevala 6. marca 2013 ... 2018, ko je bil gospod Miro Cerar, po njegovih besedah, še trdno v sedlu. Da je predsednik Vlade rekel, kako je trdno v sedlu, pričajo besede s kongresa stranka SMC štiri dni kasneje, 10. marca, ko je rekel dva stavka: Delo je treba opraviti do konca. In drugi stavek: Mirno in stabilno naprej, novim zagonom, novim zmagam naproti – bolje za vse. In ta isti predsednik, ki reče, kako je treba delo opraviti do konca in kako je treba biti miren in stabilen in iti v nove zmage, čez štiri dni odstopi. In potem poslanci te iste koalicije očitajo, kako se gremo mi predvolilni boj. Jaz sem imel srečo ali pa nesrečo, da sem bil tisti dan na eni izmed televizij, ko minuto oziroma deset sekund pred vklopom nismo vedeli, kaj bo izrekel na koncu predsednik Vlade. Toliko o tej skrbi za prihodnost in stabilnost države. Ko je tiste tri minute celo državo držal v šahu, ko za razliko od nekih resnih demokracij ni obvestil koalicijskih partnerjev o tem, kaj bo naredil, ker to se po navadi naredi. Baje tri četrt poslancev in vodstva SMC ni vedelo, kaj se bo zgodilo, ampak zgodilo se je, kar se je.

To je zelo zanimivo, ker kot je rekel kolega Branko Grims, smo lahko pričakovali, da bodo turbulentni časi v zadnjih treh mesecih tega mandata, ko se je že s prvo sejo v januarju videlo, da so vsi našpičeni, smo v letu 2018, smo v volilnem letu, ampak potem se je začelo to medsebojno zmerjanje. Ampak zanimivo, ne tako na relaciji koalicija–opozicija, ampak na relaciji ena stranka v koaliciji, druga stranka v koaliciji, tretja stranka v koaliciji. Takrat smo na sejah Poslanske skupine SDS opozarjali, da se zna nekaj narediti, ker tako razštelane koalicije fantov in deklet z vseh vetrov še nismo imeli. Pa sem to rekel že za prejšnjo vlado, da tako razštelane koalicije nismo imeli, pa sem se očitno zmotil in si danes niti ne drznem niti ne upam reči, da tako razštelane koalicije ne bomo imeli niti v naslednjem mandatu. Ampak datum volitev je približno znan, ni pa veliko časa, da določene sistemske ukrepe sprejmemo, lahko pa jih napovemo.

Tukaj se s strinjam z kolegom Ferlugo, da imamo en problem v Sloveniji, ki se mu reče volilni sistem. Tukaj se strinjam. Sicer mislim, da je kolega Marko preveč idealist, ko zagovarja večinski sistem, da do tega verjetno, vsaj v bližnji prihodnosti, ne bo prišlo, bo pa treba, potem ko bo naslednja vlada – upam, da tista, če bo ena korektna vlada, ki bo želela resno delati – potegnili tudi ta Predlog priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s prihodnostjo Slovenije, vzela ven, da bo dodala še kakšno točko, ena izmed teh je tudi volilni sistem, pa še

nekaj točk bi sam osebno dodal in o katerih bom tudi govoril.

Zanimivo pa mi je, da smo danes predvsem s stališča Poslanske skupine SMC doživeli pogrom, češ, kaj se vi greste v strankah Nove Slovenije in SDS, kaj vi govorite o prihodnosti, kajti pred nami je predvolilni čas. Pa se sam spomnim tistih piar projektov v obliki različnih slikic, kako bomo živeli leta 2030, ko bomo zelo nasmejani, leta 2050 pa bomo v ekstazi. Tam so bile samo slikice veselih ljudi brez treh konkretnih ukrepov in si je koalicija sama ploskala, pogledajte, kako smo mi koalicija, predstavniki vlade in morda kakšni vladni uslužbenci veseli in ponosni, ker vemo, kaj bo leto 2030, kaj bo leta 2050. Ko pa smo od tistega časa na posameznih sejah ali tukaj v Državnem zboru pri sprejemanju zakonodaje ali pa na mnogokaterih nujnih sejah – tudi, če želite –, pri interventnih zakonih, spraševali te iste predstavnike te iste vlade, kaj pa se bo zgodilo v roku treh mesecev, v roku pol leta, enega leta, naslednjega mandata, pa so na gledali, kako to mislite, saj vendar imamo strategijo, ker bomo leta 2050 vsi veseli. Pa so se morda sprejeli kakšni ukrepi in čez tri mesece, ko naj bi se na primer za področje kmetijstva sprejeli pozitivni ukrepi, vidimo, da »ne bu ne mu« od teh ukrepov v praksi.

Skratka, še tisto, kar je Vlada se pripravila izvršiti, kar smo poslanci s pritiskom tipke "za" kakšen zakon sprejeli, so taisti uradniki, ki so sebi v svojih lastnih zakonih si dali, da v roku treh mesecev bodo to uredili, po treh mesecih ni odgovora, zakaj se to ni naredilo. Če je to ta prihodnost, o kateri govorimo, potem imamo vsi problem. Ne samo ta sestava državnega zbora ali pa ta vlada, imajo problem tudi na ministrskih in na vladnih ravneh. Kajti, bodimo pošteni, bolj kot predstavniki te ministrske ekipe in pa te sestave državnega zbora, veliko bolj politiko kreirajo uradniki. Mislim, da je tukaj eden tistih konceptov, ki jih bo treba nekoč spreobrniti. Ne, da govorimo o tem, ali želimo vitko in ne vem kakšno državno upravo, ampak, da želimo funkcionalno državno upravo, ki ljudem ne bo nagajala, ampak bo za ljudi delala. In da bo za ljudi delala ne v smislu, da so intimne želje nekaterih biti Venezuela, ampak da so intimne želje biti resnično samostojna in napredna država. Ena izmed prvih stvari, na katere bi rad opozoril, je ta birokracija, o kateri so predvsem v zadnjih mesecih veliko govorili.

Pa pogledjmo nekaj dejstev v tej fazi; 24. april leta 2017, enajst mesecev nazaj, zahteva za sklic izredne seje Državnega zbora, Poslanska skupina SDS, prva in edina točka: Predlog priporočila v zvezi s problematiko administrativnih bremen državljanov, kmetov in podjetnikov ter konstantnega poslabševanja poslovnega okolja v Sloveniji. Ko smo rekli, pogledajte 20 tisoč predpisov imamo, to je nenormalno. Če smo jih imeli še leta 2011 15 tisoč, jih imamo zdaj 20 tisoč. V zadnjih 6 letih

smo naredili 5 tisoč novih zakonov, predvsem pa uredb in predvsem pravilnikov. To so tisti pravilniki, ko pridejo ljudje v poslansko pisarno, pa verjetno ne samo k meni, ampak k marsikateremu drugemu poslancu, ko rečejo, kaj ste vi sprejeli. Pa rečemo, ja, gospod, gospa, kaj smo pa sprejeli, sigurno smo nekaj krivi. Ja, ste sprejeli, sem dobil odločbo. Tam pa piše, na podlagi zakona, potem pa sledi in na podlagi uredbe, uredbe, uredbe in na podlagi pravilnika, pravilnika, pravilnika je neka merska enota, tam bi bila izmišljena, in gospod, gospa ni v tistem kalupu, kjer si ga je nek uradnik spomnil in kjer ga je minister s pravilnikom potrdil. Tukaj moram reči, kljub temu da vem, da gospod Počivalšek izhaja iz gospodarstva, ampak spoštovani minister Počivalšek, če še kje poslušate, tisti vaši kratek video, kako štančate podpise, je neokusno. Neokusno za ministra, kar pomeni s stališča povprečnega državljana, da nimate pojma, kaj podpisujete, ampak ste pa glavni frajer, ker podpisujete. To je neodgovorno, ker nikoli ne veste, kaj podpisujete, vse to pa na koncu pride pred državljanke v obliki nekih novih birokratskih ovir.

Ko smo mi leta 2017, torej 11 mesecev nazaj, govorili, da je treba zmanjšati število predpisov – se je zgodilo kaj? Poleg treh interventnih zakonov, mislim da, ki smo jih sprejeli, ki so še nekako razumljivi, čeprav bi bili ti trije interventni zakoni nepotrebni, če bi Ministrstvo za okolje in prostor sprejelo sistemski zakon oziroma ga spremenilo, ne nov predpis, ampak spremenilo Zakon o odpravljanju posledic naravnih nesreč. Ne, smo morali vsaj člani Odbora za kmetijstvo sprejemati interventne zakone, kjer je, citiram, Vlada zapisala, »sistemске rešitve niso potrebne sprememb.« Ampak poleg tega smo dobili nesistemске zakone, zakone lex specialis na področju gospodarstva, na področju kmetijstva, na področju nekaterih drugih ministrstev in ogromno podzakonskih aktov. Od tiste seje je bilo 300 novih predpisov v obliki nekaj 10 zakonov, blizu 100 uredb in še več pravilnikov. Samo v zadnjih 10 oziroma 11 mesecih ne spremembe obstoječih zakonov, uredb in pravilnikov, novi zakoni, nove uredbe in nove pravilnike. Je to stališče povprečnega, normalnega, pridnega, poštenega državljana, ne glede na to, ali je kmet, ali je obrtnik, ali je gospodarstvenik, ali je v javnem sektorju, ali je v državni upravi, ali je samostojni podjetnik, ali je kulturnik ali karkoli? Je to normalno? Ni normalno! In potem danes slišimo ministra za javno upravo, kako smo mi super.

Mi smo danes trikrat slabši kot takrat, ko je bil minister, ki sem ga cenil samo iz enega razloga, ker je vedel, kaj je antibirokratski program. V tistem mandatu zloglasne prve Janševe vlade se je to dogajalo. Večkrat tudi sam, čeprav politično nisva več na istih bregovih, ko preberem kakšen njegov twit, kaj vse se v tujini da glede zmanjševanja birokratskih ovir – mi delamo ravno obratno! In

danes reče minister za javno upravo, da smo mi izboljšali ne vem kaj vse, ampak spoštovani minister Koprivnikar, jaz verjamem, da ste naredili nekaj na področju javnih naročil tako, da ste naredili še večjo zmedo, da ne samo, da imate informacijski sistem v oblakih, očitno imate tudi marsikaj drugega v oblakih, ker tu na zemlji in ne v oblakih so ljudje, ki nas znova in znova opozarjajo; ne, da so slabi in napačni in ne vem kakšni pravilniki, uredbe in zakone iz leta 2005–2010. Ne, ki so novi birokratski postopki v času zadnjih nekaj letih. Zanimivo, v zadnjih nekaj letih pa res SDS ni bil zraven. Vsaj v zadnjih petih letih. Smo tudi kakšen pravilnik sprejeli, ampak če pogledate to, kar smo napisali v tem gradivu, je točno pokazano. Zadnje tri, štiri leta je očitno res zavladal nek birokratski duh po vladnih, predvsem pa po ministrskih sobanah, kjer morda tu pa tam še najdemo kakšnega ministra, državnega sekretarja, ki verjetno včasih se vpraša, ali je res to potrebno, večina ostalih pa dela tako, kot je pokazal gospod Počivalšek v svojem zanimivem, pa bolj tragičnem vidu, ko se štemplja nove pravilnike in nove predpise, na srečo niti ne novih kazni, ki jih ti zakoni, uredbe in pravilniki prinašajo.

Poglejte, kaj smo mi zapisali v tej izredni seji glede antibirokratskih bremen na podlagi gospodarstva, obrti, kmetov, lokalnih skupnosti, pa navadnih državljanov. Ampak zanimivo, ko je Vlada rekla, da je to brez zveze, kar mi pišemo, da oni to urejajo, bi lahko šli danes od pike, od Obrtne zbornice, Gospodarske zbornice, od Skupnosti in Zveze občin, pa tudi navadnih državljanov, da se je naredilo večinoma ravno nasprotno. Ne da se je šlo v antibirokratski program, ampak se ta antibirokratski program ne samo v številu zakona uredb in pravilnikov povečal, ampak se je konkretno povečal v tistih problemih, ki se jim rečejo, ko ljudje sprašujejo, zakaj hudiča je to potrebno, kaj nam to prinaša. Ker ko gospod Koprivnikar govori, kako je nekaj bilo super sprejeto in kako bo nekaj lažje, pridejo pa ljudje k nam v poslansko pisarno, pa rečejo, to je zdaj dvakrat bolj zakomplicirano, kot je bilo prej. Prej je gospod Koprivnikar rekel, imamo na desetine novih storitev. Ja, desetine novih obrazcev je pozabil povedati, da se ljudje sprašujejo, prej je bil en obrazec, zdaj je še en drug obrazec, pa še enega novega smo si izmislili, če ne drugače, smo ga pa malo preimenovali à la prevoznice in knjigovodske listine in tako podobno.

Skratka, gospod Koprivnikar je veliko obljubljal, ampak na žalost je ostal v informacijskem oblaku, ki pa se je zgubil daleč od realnosti, ki jo živimo. Pa da ne bom rekel, da to govorim na splošno. Moram reči, da vsaj kot predsednik Odbora za kmetijstvo sem bil v tem tednu, v tem tednu; najprej v ponedeljek na letnem posvetu Zadrugne zveze Slovenije, danes pa na volilni skupščini Zveze lastnikov gozdov, kamor pridejo ljudje s področja kmetijstva, ne nekdo, ki govori o kmetijstvu, ampak nekdo, ki izvaja kmetijstvo. Samo, da

grem na WC, pet ljudi za mano – kaj vi počnete, kaj vi počnete, pa vi niste normalni, pa vi niste normalni, pa vi niste normalni! Pa rečem, glejte, razumem, sem predsednik Odbora za kmetijstvo, sem samo eden izmed 17 članov. Pa reče, ja no, saj v bistvu je ministrstvo tisto, ki nam ne sledi. Ne sledi! In to isto ministrstvo, ki govori o skupni kmetijski politiki po letu 2020, sadi rožice, dela probleme v letu 2018, pa pustimo, da ti problemi bodo imeli še dolgoročno slabše vidike v letu 2019/2020, do takrat torej, preden se bodo začele rožice saditi. In te rožice sadi – kdo? Minister, ki je zadnjih 10 let razen enega leta, če pustimo ob strani, da je bil predsednik Odbora za kmetijstvo – koliko? 6 let minister. On sadi rožice, kmetijstvo pa joka. Danes sem se moral jaz v imenu Državnega zbora in celo v imenu Vlade na volilni skupščini Zveze lastnikov gozdov opravičevati ljudem, ki včasih ne ločijo točno, kaj je izvršilna, kaj pa zakonodajna veja oblasti in potem, ko je gospod državni sekretar iz ministrstva šel, pa je bila seveda tista točka, ki jo po navadi minister in državni sekretarji zapustijo – razprava o poročilih in predlogih za nadaljnje delovanje –, pa je bilo: Vi v Ljubljani, vi v Ljubljani, vi v Ljubljani, niste prisluhnili temu, niste naredili tega, ne poslušate tega, ne odgovarjate na to in tako naprej. Pa so gledali seveda na mene, ker sem bil za tisto mizo, izza katere je gospod državni sekretar eno uro prej odšel, ko je že pri prvi opombi, da ministrstvo nečesa ni naredilo, se je malo skril pa je rekel, da ima službene obveznosti. Ne! Minister oziroma državni sekretar ni poslušal problemov, ki se dotikajo kmetijstva, birokracije pa še marsikaj drugega. Je ta državni sekretar te iste koalicije, ki govori danes, da debata o prihodnosti ni potrebna, svojim ljudem pa govori, kako je treba ne razmišljati o skupni kmetijski politiki po letu 2020. To je ta isti državni sekretar, ki je velik zagovornik enega državnega podjetja, zasebno mu pa ni mar. To je taisti državni sekretar oziroma to isto ministrstvo, ki ne podpira nobenega sklepa, ker so opozicijski. Kako potem lahko govorimo o prihodnosti, če imajo problem s prihodnostjo tisti, ki jo sedaj ustvarjajo in v tem predvolilnem času že celo želijo biti del prihodnosti?

Naslednja stvar, ko govorimo o prihodnosti in o kateri poleg, mislim da, volilnega sistema bo treba spregovoriti, pa tukaj vidim kolega Trčka, ki je eden tistih, s katerim se, vsaj mislim da, tukaj večkrat strinja – področje lokalne samouprave. V tem mandatu se je razgradilo lokalno samoupravo, z vsakim tretjim zakonom, pa bom pošten, če trdim, da ne bom demagoški, se je nekaj dalo kot obveznost, kot naloga lokalnim skupnostim ali direktno občinam ali pa institucijam, ki sodijo blizu lokalne samouprave. Temu pa niso sledile finance. Torej, v tem mandatu se je šlo ravno v nasprotju, kar počnejo moderne evropske države, ko gredo v decentralizacijo, mi smo šli v centralizacijo. Ko sem različne ministre večkrat spraševal, pa saj imate v koalicijski pogodbi, da če bo politična

želja, bomo razmišljali o ustanovitvi pokrajin. In od tega ni bilo nič. Nič! Niti nismo prišli do vsebinske razprave, kaj sploh pokrajine so, kaj bi bile njihove naloge, kaj bi bile njihove obveznosti, kaj šele da bi šli do kakšnih resnih razgovorov tudi o tem, kar sicer je tisti prvi poskus zaznamovalo, ko so se namesto o vsebini ljudje začeli pogovarjati, kdo bo šef, ali poglavar, ali kralj, ali ne vem kaj svoje regije in da bo imela vsaka vas svoje regije.

Skratka, minister, ki je na prvi seji obljubil, da se bomo konkretno pogovorili o pokrajinah, je potem tri leta in 7 mesecev spal in ni naredil nič. Zato mislim, da je potrebna nujno razprava, pa ne toliko, še enkrat poudarjam, nas, poslancev tega mandata in ne ministrov te vlade, ampak vse tiste množice, predvsem državnih uradnikov – prihajam s FDV, včasih sem na to ponosen, včasih pa niti ne –, ki ločim, kaj je javna uprava, kaj so javne službe in državna uprava, ker smo to štiri leta pri vsaj 10 predmetih ponavljali pa se morali celo na pamet naučiti te definicije od tega pa od onega avtorja in tako naprej. Skratka, mislim, da bo enkrat potrebno se uvesti in si reči, kaj je politika in kaj je državno uradništvo. Kajti mi lahko tukaj sklicujemo ne vem kakšne izredne seje, nujne seje, pišemo ne vem kakšne zakone, pa so že ti zakoni včasih pomanjkljivi, na kar nas ali opozori Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora ali pa kakšno sodišče, redno ali pa ustavno, potem pa iz teh solidnih – pa ne opravičujem sebe oziroma nas v tej dvorani – iz tega pridejo potem uredbe, ki so že napisane po sledih uradnikov. Ampak tam je še, bi rekel, malo tega, uh, to bo šlo na vlado, moramo biti malo pazljivi, potem pa temu sledijo še pravilniki, kjer vidimo, kako se jih podpisuje – Ne, gospod Počivalšek? – na hitro, 10 strani, pustimo, ljudje bodo že preživeli, kar sem jaz v roku ene minute 10 aktov podpisal. Skratka, se bomo enkrat morali odločiti, kakšno državno upravo želimo.

Da počasi zaključim. Kakšno državno upravo želimo, pa bomo lahko o tem resno razmišljali, ko bomo spremenili tudi volilni sistem, ko ne bo vsaka razprava, vsaka seja, vsak zakon, namenjen izključno temu, aha, mi smo na tej strani, oni so na tej strani, jaz moram biti všečen, ampak jaz moram biti všečen tistemu. Ko bo enkrat razprava, ko bodo v tem državnem zboru sedeli ljudje, ki bodo vedeli, kaj je politika in kaj je državna uprava in kaj vse s tem prinese. Ker imam občutek, z vsem dolžnim spoštovanjem, da včasih kdo razpravlja v Državnem zboru, ki nima stika z realnostjo, da ne govorijo o sektorski politiki, ki je zelo široka. Sam osebno, če bom imel še možnost soustvariti na kakšen način politiko, bom predlagal naslednji vladi, katerakoli bo, da se najprej loti dveh resnih sistemov, ki bosta prinesla, da bodo vsi ti sklepi oziroma ta priporočila, ki so bila predlagana, zelo dobronamerno z vseh področij, da bodo lažje realizirana, da se loti dveh momentov takoj na začetku. Eno je resna razprava o pokrajinah, da

ne bomo šli v smeri centralizacije, drugo je antibirokratski program izvajanja in ne samo govorjenje, govorjenje, in pa tretja – narobe sem štel – tretja stvar, sprememba volilnega sistema.

Hvala, gospod podpredsednik.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prebral bom še vse štiri prijavljene razpravljavce.

Kot prvi dobi besedo gospod Simon Zajc, za njim dr. Dragan Matić, gospod Janez Janša in gospod Jani Mödemdorfer kot zadnji.

Gospod Zajc, izvolite, imate besedo.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj!

Bom začel tam, kjer nas je večina začela, z vprašanjem, ali je ta današnja seja predvolilni EPP, je to predvolilna seja, je seja za nabiranje političnih točk. Odgovor je seveda ja, saj zdaj smo toliko blizu volitev, da je v bistvu vse, kar počnemo, je nek predvolilni EPP, neka predvolilna tekma, borba, ampak v politiki tako in tako velja, da se kampanja začne naslednji dan po volitvah. Tega se vsi dobro zavedate. Tudi zaradi tega smo imeli skozi ves mandat nešteto nujnih sej na razne teme, na razna priporočila, imeli smo interpelacije. Seveda, se mi tega nismo morali toliko posluževati, ker smo državo dobili v roke, ko smo imeli čez 120 tisoč brezposelnih, ko je bilo več kot 5 % primanjkljaja v proračunu, ko nam je grozila trojka, potem se nam je zgodil migrantski val. Mi smo se morali ukvarjati z reševanjem teh težav in smo tudi se in smo jih tudi rešili. Danes gre Sloveniji dobro. Vse te težave smo rešili glede na okoliščine najbolj možen, dober in človeški način. Seveda ves čas so prihajale kritike in kampanje volilne z leve in z desne, ampak to pač tako je. Danes ljudje pozabljamo, kako je bilo, kaj se je spremenilo, kako je danes boljše. Eno od vprašanj, ki sem ga danes tudi velikokrat slišal s strani predlagatelja, je, kako ljudje zdaj čutijo to, da imamo gospodarsko rast, kje, saj ljudje tega ne vidijo. In to se ponavlja in ponavlja in da ljudje bodo res začeli, pa saj res ne vidimo, saj nikjer ni, kje je to, ampak ni res. Ljudje to vidijo. Če ne drugi, vidi to več 10 tisoč ljudi, ki danes imajo službo, leta 2014 so bili pa brezposelni. Ti ljudje vidijo ta napredek v svojih denarnicah in to se kaže tudi v tem, da domača potrošnja narašča, da se nam zaradi tega tudi izboljšujejo napovedi za gospodarsko rast ravno zaradi tega, ker ljudje ta napredek, to rast danes tudi čutijo v svojih denarnicah in to se potem prenaša na potrošnjo. Tako da ljudje to čutijo. Vi jih lahko prepričujete, da tega ni, da nobeden tega ne opazi, ampak dejstva so drugačna.

Recimo, jaz kot poslanec pokrivam za našo stranko tudi občino Kočevje. Občina Kočevje je en tak lep primer dobrega napredka v času tega mandata. / oglašanje iz dvorane/ Hvala. Kočevje je en tak lep primer. Se spomnim, ko sem šel 2014 prvič dol, se tam pogovarjam s krajani – in kakšno je bilo vzdušje takrat leta 2014 v Kočevju? Nič se ne da, vse je

grozno, Ljubljana je pozabila nas, državi je vseeno za to, kar se tukaj dogaja. Danes, po štirih letih je vzdušje v Kočevju popolnoma drugačno. Ljudje, ne samo da se jim pozna v denarnici, pozna se jim v načinu razmišljanja. Danes so to optimistični ljudje, danes vedo, da bodo naslednje leto ... Že zdaj dela potekajo, naslednje leto bodo dobili zopet železnico, bodo povezani hitreje s centrom. Dobili so Yaskawo in to je en tak premik, ki je res naredil veliko spremembo v zavedanju in v sami zavesti ljudi v Kočevju. Zakaj je prišlo do te investicije? Vedno tudi poslušam to, vsa ta rast, vse to se je zgodilo samo od sebe zaradi vseh okoliščin. Ja, tudi zaradi vseh okoliščin po svetu, ampak ne samo zaradi tega, tudi zaradi tega, kar smo mi počeli. Spomnim se, ko sem bil v Kočevju, ko so položili temeljni kamen, kaj je takrat rekel direktor robotike v Yaskawi. Imeli so več opcij, kam bi šli. Vsi so jim ponujali približno enake spodbude pa to, ampak razlog, zakaj so prišli v Slovenijo, je bil pa eden: dobra odzivnost in dobro sodelovanje s slovensko vlado in lokalno skupnostjo. To je bilo to, kar smo mi rabili, in to nas je prepričalo, da imamo dobrega partnerja, dobrega sogovornika in da to, kar se dogovorimo, to se potem hitro izpelje in to tudi drži. In govoriti, da ta vlada nima z nekim razvojem, ki ga zdaj beležimo, nobene zveze, pač ni pošteno. Nima zasluge za čisto vse, logično, ima pa kar nekaj zaslug tudi za to.

Zdaj pa, če grem na to temo današnje seje; se pravi, prihodnost Slovenije, kaj nas čaka, o čem bi se morali pogovarjati, na katera vprašanja bi morali najti rešitve. Mislim, da v prihodnosti se bomo v Sloveniji najbolj borili oziroma najbolj spopadali z dvema stvarima: ena je skupna celotni obli, to so podnebne spremembe, ki se dogajajo in ki jih čutimo. Ne moremo se več prepričevati, da tega ni. Če ne verjamemo, lahko vprašamo kmete, kaj si oni mislijo o tem, ali obstajajo podnebne spremembe ali ne.

Drugo pa je to, da se spreminjamo v dolgoživno družbo, kar samo po sebi ne bi smelo biti nič narobe, če bomo znali pogoje, način življenja v Sloveniji pripraviti tako in spremeniti na ta način, da bomo, čeprav bomo dolgo živeči, kvalitetno živeli. To se pravi, da bomo zdravi, čili in da bo tudi poskrbljeno za to, da nas ne bo strah neke varnosti v smislu tega, kje bomo, kdo bo skrbel za nas in tako naprej. Kako to dosežemo? Za to, da to dosežemo, da ne pademo v dolgoživno družbo, kjer bi imeli veliko ostarelih in bolnih ljudi, ampak da so ti ljudje še vedno vitalni, da še vedno razmišljajo, da doprinesejo, da so veseli, da živijo v Sloveniji, moramo začeti ukrepati zdaj. Najprej je treba poskrbeti za to, da bomo čili in zdravi. Kot je že državni sekretar za finance rekel, imamo veliko možnosti. Recimo, davčne blagajne, ki se jih prikazuje kot tako zelo slabe, ta sistem se lahko uporabi za to, da ljudi spodbujamo v to, da vlagajo v izobraževanje. Se pravi, da ves čas življenja vlagajo v to, da tudi možgani delajo, v

šport, v gibanje, v kulturo in s tem, ko imamo te sisteme vzpostavljene, ko ljudje plačujejo dodatno za te storitve, jim mi kot država to lahko upoštevamo na način, da se jim to odbije od dohodnine in jih na ta način spodbujamo, poskrbimo ... Sicer v tem trenutku dobiš nekaj manj priliva, ampak na dolgi rok si pa zagotovo profitiral. Drugi način, ki sem ga tudi sam predlagal, sicer v sklopu nekega drugega zakona, je financiranje teh aktivnosti, ki jih lahko razumemo kot preventivni ukrepi, zato da se ljudje ne zatekajo k manj zdravim načinom preživljanja prostega časa, se pravi z drogami in tako naprej. Zakon, ki sem ga predlagal, uvaža ravno to – da vzamemo denar, ki ga zdaj ne pobiramo, se pravi, da vzamemo denar črnemu trgu in ga prinesemo na legalni trg in s tem denarjem financiramo tako kulturo, šport, gibanje, kot vse te dejavnosti, ki poskrbijo za to, da so naši ljudje vitalni in zdravi, ne pa, da si zatiskamo oči in se delamo, da ljudje ne uporabljajo kanabisa in da ne dajejo denarja na črni trg.

Skratka, so rešitve, ki se jih že danes predlaga in za katere bo treba tudi dodatno razmisliti in poskrbeti za to, da smo boljši na preventivi in da več vložimo na preventivo kot potem v kurativo. To se pravi, da plačujemo ljudi in storitve, ki nas naredijo bolj zdrave, in potem nimamo potrebe, da plačujemo storitve, ki popravljajo posledice nezdravega življenja.

Druga pomembna stvar zdravega življenja je pa seveda prehrana. Tukaj pridemo tudi v povezavo s podnebnimi spremembami. V Sloveniji se bomo pač morali tudi na nek, mogoče malenkost bolj boleč način odločiti, kam v prehrani, v kmetijski politiki zares hočemo. Danes vemo, kje smo s samooskrbo. Imamo presežke v mleku, v govedini in tako naprej. To je seveda pogojeno tudi z reliefom naše države, ampak mi se pa delamo, kot da ni pomembno to, da tam, kjer je možnost, da bi bili bolj samooskrbni in kjer imamo tudi naravne danosti, da povečamo tam samooskrbo. Mi v to ne vlagamo, mi še naprej vlagamo v travinje, namesto da bi obrnili naše mišljenje, da se zavedamo, da moramo, ker imamo podnebne spremembe, drugače gledati na kmetijstvo. To se pravi, brez oroševanja, brez namakanja in brez rastlinjakov se v prihodnosti kmetijstva ne bomo mogli več iti, kar pomeni, da moramo v današnji sliki reči, okej, eno mejo pri velikih kmetih bo treba potegniti, od tam naprej pa bomo denar kanalizirali v točno te spremembe. Te spremembe se dogajajo – kdaj? Ko imaš prehod generacij. To pomeni, da bo treba vlagati v mlade prevzemnike in v boj proti tem podnebnim spremembam. V to smer bomo morali iti, ampak to bo boleče, ker marsikateremu tudi kmetu, ki se je zdaj navadil na ta način, to ne bo všeč, ampak zato pa pri mladih kmetih imamo to možnost, da obrnemo mišljenje in da investiramo v to, kar nas bo v prihodnosti reševalo, če hočemo, da ne bomo

ves čas odvisni v tako velikem procentu od uvoza.

Potem smo poslušali zdaj glede rodnosti. Rodnost je tak težek problem. Nekateri obljubljajo ne vem koliko tisoč evrov ob vsakem rojstvu, ampak po mojem mnenju to ne rešuje tega problema. Ker če danes pogledamo, kdo ima v družbi najmanj otrok, so to ravno bolj izobraženi, bolje situirani ljudje. Tako ta boj proti temu, da nas je vedno manj, bo seveda moral biti večplasten in ena od teh plasti je, pa če je to komu všeč ali ne, bodo pač tudi migracije, drugo je to, da poskrbimo za to, da tisti ljudje, ki bi vseeno radi imeli družine, da se jim to čim bolj omogoči, in pa tretje je, da tistim ljudem, ki pa ne morejo imeti otrok, da se jim olajša posvojitve. Mi imamo s tem še vedno velik problem, dolge, zapletene postopke in tukaj moramo v prihodnosti narediti korak naprej, da se tem parom pomaga z dvostranskimi dogovori z državami, s tem da se jim pomaga pri urejanju dokumentov, da gre to hitreje in lažje in tudi, kar se tiče v sami Sloveniji, da naredimo nek premislek, kako bomo te postopke olajšali za starše, ki so primerni za starše in si tega želijo, pa vendar zaradi pač raznih okoliščin do tega ne pride.

Skratka, to so ti razmisleki, ki jih bo treba opraviti, je časa pa vedno manj, tako da že po juniju bo treba tudi kaj dati na mizo. En zakon je pa že vložen; tisti, ki sem ga prej omenil, in že imamo možnost, da eno stvar popravimo, že mogoče v tem mandatu, če se bo dalo stisniti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Dragan Matić. Pripravita naj se gospoda Janez Janša in Jani Möderndorfer.

Dr. Matić, izvolite.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Hvala za besedo.

Danes naj bi razpravljali o prihodnosti, pa je povsem jasno, da na nekaterih točkah lahko razpravljamo do večnosti, pa se ne bomo strinjali o njih. Na primer, Nova Slovenija zagotavlja nek drug, nesolidaren zdravstveni sistem, mi pač sistema, kjer bi pač vsak po svoji lastni presoji kupoval neke zavarovalne police in potem ugotavljal naknadno, ko resno zboli, kaj ima pravzaprav v rokah in kakšne pravice naj zagovarjamo. Tudi ta mantra o nizkih davkih – pravzaprav nihče ne pove ljudem, da potem ko bodo imeli nizke davke, da bodo imeli tudi nizke socialne pravice oziroma si bodo morali potem sami financirati. Sicer ima pa ta razprava danes že sama v sebi neko hibo na ta način, ki jo je kolega Grims lepo ekspliciral nekajkrat. Razpravljali naj bi o prihodnosti, potem pa, ko poslanske, poslanci iz koalicije začnejo razpravljati o prihodnosti, jim kolega Grims reče, kako je to nekorektno, saj ste bili vendarle štiri leta na oblasti, zakaj vendarle tega niste naredili in zdaj tukaj nekaj kritizirate oziroma pametujete. Ampak ne glede na to ...

Predsedujoči, prosil bi, če lahko malo opomnite, tamle je nekdo od strokovcev malo glasen, težko nadaljujem. Hvala.

Če tvegam ta očitek, da pač sem koalicijski poslanec, bi rad opozoril na nekaj, kar se mi po eni strani zdi tudi razočaranje. Poslanski skupini Nova Slovenija in SDS se večkrat zelo predstavljajo kot domoljubi, predvsem ko je treba govoriti o nevarnosti migrantov in podobnih zadevah, na žalost pa v teh priporočilih pogrešam poglavje, kjer bi vendarle pravi domoljub moral biti posebej pozoren, to pa je poglavje o kulturi in jeziku. Brez sodobne ustvarjalne kulture, brez kulturne produkcije in brez sodobnega slovenskega jezika je pravzaprav obstoj slovenske države brez smisla in se lahko potem teh dveh milijonov priključiti neki sosednji državi, ker iz nekih ekonomskih vidikov to nima nekega posebnega pomena. Je pa stanje na tem področju zaskrbljujoče in v prihodnosti bi morali nekaj spremeniti, zlasti pereče, recimo, glede obnove kulturne dediščine, ki propada, glede povezav s kulturnim turizmom, kjer imamo en dober primer v Ljubljani, povsod druge v državi pa ne.

Kot sem že omenil, slovenski jezik. Vstopamo v digitalno dobo, kjer se bomo v prihodnosti pogovarjali z avtomobili, s stroji, ki jih imamo v gospodinjstvih, v nekem jeziku; če slovenščina opremljena za to digitalno dobo, potem seveda se bomo morali pogovarjati s temi napravami v nekem drugem jeziku in s tem bo tudi slovenščina postajala počasi muzejski jezik, neatraktiven za nove generacije. O tem se veliko premalo govori, o tem tudi premalo sistemskih nekih politikih, ki bi nas pripeljale naprej, sploh pa tudi ureditev kulturnega modela, kjer imamo javni sektor, ki je na področju kulture prepožrešen in daje premalo outputa. Tukaj bi bila potrebna neka korenita reforma in primerno bi bilo tudi umestiti nevladne organizacije na ta način, da bi bil njihov status in financiranje neke sistemske urejeno.

Če govorimo samo še naprej na tem področju kultura in mediji, pri medijih imamo 12 let star Zakon o medijih, ki je povsem zastarel in je v neki globoki analogni ali pa še predanalogni dobi in sedaj smo v digitalni dobi. Pravzaprav ta zakon ne daje nekih relevantnih odgovorov na aktualna vprašanja in niti na podlagi tega zakona ni možno učinkovito ščititi javni interes. Ne nazadnje se je sam minister za kulturo v primeru prevzema Proplusa razglasil za nepristojnega in to utemeljil s tem, da ima zastarel zakon, ki mu ne daje dovolj pooblastil. To so vse področja, ki so pomembna za slovensko državo in slovensko družbo, konec koncev so mediji četrta veja oblasti in imajo zelo pomembno funkcijo; nadzor nad politiko, nadzor nad vsemi negativnimi, deviantnimi pojavi, kot so korupcija in ostalo, da ne naštevam. Imamo torej na tem področju, ki je vitalnega pomena, pa se veliko premalo izpostavlja in veliko premalo se o tem tudi v politiki govori in posveča pozornosti, to je področje kulture, jezika in pa medijev.

Če se na kratko samo dotaknem še nekaj iz današnje razprave. Mislim, da je bila precej res predvolilno obarvana, nekaj je bilo pa tudi izjav, ki so bile netočne, da ne rečem nekorektne. Samo primer, gospod Tonin je govoril, da dolg države v nominalnem znesku se ni znižal, kar ni res. Od leta 2016, ko je bil 31 milijard 700 milijonov, se je do letos znižal za 470 milijonov. Če je to malo, ne vem, ampak mislim, da to ni zanemarljiv znesek. Gospod Horvat, on je pa povedal nekaj drugega in to sem si dobro zapisal, natančno. O dolgu sektorja država je govoril, da je zadnji kvartal iz leta 2014 v primerjavi z 2017, zadnji kvartal, da se je dolg povečal za 4,4 milijarde. Mene zelo zanima, gospod Horvat, kje ste našli ta podatek, da je za 4,4 milijarde sektor država – govorim o sektorju država, to je javni dolg –, kje ste vi to našli, da se je ta dolg zvišal. Ker po dostopnih podatkih leta 2014 je javni dolg bil 30 milijard in 200 milijonov, leta 2017 je pa 29 milijard in 800 milijonov. Tako da, če govori gospod Horvat o bruto zunanjem dolgu, je to sicer nekaj drugega, povsem drugega, v bruto zunanjem dolgu je tam tudi vsebovan zasebni negarantiran dolg, ki obsega približno 40 % in tudi ta primerjava iz zadnjega kvartala 2014, ko je potekal proces razdolževanja poslovnih bank, ko smo imeli kreditni krč, ko so se vračali ti dolgovi v tujino in ker so bile pač te banke dolžne, zadolžene, je seveda z 2017, kjer imamo pač aktivno kreditiranje gospodarstva in dobro dokapitalizirane banke pač nekoliko neprimerno. Na ta način se neko nenormalno stanje, ki je bilo leta 2014, primerja z 2017; bolj utemeljena bi bila primerjava z letom 2011, kjer je bil bruto zunanji dolg primerljiv z današnjim. Na ta način je težje pač razpravljati, ko imamo neke pavšalne ocene, vendarle pa je treba povedati, da ...

Ja, še ena stvar mi je ostala v spominu. »Z javnim dolgom obremenjujemo prihodnje generacije,« je rekel gospod Tonin. No, tukaj je treba povedati, da je naš predsednik vlade v odstopu potegnil odgovorno potezo in ni popustil sindikatom ob nerazumnih zahtevah, ki so pod črto znašale, reci in piši, celo milijardo evrov, ko bi jih sešteli. Ob tem je treba povedati, da smo v tem mandatu v Ustavo spravili fiskalno pravilo. Uravnoteženost proračuna; potem ko je bil leta 2014 5-odstotni primanjkljaj, imamo letos prvič po zelo dolgih letih napovedan suficit. Vmes so se sproščali varčevalni ukrepi, postopno so vsi dobivali več, od plač, pokojnin, socialnih transferjev, v zadnji fazi pred volitvami so pa želeli vsi naenkrat in vsi veliko in na koncu to, na žalost, ni bilo sprejemljivo. Na dolgi rok pa projekcije kažejo, da bo postopno mogoče z nekim uravnoteženim in odgovornim ravnanjem oziroma z neko politiko, ki bo nadaljevanje politike SMC kot vodilne stranke, doseči tudi nadaljevanje vzdržne rasti ob zadovoljevanju vseh potreb, ki so s strani uslužbencev v javni upravi tudi upravičene.

Na tej točki bi zaključil in še enkrat izrazil obžalovanje, da poslancev, ki so predlagali to razpravo, danes ni bilo kaj dosti videti, ampak namesto njih smo gledali prazne stole. To je res na nek način nekaj, kar samo po sebi govori dovolj. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janez Janša, pripravi naj se Jani Möderndorfer.

Izvolite.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Tema o prihodnosti je tema vseh, ne samo poslancev, ki smo predlagali to razpravo in to kljub temu da je vladajoča koalicija že na odboru črtala sklepe in je v bistvu razpravo o zaključkih onemogočila. Tako tole prelivanje mačjih solz ni ravno verodostojno. To se ni zgodilo prvič. Kadarkoli je opozicija v tem mandatu predlagala kakšne rešitve, se je razprava o tem na plenarni seji praviloma onemogočila, ker ste že na odboru – mislim, težko rečem »ste že«, ker ni nobenega ... –, ker so že na odboru to praktično onemogočili s črtanjem sklepov.

Je pa ta razprava pomembna in pade v nek čas, ko pada tudi Vlada oziroma ko vladajoča koalicija zdaj prosi Državni zbor, predsednika države in vse tiste, ki imajo v rokah odločanje o rokih prihodnjih volitev, naj skrajšamo njihovo agonijo. Tako približno smo včeraj poslušali predstavnike vladnih strank, naj se jim skrajša agonija. To veliko pove o samooceni tega mandata. Samo ne bi zdaj o tem, čeprav je bilo tudi v današnji razpravi veliko govora o tem, kaj je bilo, kaj bi moralo biti in tako naprej, relativno malo, z izjemo gradiva in uvodničarjev, pa o prihodnosti.

So pa te zadeve, ki so bile našete kot pogoj za boljšo prihodnost te države, pomembne. So pa zelo iluzorne oziroma težko pričakujem od tega konglomerata popravkov pri davčni, socialni, gospodarski, razvojni, prostorski politiki, da se bo to kar skupaj zilo v neko lepšo prihodnost. Za to, da bo Slovenija v prihodnosti tisto, kar na nek način izhaja iz ustavnega ukaza vsem, ki kadarkoli upravljajo s to državo, se pravi država večje blaginje in večje pravičnosti, so potrebne neke predpostavke. Vsaj tri stvari v tem skupnem imenovalcu bi bilo potrebno doseči, zato da bi se te želje uresničile. Mogoče se bo to zdelo komu preveč pavšalno in splošno, je pa po mojem mnenju to bistveno.

Prva stvar, ki je bila že omenjena, je volilni sistem. Razprava o volilnem sistemu je starejša od slovenske države. Imamo trenutno v Ustavi neko zavezo volilnega sistema, ki je po zakonu ni. Ustavno sodišče melje to dilemo neposrednega vpliva volivcev na izvolitve poslancev, pa bo očitno mlelo še dolgo časa oziroma zagotovo tega oreha ne bo zmlelo do razpisa volitev, ki so pred nami. Pa tudi če bi ga, to, kar je trenutno v Ustavi glede volilnega

sistema, ni dovolj. Slovenija je potrebovala vsaj za nekaj mandator ali dvokrožni večinski ali kombinirani volilni sistem, ki bi zagotovil večjo kvaliteto, večjo odgovornost in tudi večjo kvaliteto zakonodajne oblasti. Pa tudi večjo odgovornost zaradi tega, ker pač bi volivci neposredno ocenjevali nekoga, ki jih je zastopal. Zdaj ga ocenjujejo posredno in je od različnih razlogov odvisno oziroma od različnih vzrokov odvisno, ali je potem nagrajeno ali ne. Imamo tukaj, bi rekel, primere, ko nekateri spretno bežijo pred to odgovornostjo tako, da enostavno pred vsakimi volitvami skočijo na listo tiste stranke, ki ji ankete kažejo najbolj in se jih nikoli ne oceni. Večinski volilni sistem bi to seveda preprečil in zagotovil večjo kvaliteto odločanja, povrnil bi vsaj deloma zaupanje ljudi v moč demokratičnega procesa in slej kot prej ta korak Slovenijo čaka. Mimogrede, izglasovali smo to na referendumu, Ustavno sodišče je to potrdilo, pa je bilo to potem na način, za katerega danes ustavnopravno stroka pravi, da ni dopusten, izigran. Danes ustavnopravna stroka pravi, da odločbe Ustavnega sodišča ni mogoče izigrati tako, da neko rešitev, ki je razglašena za neustavno, potem zapišeš v Ustavo. Natančno to se je zgodilo leta 2000.

Za spremembo volilnega sistema je potrebna dvotretjinska večina. Za to dvotretjinsko večino, za ta korak pa je seveda potrebna večja zrelost političnega razreda. Tukaj je vprašanje, ali ni to nek zaprt krog, iz katerega ni izhoda in lahko samo neka hujša kriza tako preseka. Upajmo, da ne, vsekakor pa je samo po sebi umevno po vseh teh poizkusih, vseh teh razpravah, da je sprememba volilnega sistema eden od ključev do poti do večje blaginje, večje stabilnosti in tudi večje pravičnosti.

Naslednji splošni pogoj za boljšo prihodnost za več blaginje v tej državi je sprava. Dolgo časa je veljalo, da smo Slovenci razklanen narod zaradi travm iz prejšnjega stoletja. Tisti, ki so jih povzročili, so večinoma pod rušo. Nekateri imajo grobove, drugi ne. A zdaj je ta travma že v tretji, deloma celo v četrti generaciji. Nič ne kaže, da bi se te rane celile in da bi tukaj tudi v samostojni državi našli ustrezno zdravilo. Je pa dolgo časa veljalo strinjanje, da je zdravilo za to sprava. Sprava pomeni poiskati resnico, sprava pomeni, da tam, kjer so zločini nesporni, da je neko obžalovanje, neko kesanje, tudi kakšen ukrep pravne države, če ne zaradi drugega zaradi forme in na tej podlagi potem skupen pogled v prihodnost. Slovenci smo s plebiscitno enotnostjo, s koraki v času osamosvajanja zgradili neko vrednostno osnovo za to spravo, ki pa se je potem, še posebej v zadnjem času, pospešeno razkrajala in doživeli smo letos na tisti famozni proslavi v Dražgošah, da je slavnostna govornica ob aplavzih celotne tranzicijske levice, ki je bila tam prisotna, razglasila, da sprava ni več opcija. Rekla je, kakšna sprava, ve se, kdo je zmagal, zmagovalci pišejo zgodovino, poraženci pa nosijo posledice.

Pač, zelo drastične besede, še bolj drastično pa je tam pod tistimi hribi odmevalo ploskanje dela političnega razreda tem postavkam. Zdaj, če sprava ni opcija, kaj je opcija potem? Življenje v razklani družbi, prenašanje te travme še na peto in šesto generacijo, nova državljanska vojna? Torej, sprava je predpogoj za boljšo prihodnost in lahkota, s katero je ta sprememba paradigme v delu političnega spektra v celotni ali pa vsaj delu t. i. levice šla mimo slovenske javnosti, mimo neke kritične refleksije, je zaskrbljujoča.

Tretji pogoj za lepšo prihodnost Slovencev je sprememba Zakona o himni. Na prvi pogled se bo to komu zdelo smešno, ampak v Ustavi, ki smo jo sprejeli v tej stavbi, z velikansko večino leta 1991 piše, da je himna Republike Slovenije Zdravljica. Ko smo se osamosvajali, smo ob različnih priložnostih peli, igrali Zdravljico takšno, kot je, ali pa ustrezen izbor kitic iz te pesmi, ki je veličastna in vsaka kitica ima svoje pomen. Potem pa je gospod Školč leta 1994 predlagal zakon, v katerem piše, da je himna Republike Slovenije sedma kitica Zdravljice, ki je sicer krasen delček neke celote in brez tega delčka celote ni, samo ta delček razglasiti za slovensko himno, je pa v bistvu strel v lastno samozavest. Doživel sem vprašanje številnih tujih državljanov, ki so pač v opomnikih, preden so prišli v Slovenijo, videli tudi besedilo te himne, ki se jim jo potem zaigra, preden pregledajo častno enoto, in veliko njih je vprašalo, kako to, da ima Slovenija za himno himno Združenih narodov. Žive naj vsi narodi ... – nič narobe, ampak ta delček, to je himna neke večnacionalne skupnosti Združenih narodov, ta himna nič ne pove o nas, razen tega, da si želimo miru, kar je vse v redu, ni pa to nacionalna himna.

V ta zakon je bodisi treba dati besedo iz Ustave, bodisi vsaj 7. kitici dodati 2. kitico. Danes smo imeli nek dogodek, kjer smo se spominjali tudi slovesnosti ob mednarodnem priznanju Slovenije, jaz sem bil takrat na obisku pri naši rojakih v Avstraliji, v Melbourneu, in na neki slovesnosti, kjer je bilo, mislim, da na tisoče ljudi, ki je bila zelo prisrčna, je na odru bil napis iz te slovenske himne, ki se je začel z 2. kitico Prešernove Zdravljice, »Komú napred veselo zdravljico, bratje, č'mo zapét'? Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet ...« In tako naprej in potem tudi 7. kitica, ali kot je večkrat povedal in zapisal, črno na belem, slovenski pisatelj iz zamejstva Boris Pahor: »Tisti, ki jih mi kličemo, da bi postali naši prijatelji, ali pa tisti, s katerimi si mi želimo skleniti prijateljstvo, nas sprašujejo, kdo pa ste. Najprej se predstavite! Kdo si ti, ki želiš biti moj prijatelj? Boris Pahor o tem govori in piše že od leta 1994 naprej, neuslišano. Dogaja se, da ko ima daljši govor in to pove, potem gledaš televizijo in ravno tega dela ni tam. Nekdo to spretno reže. V nekem pogovoru z Borisom Pahorjem je mene ta zadeva začela zanimati tudi zaradi tega, ker so tej spremembi sicer nasprotovali, ampak

kakšnega velikega hrupa nismo zganjali. Ko sem prvič poslušal gospoda Pahorja, ko je govoril o tem, sem se sam čutil prevaranega in sem šel malo raziskovati, kako je prišlo do tega. In glejte, v Nuku so tudi vezani zvezki časopisa, ki je izhajal kot glasilo Komunistične partije Slovenije v času 2. svetovne vojne in v zborniku, letnik 1942 – no ime tega časopisa ni Komunist ampak je Delo –, Delo je glasilo Komunistične partije Slovenije. In v tem zborniku iz leta 1942 je tudi nek tekst Borisa Kidriča, ki je sicer podpisan kot Boris Kalan, in v tem tekstu Boris Kidrič razpreda o tem, kako bo revolucija prekrasila slovenski narod iz neke zaostale zgodovinske tvorbe v narod proletarcev, v internacionalni narod in kako za takšen narod enostavno paše, da si za himno vzame internacionalno kitico Prešernove Zdravljice. Boris Kidrič je po 2. svetovni vojni in krvavem prevzemu oblasti s strani Komunistične partije postal predsednik tiste izvršilne vlade oziroma izvršnega sveta. Bil je sekretar partije, ključne funkcije je imel v svojih rokah, pa vendarle, v komunističnem času, ko je bila Slovenija socialistična republika, tega niso dovolili zapisati v republiško ustavo. To se je zgodilo v samostojni Sloveniji leta 1994 v času, ko bi na nek način narod, ki je postal nacija, ki je dobil svojo državo, moral imeti poln zalet v razvojnem in vsakršnem smislu. Takrat se je začelo to samozavest enostavno omejevali na vseh koncih.

Danes vidimo posledice. Vidimo posledice, ko predstavniki Slovenije, videli smo prvič, recimo, te posledice drastično, ko smo se pogajali za vstop v Evropsko unijo, ki je bil nacionalni interes, ampak če danes pogledate pogodbe, ki so jih posamične države podpisale ob vstopu v Evropsko unijo, vidite, da so si različne države članice Evropske unije izborile različne bonuse in različne odpustke na različnih področjih, razno raznih; od Danske, Irske, praktično ni države, še posebej ne v tem zadnjem obdobju. Ko pogledaš, kaj si je Slovenija izborila, kot neko izjemo pa smo tam našli igralništvo pa duty freeje, pa še to za nek omejen čas. Nobene zaščite tako imenovanih resnih slovenskih interesov, naenkrat so bili interes duty freeji.

Pa preskočimo mnoge druge primere, ki bi jih lahko navajal, pa ni časa. To zadnjo situacijo, ko smo skupaj z Novo Slovenijo vložil ustavni zakon za zaščito slovenskega premoženja, ki ga na podlagi nezakonitih in v nasprotju z mednarodnim pravom sklenjenih sodb hrvaških sodišč plenijo slovenski državni banki. Kaj se je zgodilo, ko smo vložili ta zakon, ki bi ga itak morala Vlada vložiti ali pa nekaj podobnega, ker se to dogaja od leta 2015, pa zato še vedeli nismo. Šokantno je bilo, prejšnji teden nas je komisija za nadzor proračuna, ko smo te stvari izvedeli, jaz še nisem bil na bolj šokantni seji, ampak potem je opozicija naredila to in smo vložili ustavni zakon in smo tudi rekli, da smo pripravljeni sprejeti kakršnekoli

spremembe, ki gredo v to isto smer, ne pogojujemo tega z ničemer, mislim, da je to interes vseh, ki sedimo v tej dvorani, da se to zgodi. Hrvaška direktno krši sporazume, ki jih je podpisala in od katerih za razliko od arbitraže ni nikoli odstopila. Kaj se je zgodilo? Predsednik Državnega zbora je poslal ustavni zakon v mnenje Evropski centralni banki, če bo ona dovolila, da Slovenija sprejela ustavni zakon. Prvič, ustavna materija, ustava, ustavna materija je nad evropskimi predpisi po evropski pogodbi. Slovenija pri ustavnih normah ni omejena z evropskimi predpisi. Hierarhija je ustava in ustavni zakoni, potem so ratificirani mednarodni predpisi, ki so nad našo zakonodajo tudi po naši ustavi, to so naši zakoni in tako naprej. Ustavni zakon to ni. Ko gre za pristojnosti Evropske centralne banke oziroma ko gre za pristojnosti centralne banke, je tukaj omejena suverenost. Ampak ta omejena suverenost ne pomeni, da je treba prej, preden ti nek postopek sploh začneš, preden začneš obravnavo nekega zakona, dobiti dovoljenje, da to lahko delaš. Mislim, to je čisto ohlapčevanje, hlapčevstvo, ki izhaja iz te klime, ki se je ustvarila in ki se na najbolj nazoren način odraža v tem, da so našo himno naredili invalidno.

Glede na to, da je Vlada padla oziroma da skuša sama sebi, kot smo slišali včeraj, skrajšati agonijo, časa ni veliko. Naslednja sodba, ki bo priletela, kot smo slišali prejšnji teden, na šaltarje Nove Ljubljanske banke, bo težka 25 milijonov evrov. Tukaj se dneve pripravimo o amandmajih, ki so vredni pol manj. Tukaj pa ... Poslušali smo, deloma sicer na zaprti seji, ampak to ni zaupen podatek, jadikovanje nad tem, da kaj pa hočemo, pa to so pač sodbe, treba je to izvršiti, kaj bodo pa rekli, pa nam bodo pa rubili, če ne bomo izvršili. Ljudje božji, jaz nisem verjel svojim ušesom! Imamo ljudi, ki upravljajo s slovenskim državnim premoženjem, ki ste jim dali pooblastila za to in ki trdijo, v tej hiši, da je nezakonita sodba hrvaškega sodišča, ki je v nasprotju z mednarodnimi sporazumi, nad slovenskim ustavnim zakonom! Zdaj, kje je tu kakšna samozavest? Kje je tukaj suverenost? 10 dni je minilo, odkar smo vložili ta ustavni zakon, pa se Vlada ni zganila, zdaj smo zbrali podpise za izredno sejo, pa predsednik Državnega zbora še vedno cinca, ali bi to sklical ali ne bi sklical. Mogoče čaka, da bo prej Državni zbor razpuščen.

Mogoče bo kdo rekel, kaj ima to zveze s himno. Seveda ima! Če ni neke samozvesti, če je namesto te samozvesti hlapčevstvo, če je namesto zavedanja, da je prva naloga tako zakonodajne kot izvršne, kot tudi sodne oblasti zaščita lastnih državljanov, potem šele drugih, potem je res veliko vprašanje, zakaj lastno državo imamo. Torej, ko bomo tukaj zbrali dovolj razuma za resno razpravo o teh stvareh, in to je razprava o slovenski prihodnosti, in ko bomo sposobni Zakon o himni, grbu in zastavi uskladiti s slovensko ustavo brez kakšnih velikih prepirov

in ideoloških seans, takrat bomo samozavest tega državnega zbora dvignili na raven, kakršno smo tukaj doživljali v času slovenske osamosvojitve, ko je dejansko šlo za biti ali ne biti.

Torej, poleg davkov, gospodarskega okolja, socialne politike, reform v sodstvu in tako naprej, so te tri stvari ključne za slovensko prihodnost oziroma so predpogoj, da bodo ostali prijemi in ostala zdravila sploh delovala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jani Möderndorfer, izvolite, imate besedo.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa.

Ta zadnja razprava, moram reči, da je bila bolj preteklost kot pa kakšna prihodnost. Predvsem pa je zanimivo, da to govori poslanec, ki od samega začetka sedi v Državnem zboru, v vseh mandatih je bil in je imel možnost in priložnost celo vložiti zakon, se ukvarjati s tem. Ja, in to je naredil, seveda je, njegova stranka je to naredila, ampak zanimivo: vedno, ko je bil v opoziciji. Ko je bil predsednik vlade, ko je imel koalicijo, tega ni niti poskušal. Ampak to so pač ta orodja, kako vedno pojamrati takrat, ko si v opoziciji in seveda pihati na dušo z nekim jasnim ciljem. Pač, prikazati, kako gre vse slabo v tej družbi.

Zanimivo pa je eno drugo dejstvo; zanimivo je predvsem to, da je govoril o treh ključnih stvareh, seveda z enim stavkom na začetku, ko je rekel, da je bil slovenski narod razdeljen in da je to narobe. Morali bi biti enotni in tako naprej. In potem govori o treh stvareh, ki so ključno, vedno in kar naprej delile to državo oziroma ljudi. Seveda ne smemo mu očitati, da želi nekaj in da si predstavlja, kaj je pravzaprav dobro za Slovenijo, ampak pozablja pa eno ... Zanj je vedno samo ena resnica. Ena in edina. To je seveda najmanj nekorektno.

Druga stvar, ki se mi zdi pomembna, je predvsem to, da sprave tukaj v parlamentu ne bomo nikoli udejanjili. Nikoli. Ti poskusi so že bili, to se je že delalo in, kot vidimo napoved, se bo to delalo še naprej. Spravo morajo doživeti, jo moramo doživeti vsi in jo ponotranjiti, predvsem pa resnice, tako kot smo jo zdaj slišali: ne smemo priznati, moramo krivice ... Bosta pokazala čas in zgodovina.

Kar se tiče spremembe Zakona o himni in zastavi ... Nekomu se je takrat mudilo in takrat je bilo zelo v tisti razpravi zelo jasno opozorjeno; prav spomnim se, ker sem jo poslušal: »Ne norimo, ne hitimo in ne sprejemajmo čez noč nečesa, kar bo potem verjetno zelo težko ali pa nikoli ne bomo spremenili.« Lepo vas prosim, samo to povejmo Slovencem, da je problem slovenske družbe v tem, ker pojmujemo sedmo kitico, ker nas Slovenci oziroma tujci ne prepoznajo in nas v OZN sprašujejo, kdo smo. Lepo vas prosim, to je depasirano! Bomo pa tega zdaj zelo veliko, zgleda, poslušali, ker je to zdaj napoved in že

vidim, da bodo jurišniki to ponavljali še dva meseca, dokler ne bo konec volitev.

Tista razprava, ki pa je seveda tekla cel dan, je pa zelo zanimiva, predvsem zaradi tega, ker kolega Tonin ... Pravzaprav so že nekateri moji kolegi in kolegice razpravljali o tem, da se lahko z marsikatero stvarjo strinjajo – s tem, o čemer je razpravljal. In potem je seveda dal zelo jasen odgovor: »To je lepo slišati, da se strinjate, ampak naredili ste pa nekaj drugega.« Dejstvo pa je, da je povedal zelo malo konkretnih stvari, razen da je omenjal lex Magno kot nesistemske rešitev. Potem seveda plače, obremenitev plač, kar bi se sicer z njim lahko na načelni ravni sicer strinjal, ampak imamo problem. Pred kratkim sem gledal eno primerjavo plač, ko vsi pravijo, kakšna je obremenitev plač, pa sem gledal to primerjavo. Recimo, pri avstrijskih plačah se zelo radi primerjamo in ta primerjava je zelo zanimiva. Vzel bom bruto plačo 4 tisoč v Sloveniji ali pa v Avstriji, pa če bomo šli pogledati neto plača v Sloveniji pride 2 tisoč 411, 71 na vse obremenitve, ki jih damo, v Avstriji pride pa 2 tisoč 555. Od tega so prispevki pri enih in drugih, se pravi pri slovenski skupaj prispevki, ki jih dajejo, 884, govorimo ves čas o plači 4 tisoč, v Avstriji pa 724. Akontacija dohodnine je pri nas nižja kot v Avstriji; v Sloveniji je 704, v Avstriji 719 evrov in neto plača pride potem ven tako, kot sem povedal na koncu. Če gremo pogledat v procentih, kaj to pomeni. V prispevkih, davki in prispevki v bruto plači v odstotkih je 46,56 %, v Avstriji pa 51,05 %. Potem pa seveda on in njegovi kolegi rečejo, ja seveda in mladi grejo potem raje v tujino, ker imajo večje plače, ne povedo pa naslednjega, da so tudi višji stroški, drug način življenja in podobno. Daleč od tega, da smo v Sloveniji zadovoljni s plačami, ampak zanimivo je bilo slišati še en podatek. Na Slovaškem imajo visoke plače, ne vem, od kje ta podatek, samo to se je dalo povedati, nikoli pa nobene primerjave pa nobene številke. Ni res! Pojdite pogledat na Poljsko, ni doživela te krize, ampak tam so dosegli to tudi s tem, ko niso dvigovali plače in tam se drastično v zadnjih 15 letih plače sploh niso dvignile, pa niso visoke plače. Skratka je nerodno delati primerjave med državami, seveda, ker so si države med sabo različne; drugi koncepti, drugi sistemi, drugačna pravila igre ... Skratka, en kup razlik je, ki je pravzaprav zelo težko primerjati. Lahko pa primerjamo tisto, kaj pravzaprav želimo.

No, in moram reči, da me je danes zmotila razprava kolega Vrtovca predvsem o tem, ko je rekel, da v naši državi nimamo definirano, kaj je javno zdravstvo. Kako nimamo definirano, kaj je javno zdravstvo? Zelo jasno imamo definirano, kaj je javno zdravstvo. Zelo jasno imamo postavljena tudi pravila igre, in govoril je samo o javnih zdravstvenih oziroma o zdravstvu v javnem sektorju in govoril je o privatnikih. Ni res, mi imamo zasebnike, koncesionarje, ki so del javne zdravstvene mreže in spadajo v javni sistem javnega

zdravstva in brez njih sploh ne gre. Se pa strinjam, ker razumem, zakaj je kolega Vrtovec o tem govoril. Govoril je samo zaradi ene stvari: v resnici bi rad imel zasebnštvo v klasičnem primeru, ko je govoril, pacient si naj sam izbere zavarovalnico in plačnika. To seveda pomeni, da je treba cel kompletan sistem kot koncept postaviti na glavo in takšen sistem seveda je vprašanje koncepta, ali ga res hočemo imeti ali ne. Mi lahko iz vsakega sistema izberemo kakšne dobre stvari, ampak na ta način ne moremo sestaviti in potem reči, zdaj bomo pa vse samo najboljše stvari vzeli in stvar bo funkcionirala. Ne bo! Zaradi tega, ker na koncu se vedno potegne črta in se vpraša, koliko ta sistem stane, kdo ga bo plačeval, na kakšen način, ali bomo imeli solidarnost, bomo imeli vzajemnost. To so vprašanja, ki seveda pomenijo, da se je treba vprašati, kam pravzaprav to vse skupaj pelje. Ali smo naredili dovolj? Prepričan sem, še posebej, recimo, če se bom dotaknil javnega zdravstva, tako bom rekel, je bila izpeljana reforma, o tem bomo govorili čisto na koncu mandata, ampak na začetku sem večkrat povedal, še ko je Vlada prisegala, ko so bili hearingi, sem jasno povedal, treba je odkrito govoriti in naglas, da se pogovarjamo in da je potrebna reforma javnega zdravstvenega sistema. Ves čas sem to ponavljal. Nekateri so malo v strahu se izogibali te besede, ker so se bali, češ to zdaj pomeni, ne vem, neko revolucijo. Pa ni res. S tem jasno poveš, kaj želiš narediti. Seveda, to je pripeljalo do tega, da imamo danes od petih ključnih zakonov sprejete štiri zakone. In ni res, da se ni nič naredilo. Ogromno se je naredilo. Je pa tudi res, da je peti zakon ključen. Kakšno zdravstvo pravzaprav hočemo imeti? Od danes pa do jutri. Pa še, če bi se pogovarjali, bi večno se lahko pogovarjali. Ampak predvsem mora biti vzdrž, predvsem mora biti dostopen in kar je najbolj pomembno, solidaren mora biti, ker smo si različni v družbi. Imamo ljudi, ki so popolnoma zdravi in bodo to potrebovali šele na stara leta, in imamo ljudi, ki zbolijo že v mladih, rosnih letih in potrebujejo pomoč celo življenje. Verjemite mi, da sistem, kot jih pozna Amerika, kot ga poznajo nekatere druge zahodne države – prodajajo, cela premoženja za to, da pridejo lahko do zdravstvene oskrbe. Ljudje srednjih let, zdravi, 50 let, ko izvedo, da imajo raka, ne gredo na zdravljenje, ker vedo, da bodo s tem spravili svojo družino na kant in raje umrejo. Mi tega v Sloveniji nimamo in tega ne poznamo. Tisti, ki mi bo rekel, da je to slab sistem: ali je zdrav pa to govori zato, ker ne ve, kaj to pomeni biti bolan, ali pa res ne pozna sistema, vse ostalo bi bilo odveč, da rečem, kaj si mislim o tem. In katerakoli vlada bo prišla, upam samo eno, da ne bo zapravila tistega, kar so tujci večkrat in ves čas ponavljali: Ne zapravite tistega, kar imata, ne posnemajte vseh ostalih držav, ker mi danes hočemo spremeniti, pa zelo težko spremenimo to. Poglejte samo, kaj se v Ameriki dogaja! Tam sanjajo, da bi imeli nekaj, da bi

imeli 5 % tistega, kar imamo mi v Sloveniji. 30 milijonov ljudi je izgubilo tisto zavarovanje s prihodom novega predsednika države. Ga niti ne omenjam, ker ni vreden tega, da ga omenjam.

Sam sem vedno za to, da se razpravlja o prihodnosti Slovenije. Zato seveda ne trditi trditev, da se vedno onemogoča razprava o teh stvareh. Ni res. Je pa res, da je zanimivo, tisti, ki danes predlagajo takšna priporočila, ko so vladali, tega nikoli niso predlagali. Na ta način zagotovo ne. Tako je današnja seja sicer odprla in pokazala, o čem se bomo pogovarjali naslednja dva meseca. To diskusijo. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Prihajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnica Vlade ter predstavnik, predstavnik predlagatelja. Kot prvi, mag. Branko Grims. Se opravičujem, želi kdo v imenu Vlade?

Ministrica, izvolite, imate besedo. Se opravičujem.

ALENKA SMERKOLJ: Hvala za besedo.

Ves večer sem poslušala, če ne tukaj pa v vladni sobi. In moram reči, da tisto, kar me veseli, je, da se tudi tukaj v Državnem zboru pogovarjate oziroma skupaj pogovarjamo o prihodnosti. Ko smo na vladni strani začeli s pripravo strategije razvoja Slovenije, smo se želeli pogovarjati z vsemi vami, v vseh fazah. S koalicijskimi strankami nam je šlo to lažje, z opozicijo malo težje. Pa še vedno bi rada izpostavila eno stranko, s katero smo pa neverjetno korektno sodelovali, in to je Nova Slovenija, kjer so si takrat, ko smo to prosili, takoj vzeli čas, sklicali vse in smo se pogovarjali. Nismo se popolnoma slišali, pa kljub temu smo polno stvari, ki smo jih na teh, takšnih dveh daljših razgovorih slišali, tudi poskušali upoštevati. V bistvu, ponujali, prosili smo vse vas, dajmo se pogovarjati, pa ponekod so bili potem kratki razgovori, ponekod pa jih niti ni bilo. Ampak, tisto, kar jaz verjamem, je, da se moramo pogovarjati, ker verjamem, da v bistvu v prihodnost moramo biti zazrti. Zakaj? Zato ker res verjamem, da če je en narod zazrt v preteklost, si ne zasluži prihodnosti.

Večkrat je bilo omenjeno, Slovenija ne ve, kam v prihodnosti gre; jaz verjamem, da ta odgovor imamo. In verjamem, da bo strategija razvoja, ki je sprejeta do leta 2030 in vpeta tudi v vse mednarodne zgodbe in tudi zaveze, ki jih je Slovenija sprejela na mednarodnem področju s cilji trajnostnega razvoja do leta 2030, da bo to pot trajnostnega razvoja morala ubrati. Strategija razvoja naslavlja vse tri stebre trajnostnega razvoja in poleg teh stebrov še dve ključni zgodbi. Kaj? To so pa v bistvu učenje, učenje in učenje, ker brez izobraževanja skozi celo življenje, ne nas ne prihodnjih generacij ... V bistvu brez učenja kot vrednote, ki se mi zdi, da smo jo malo pozabili, se bomo zelo težko prilagajali v svetu, ki prihaja. In seveda zadnji

pomemben steber je še država, dobro delujoča država.

Zakaj verjamem, da se bomo o tem še pogovarjali in se bodo pač tudi morale vse prihodnje vlade pogovarjati, pa tudi v Državnem zboru? Zato, poslanci, ker ste na prejšnji seji sprejeli novelo Zakona o javnih financah, ki ureja tudi srednjeročno načrtovanje in kjer smo končno v Sloveniji dobili povezavo med prihodnostjo, med strategijo razvoja, med prioriteta in cilji in tudi proračunom. Meni je to ključna zgodba in izjemno izjemno vesela sem bila, ko sem slišala, da je do potrditve te novele Zakona o javnih financah prišlo. Zakaj? Vsaka vlada, ko bo prišla, vsaka koalicija, ki bo prišla, si bo postavljala svoje prioritete in legitimno je to in pravilno je to, ampak kljub temu pa bo zavezana k temu razvojnemu načrtovanju, ker preden bo začela razmišljati o proračunu, se bo morala o svojih prioritetah dogovoriti. In dokler bomo konvergirali v prihodnost, ki smo si jo zdaj zapisali, to je pa trajnostni razvoj te države, me za to državo ni strah.

Morem reči, da sem ponosna Slovenka in da verjamem, da bomo takšno državo, ki smo si jo narisali, skupaj tudi doživeli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima predstavnik predlagatelja mag. Branko Grims.

Izvolite, imate besedo.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala še enkrat za besedo.

Danes govorimo o razvoju v prihodnosti Slovenije. Mnogo temeljev je za razvoj, če na kratko preigram tisto, kar sem povedal v mnogo daljši obliki prej. Temelj naše države v prihodnjem obdobju mora biti varnost. Varnost je vrednota, ki je pač pogoj vsega drugega; če se ljudje ne počutijo varne, potem vse drugo postane brez smisla. Zato je treba braniti svoje meje, poskrbeti za stebre državnosti in omogočiti, da se bo vsak otrok, vsaka ženska, vsak državljan, vsaka državljanka, vsak prebivalec, vsaka prebivalca Republike Slovenije počutil varno. Treba je, ko gledamo v prihodnost, poskrbeti za veselje do življenja, država mora voditi takšno politiko in takšne politike, da bo otrok ne samo dragocenost svojih staršev, nekaj najlepšega, kar se zgodi v življenju, ampak da bo vsak slovenski otrok tudi razumljen kot največja možna naložba za prihodnost slovenskega naroda. Po ustavi Slovenija ne more obstajati brez slovenskega naroda, če berete temeljne ustavne dokumente, je slovenski narod temeljni konstitutivni del slovenske države. To je treba imeti v mislih, besedah in dejanjih takrat, ko odločamo na kateremkoli delu; ali v parlamentu, ali v Vladi, ali kateremkoli drugem področju družbenega življenja, v katerikoli instituciji pač že.

Otroci imajo pravice do šolstva, ki bo vzgajalo skladno z vrednotami starša, ki bo skrbelo za to, da otroci ohranijo zavest o

slovenski kulturi, o slovenskih koreninah, o domoljubju, o vseh tistih temeljnih vrednotah, na katerih je bila vzpostavljena slovenska državnost, in da imajo otroci pravico do izbire v tem smislu, da lahko starši izberejo tisto šolo, v katero verjamejo, da bodo z njo omogočili svojemu otroku kar najboljšo izobrazbo. S tega vidika je tudi konkurenca nujna in dobrodošla. Potem moramo poskrbeti za delovna mesta. Se pravi, za podjetništvu naklonjeno okolje, potrebno je znižati obremenitve gospodarstva in hkrati ukiniti popolnoma nepotrebne birokratske postopke, predpise, 20 tisoč podzakonskih aktov in ne vem, kaj še vse je zraven – vse to je nepotrebno breme. Slovenija mora sprostiti svoj razvojni potencial, da bodo mladi prepoznavali v državi Sloveniji tisto, tisti prostor, tisto domovino, kjer bodo lahko uresničili svoje sanje, svoje vizije, živeli svoje življenje. To daje potem prihodnost.

Poskrbeti moramo za ustrezno zdravstvo, kjer je treba narediti red, kjer je treba poskrbeti, da bo vsakomur, tudi starejšim in seveda otrokom, vsakomur dostopno zdravstvo v največji možni meri. Z najboljšimi storitvami za razumno ceno in v razumnem času. Čakalne dobe so nekaj popolnoma nedopustnega, zlasti v taki obliki, kot so v tem trenutku.

Potem je potrebno poskrbeti za solidarnost. Tisti, ki ne morejo poskrbeti iz objektivnih razlogov, naj bodo deležni državne pomoči, ampak samo tisti. In vedno je treba najprej poskrbeti zase, najprej Slovenija. Najprej je treba poskrbeti za svoje državljanke, za svoje državljanke, za svoje prebivalke, prebivalce, potem šele lahko v okviru možnosti pomagamo tudi komu drugemu. Treba je poskrbeti, da tisti, ki so 40 let s svojim delom gradili to državo, gradili domovino Slovenijo, dobijo človeka vredno penzijo. To je temeljni pogoj. Treba je poskrbeti za brezdomce, treba je poskrbeti za otroke, za vse tiste, ki ne morejo iti na morje. Potem bo Slovenija tisti prostor, ki bo na osnovi varnosti, na osnovi hitrejšega razvoja, sproščenih razvojnih potencialov našel ustrezne odgovore na moderne tehnologije, ki jih Slovenci obvladamo in bodo otroci ostali doma.

Treba je reči odločen ne politiki, ki usmerja mlade, najbolj perspektivni, najbolj šolani, najbolj podjetniški del družbe, vitalen del družbe, da odhajajo v tujino in tistih 10 tisoč, ki letno odidejo, nadomestiti z 10 tisoč migranti. Treba je meje zapreti, treba je delati na tem, da se ohrani slovenska kultura, slovenski prostor, slovenski narod, slovenska državnost. Brez vsega tega je ni.

In kaj to konstituira? V prvi vrsti je potrebno skrbeti tudi za kulturo. Ampak za pravo kulturo, za ohranitev slovenske tradicije, za ohranitev slovenskih vrednot. Ne more biti ... Kulturi naj bo dovoljeno praktično vse, kar je v mejah ustave in zakona. Ampak vprašanje je, kaj od tega naj financira država. Z vso odgovornostjo trdim, da ne more biti tista kultura, ko nekdo nekaj počne s psi ali pa nekdo uničuje

državne simbole, financirana s strani države in še nagrajena za povrhu. To ni slovenska kultura. To je lahko za nekoga kultura, naj to ponudi na trgu in potem naj se tam izbere. Slovenija pa mora skrbeti za to, da ohrani svojo tradicijo, svojo zgodovino, svojo kulturo v obliki, ki smo jo prejeli od prednikov, da to žlahtno izročilo damo tudi svojim otrokom.

Pri tem je bistven odnos tudi do slovenskega jezika, o tem danes nismo še veliko govorili, razen v enem zelo čudnem delu, ki ga je eden od poslancev koalicije prej dejal, da nas teme, ki jih je govoril moj predgovornik, ločujejo. Prvič v življenju slišim, da naj bi slovenska himna ločevala, slovenska himna nas je združevala ob osamosvojitvi in vredno jo je ohraniti takšno, kot smo jo uporabljali takrat, vse drugo je pač manipuliranje s himno. Takrat smo govorili o himni kot celoti, peli himno kot celoto, združevala nas je himna kot celota. Tako mora tudi ostati, to sodi med temeljne vrednote. Ko pa govorimo o odnosu do slovenskega jezika, se je treba zavedati, da brez slovenskega jezika ni slovenske kulture, ni slovenskega naroda, to je temeljni konstitutivni del slovenskega izročila, slovenske zgodovine, slovenske prihodnosti. Slovenski jezik! In ta odnos do njega je treba utemeljiti na vseh ravneh. Zakon in ustava določata, da je uradni jezik Republike Slovenije slovenščina, poleg tega na območjih, kjer živita obe narodni skupnosti – avtohtoni narodni skupnosti, se pravi italijanska in madžarska –, dajeta tam ustava in zakon tudi posebne jezikovne pravice, tudi tam so uradni jeziki, torej jeziki manjšin. Zakon o uporabi slovenščine zelo jasno določa, da je slovenščina tisti jezik, ki se uporablja uradno na vseh področjih družbenega življenja in se ne smejo dogajati take stvari, kot so se dogajale pred kratkim, ko smo, recimo, v Kranju, od koder prihajam, imeli šolo, kjer se je en del uradne objave – uradne objave, povezane s stavko sindikata – pojavil v albanskem jeziku. Potem smo vprašali, kaj je to, in dobili uraden odgovor občine, da je šlo za to, da je šola naredila samo povezavo na uradno SVIZ spletno stran, torej sindikata SVIZ, in da imajo tam, citiram, »uradne objave na sindikatu SVIZ v slovenskem, italijanskem in albanskem jeziku in da se zaradi tega pojavlja to, da smo imeli v slovenščini in v albanščini uradne objave«. Zdaj, če pogledamo, je odnos jezika, smo rekli, na vseh področjih družbenega življenja mora biti uradni jezik slovenščina. Če se gre pokrivanje celotnega prostora, če je bil to cilj, bi moral biti slovenski jezik, pa seveda italijanski in madžarski, tam, kjer to določa zakon. Ko pa se zgodi kaj takega, kot se je, potem se pa človek vpraša, kako lahko v Sloveniji za en sindikat veljajo druga pravila, ne velja zakon, očitno. Kako se to lahko zgodi? In potem se tudi lažje razume, da predstavniki tega sindikata po cesti, kjer sem jih srečal, prepevajo internacionalo, ne pa slovenske himne. To je pa že malo bolj zanimivo, nisem ravno prepričan, če je internacionala tista pesem, ki združuje vse

Slovenke in Slovence. Bi imel do tega pa zelo ločeno mnenje, razen če gre za neko modernejšo verzijo, ki jo te dni lahko spremljate na internetu. Tista morda veliko pove, zagotovo pa tudi tista ne združuje.

Gre torej za vprašanja razvoja, za vprašanja prihodnosti, za vprašanja prihodnosti države Slovenije, naše domovine, domovine slovenskega naroda, ki si zasluži .../ izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima drugi predstavnik predlagatelja, mag. Matej Tonin.

Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Spoštovani zbrani, drage poslanke in poslanci, želim se vam najlepše zahvaliti, da smo danes lahko razpravljali o prihodnosti. Mislim, če bi se večkrat na takšen način pogovarjali, bi bila prihodnost v Sloveniji tudi lepša. Pa srečno!

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ja, zato vas vabim, da se prijavite. Prijava poteka.

Besedo ima gospod Primož Hainz. Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod predsednik. Koliko časa pa imamo?

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: 5 minut imate. Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Moram reči, da je gospod Grims na tisto mojo uvodno obrazložitev ...

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Lahko se, lepo prosim, izklopite, pa vklopite. Hvala lepa.

Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa.

Moram seveda reči, da je gospod Grims zdaj poskušal popraviti tisti vtis, ker v dokumentu ni besede o kulturi. Uvodoma sem samo to rekel, da v dokumentu ni, in seveda vztrajam na tem. Zato seveda je bil ta pledoaj o slovenščini čisto v redu in se s tem strinjam, ampak dejstvo ostane, da ste v papirjih pozabili na kulturo.

Drugo moram reči, da ste vi potem govorili o tem oziroma ste hoteli speljati v prejšnji razpravi pa to na politično kulturo. Seveda vem, da to je dolga tema, ampak politična kultura je gotovo to, da predlagatelj tukaj notri ni, če smo že pri tem, kako se da to izrazoslovje potem na nek način uporabiti, da ne

rečem o tem, da politična nekultura je gotovo to, kar je rekel gospod Tonin, potem tudi v eni fazi, da se Desus zavzema za bogate upokojece. Mislim, to je pa seveda nekaj, kar je tipičen primer neke nekulture v političnem prostoru kljub vsem tem želim, da je lepo, da se pogovarjamo.

Seveda gospod Janša, tu pa moram reči eno besedo. Sam sem eden tistih, ki trdim, da sprava je nekaj, kar je vizija slovenske družbe, ker drugače ne gre. Mislim, da smo enkrat že resno naredili na tej poti kakšen korak. Ampak problem je v tem, da tisti, ki so vendar naredili med vojno hudo napako in sodelovali – domobranci z okupatorjem, z Nemci, z Italijani – in če bi tisti priznali pa rekli, res je, takrat smo naredili narobe, danes seveda mislimo, da to ni bilo prav, bi sprava bila pravzaprav bistveno bolj dosegljiva, čeprav je sprava res nekaj intimnega in se strinjam s tem, da se ne da reševati na političnem nivoju ali pa v taki dvorani, ampak je stvar zavest vsakega posameznika med nami. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jožef Horvat. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, spoštovani gospod podpredsednik.

Tudi sam se želim zahvaliti vsem, ki ste iskreno vlagali napor v razmislek, kakšna naj bo Slovenija v prihodnosti, kakšna naj bo Slovenija, recimo, leta 2030. Nekoliko plehki so bili očitki, da gre za predvolilno, ne vem, sejo ali karkoli. Poglejte, dejstvo je in čestitam kolegu Simonu Zajcu, ki je eden izmed zelo redkih razumel dejstvo, da je predvolilni vsak dan, razen volilnega dne. Predvolilni je vsak dan, razen volilnega dne. Poglejte, pred nekaj časa je minilo deset let, odkar je umrl dr. Janez Drnovšek, nekateri ste v svojih izjavah zelo hvalili njegov politični opus. Tudi on je imel pogovore o prihodnosti Slovenije. Torej je verjetno to bila ena dobra gesta in strinjam se s tistimi, da bi dejansko morali imeti takšne pogovore verjetno kakšen določen čas, uro, dve, tri pri vsaki redni seji Državnega zbora.

Srditi kritiki današnje seje ali bolje rečeno predlagateljev seje – obžalujem, da so praktično pokazali programsko praznino brez vizije. Šlo je res tudi za žalitve, ampak jaz nikomur ne zamerim, se pa malo sprašujem, da so dovoljene tukaj žalite celo v tujem, torej neslovenskem jeziku. Mi, Nova Slovenija in tudi kolegi iz SDS, nobeden ni predstavljal naših rešitev, naših pogledov ultimativno, ker pogledajte, prihodnost ne more biti samo desna, ne more biti samo leva. Prihodnost mora biti naša. Če gledam ta krog – verjetno mora biti 360-stopinjska. In za to gre. Naša ideja je bila, da bi soočali naše poglede, kaj so tista ključna vprašanja. Nekateri smo jih jasno artikulirali, predstavili tudi svoje poglede, svoje rešitve. Ni rečeno, da so samo naše najboljše, ampak, če jih želimo soočati, jih moramo dati na mizo. Vsi,

od levih do desnih. Vsi. In potem iskati v nekem korektnem političnem dialogu optimum, iskati najboljšo rešitev, ne pa, da je šlo včasih tudi na nivo osebnega napada.

Glejte, tisti, ki smo bili kdajkoli vsaj malo v gospodarstvu, tisti tudi najboljše razumemo, da je pravzaprav tista brutalna konkurenca tista, ki dejansko v gospodarstvu sili k nenehnim stalnim spremembam. Tisti, ki smo bili v gospodarstvu, trdim, da razumemo, da so spremembe pravzaprav edina stalnica. Spremembe so edina stalnica. Upam si trditi, da je politik ali poslanec, ki se svojemu ljudstvu ne upa reči, da so spremembe nujne, strahopetec. Za tem stojim in to zagovarjam, čeprav se morda sliši zelo trdo.

Dr. Matić me je spraševal, moja moralna dolžnost je, da mu odgovorim. Printal sem te podatke, to tabelo danes, 16. 3. 2018. Statistični urad Republike Slovenije, Država, konsolidirani dolg in sem potem pogledal leta 2014, tretji kvartal – recimo, da ste takrat prevzeli oblast, lahko bi rekli tudi četrti, okej. Takrat je bil ta dolg sektorja država na višini 28 milijard 904,6 milijonov, tretji kvartal lanskega leta pa je bil 33 milijard 285 milijonov. Če potegnem to razliko, dobim 4 tisoč 381 milijonov. Torej, 4,3 milijarde evrov. To sem že danes dopoldne na seji OZEU preverjal z državno sekretarko, pa vam bo gotovo gospod Tilen Božič to tudi razložil. Vam to kar dam.

Spoštovane kolegice in kolegi, še nekaj bi rad sporočil. In sicer glede na to, da gremo spet na predčasne volitve, je jasno, da so novi obrazi ... / izklop mikrofona, / v politiki zgolj reciklaža starih sistemov.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Lahko bi zahteval takoj postopkovno, da se mi kolega opraviči, ker to definitivno nisem. »Človek mora spreminjati sebe, da ne bo uničil sveta«, Janez Janša Na novi poti, stran 282. Pa nočem se delati norca iz vas, kolega Janša, pridemo do tega. Dajmo se začeti spreminjati.

V sem osnovi picajzlast človek, pa ne, da imam picajzle, ampak ljubim natančnost. Kolega Tonin, Churchill je rekel, citiram, »Če nisi liberalec pri 25, nimaš srca. Če nisi konservativec pri 35, nimaš možganov!« Churchill ni govoril o socialistih, tukaj ste bili zavajajoči. Dajte biti natančni! Churchill je bil pri 15 konservativec, pri 35 liberalec, potem se je malo zvrnil nazaj. Kot mlad je streljal domorodce, to je njegov izraz, požigal njihove domove po Pakistanu, Sudanu in še kje v Afriki. Toliko o Churchill.

Žal nas Janša zapušča. Glejte, jaz ne bi bil to, kar sem v pozitivnem smislu, brez mladega Janše, ker sem bral njegove kolumne v letih 1985, 1986, 1987. Janša je šel potem na

neko svojo pot. Jaz ne bi bil to, kar sem v slabem smislu, kot politik brez sedanjega Janše oziroma njegovih udov v Državnem zboru, gospoda Tanka in še koga. Tukaj sem poslušal dva politika z ogromno kilometrine; Janija in Janšo. Imel sem občutek, da je gospod Janša utrujen, pa si tega noče priznati. Da bi šel rad gledati sončne ... Karkoli še.

Volilni sistem, dajmo se dotakniti tega. Saj je 5 tisoč volivcev pripeljalo nekaj v bajto, ampak takrat, kolega kimaš, takrat je Desus jih izigral, čeprav so bili njegovi, pa smo se strinjali s tem. Osebo mislim, da mi za večinski volilni sistem še 25 let ne bomo zreli, če se zelo začnemo spreminjati.

Gospod Grims je omenil politično kulturo. Maksimalni vzor politične kulture bi morala biti vaša stranka, ne pa, da ti tukaj začneš tuliti, kako vas mi sovražimo, sovražimo, sovražimo, do nezvesti sovražimo, da se z vami ne da delati, je rekla navsezadnje gospa Ljudmila, ki ima zelo debelo kožo, ki je političarka, ki jo na desni strani najbolj cenim. Dobro, njej niste ravno toliko nabijali.

Sprava. Do sprave bi lahko že zdavnaj prišli, če bi bila politika bolj zrela, ampak vam je odgovarjalo to pingpongiranje. Ampak seveda, ne sprava na način, da se pozabi, na čem je narejena povojna Evropa – na antifašizmu. V tistem Minsku, vas je tudi podučila, kako je Belorusija med drugo svetovno vojno doživela marsikaj. Mene na levici včasih ne marajo, ker rečem, a veste, medvojni, povojni poboji na vseh straneh, jaz ne podpiram teh črno-belih pogledov in opravičil, časi so bili takšni, časi so bili drugačni, ampak ... A veste, da to 30 let niste rešili, tudi zaradi tega bi morali neki stari politiki, kar dober del njih, romati na smetišče politične zgodovine. To je moje osebno mnenje.

Zdravstvo, zdravje, edini Jani je tukaj malo resno govoril, a veste, meni dela več kot pol familije ali v zdravstvu ali v farmaciji, od Ljubljane, preko cele Evrope, do kakšne oseb je v provinci Québec poskušala to, kar je poskušala Milojka. Moji trije najljubši volilni glasovi prihajajo iz Nove Zelandije; en od teh volilnih glasov je najmlajši sodnik na Novi Zelandiji, druga gospa pa dela tam v zdravstvu. Moj bratranec je bil šef Rujle v Afganistanu in tako naprej, dve od petih otrok mi študirata medicino. Na tak način se pogovarjati o tem je žaljivo. Pa če greste malo gledat, pojdi, Branko, enkrat malo po tvojih ljubih višegrajskih državah, v kakšnem stanju imajo tam zdravstvo. A veste, tudi imamo številne težave v zdravstvu, ampak v veliki meri tudi na ta način, kako jih politiki pa mediji gonite naprej in ne pridemo nikamor naprej. Že sredi tega mandata mi je Milojka dobesedno rekla, glej j – »bip« – me v bistvu vsi; in moji in Kuštrin in ovi in oni in gor in dol. Potem pa dajmo še malo nabijati. Zdi se mi, da se moramo resno lotiti tega, pa sem šel računati, a veste, če se hočemo glede zdravstva primerjati z Avstrijo, bi morali še 2,4-krat vložiti noter. Nisem

pa seveda za to, kar zagovarja Nova Slovenija ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, dr. Trček.

Mag. Matej Tonin, imate besedo.
Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Hvala lepa.

Današnja razprava je vendarle pokazala napredek. Mislim, da smo mnogo ur danes razpravljali in če kaj, bi si to razpravo po tem zapomnil, da smo se vendarle pogovarjali o prihodnosti in da razen redkih izjem, ki jih je ponovno zaneslo med domobrance in partizane, smo se dejansko vsi res pogovarjali o prihodnosti. In to je dober znak. Če bi morda to zavrteli še 5, 10, 15 let, bi bila pa morda polovica razprave še o domobrancih in partizanih. Tako gledam današnjo razpravo kot korak naprej, da se vendarle tudi politika nekoliko bolj osredotoča na prihodnost in tisto, kar nas čaka v prihodnjih 10 letih.

Ne odkrivam tople vode, verjetno se tudi vi srečujete s podobnimi ljudmi in vsi nam pravijo isto – dajte nam normalno živite. Jaz bi rad samo od svoje plače in pokojnine mirno živel. Samo to. In zato je pač treba najti rešitve za stvari, ki nam grozijo v prihodnosti. Lahko si zatiskamo oči, da se ne bo nič strašnega zgodilo, lahko pa najdemo neke rešitve, da bomo na tiste izzive, ki nas čakajo, pripravljeni.

Staranje prebivalstva je zagotovo ena izmed takšnih stvari. Tukaj je kar nekaj rešitev, seveda smo politične stranke med seboj različne, nekateri bolj podpirate migracijsko politiko, drugi bi si želeli bolj okrepiti družinsko politiko. To je stvar izbire. Tudi pri družinski politiki so pomembni detajli, od tega, da je treba mladim službe zagotoviti, stanovanje zagotoviti in podobne zadeve, ki bodo prispevale k temu, da bodo stvari boljše, predvsem je pa treba modernizirati pokojninski sistem. Pa to ni floskula, ampak, če imamo vedno bolj dolgoživo družbo, seveda na konceptih, ki so veljali v 80. ali 90. letih, ta družba ne more več preživeti in je treba spraviti tudi pokojninski sistem na to, kar družba potrebuje. Mislim, da gospodu Hainzu ni treba biti nič jezen, če rečem, da zagovarjajo bogatejše upokoјence. To je pač dejstvo in tudi njih mora kdo zagovarjati, in hvala bogu, da imajo bogatejši upokoјenci vsaj Desus. Pač, mi pa še kdo drug zagovarjamo predvsem tiste upokoјence, ki imajo najnižje penzije, penzije pod 600 evrov. Ampak vsakdo v tem političnem prostoru najde svojega zagovornika in na nek način ga s svojim glasom podpira zato, da prenaša njegove ideje v to hišo, v ta parlament, da se lahko realizirajo.

Tudi glede samega poslovnega okolja, glede davčnega okolja smo različni. Vesel sem, da je poslanec Trček vedno razpravlja, se trudi biti duhovit, mislim, da nam takih, recimo temu, angleškega tipa poslancev manjka, da so sočni, da so razprave zanimive, zato njegov doprinos

vedno gledam pozitivno. Nič pa ni narobe, če smo si različni, bi bilo res zelo nenavadno, da bi Nova Slovenija pa Združena Levica bili zelo na podobni strani. So stvari, kjer se lahko najdemo, so pa stvari, kjer smo diametralno nasprotno. Ampak bistveno še enkrat je, da se vračam na izhodišče, se pa pogovarjamo o tem, kako izboljšati poslovno okolje. Ne trdim, da smo mi v Novi Sloveniji najbolj brihtni in pametni in če obstaja tudi z drugega brega, z drugega političnega brega kakšna pozitivna rešitev, jo je treba uporabiti in tukaj so lahko naši različni pogledi prednost, ne pa slabost.

Če se bo tudi v prihodnjih mesecih, morda bo zdaj bolj tednih, razprava odvijala v podobni smeri, da se bomo predvsem ukvarjali s tem, kaj nas čaka v prihodnosti, potem bo to zanimivo, pestro, dobro obdobje. Upam, da se stvari ne bodo zastavile v smeri, kot so bile zdaj v teh zadnjih dneh, da se bomo predvsem obmetavali, kdo je bolj za kakšno stvar kriv, raje bi tekmoval, kdo ima boljše rešitve za prihodnost. To se mi zdi pomembno in to bomo vsaj v Novi Sloveniji poskušali pokazati tudi v prihodnjih tednih.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Branko Grims, imate zaključno besedo. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Glede razvoja, se pravi: varnost, več slovenskih otrok, vzgoja, vrednote, sproščeni razvojni potencial in manj birokracije, manj obremenitev gospodarstva pa seveda skrb za starostnike, skrb za zdravje ljudi, red v zdravstvu, to so temelji, o katerih bi pravzaprav morali imeti konsenz. Pa dodajmo še dobri odnosi s sosedi, iskanje zaveznikov, ohranjanje skupnih evropskih temeljev, skupnih evropskih vrednot.

Kako to doseči? Prvi in temeljni pogoj, to se je danes ponovno pokazalo, je politična kultura, da takrat, ko ti zmanjka vseh argumentov, ko nimaš kaj nasproti, začneš blatiti kolega, recimo. To smo danes videli v živo, fino se zlažeš, malo se izmisliš, rečeš, me je osebno napadel, pa ga še omeniš ne, govoriš o strankah, niti ne o ljudeh. To je dokaz skrajno nizke politične kulture. To se potem dogaja tudi, žal, na ravni strank. Vladne stranke, z izjemo največje vladne stranke, so pač gradile zdajle vtis v javnosti, kako so one na distanci do Vlade in one predstavljajo rešitev za neustrezno stanje oziroma za katastrofo, ki smo ji priča na vladni ravni. Ja, tisti, ki je sestavni del problema, ni rešitev, on je gnili del problema! Če se igra na to in se to prodaja, je to spet odraz neke nizke kulture. Potem nas ne gre čuditi, če se prodaja v Sloveniji zadnje čase vse mogoče, tudi kakšen odrešenik poudarja, kako bere v cerkvi, in se hkrati na vse kriplje zavzema za to, da bi homoseksualni pari posvajali otroke, čeprav so temu nasprotovale vse verske skupnosti, na čelu s Katoliško cerkvijo, čeprav smo proti temu glasovali na referendumu. Govori o varnosti in

hkrati predlaga, da se odstranijo ograje, ki so se zdajle na južni meji izjemno dobro izkazale. V Beli krajini so šli ilegalni migranti čez tam, kjer ograj ni. Kjer so, pa teh prehodov praktično ni bilo. Tam so ljudje varni.

To se pravi, tisto, kar bi ljudem morali ponuditi v času, ko velja njihov glas – in treba je dosledno stati za rešitvijo, ki piše v slovenski ustavi, da ima v Sloveniji oblast ljudstvo, ljudje se morajo zavedati odločilnosti njihovega glasu; nobenega razloga ni za to, da se ga ne bi uporabilo –, je to, da apeliram, da vsi, ki v tem času sodelujemo, predstavljamo ljudem možne programe, da soočimo argumente. Jasno je, tako kot ste nekateri rekli, volilne kampanje delamo v bistvu vsi s svojim življenjem, s svojim ravnanjem, s svojim konkretnimi odločitvami. Ena kampanja začne teči tisti dan, ko so končane volitve prejšnjega mandata. Vse se mora oceniti. Ampak od medijev bi pričakovali – in to utemeljeno pričakovali, kajti to je ustavna pravica ljudi –, da korektno predstavijo, kaj je kdo v kakšnem obdobju dosegel, da je samo vlada v obdobju 2004–2008 dosegla rezultate, ko so se za četrtno realno povečale penzije, ko so se za četrtno realno povečale plače in da žal naslednja vlada, to je bila vlada Pahorja, če sem konkreten, ki je prevzela oblast v času, ko je gospodarstvo že nazadovalo po celem svetu, povečala poraba za milijardo in tako so se začele razpirati škarje, zaradi katerih je danes Slovenija bistveno bolj zadolžena, kot je bila celotna nekdanja Jugoslavija pred toliko leti. Za to gre; za odgovornost do ljudi! Ta odgovornost je od nas vseh, predvsem v tem, da govorimo o stvareh, ne o ljudeh, da predstavljamo programe, da predstavljamo dejstva. Utemeljeno je to pričakovati tudi od tistih, ki so za informiranje javnosti odgovorni. To je utemeljeno pričakovati tudi od vseh kolegic in kolegov v Državnem zboru. Brez politične kulture ni kulture, brez kulture ne more obstajati slovenski jezik. Brez slovenskega jezika, ne more obstajati slovenski narod, slovenski narod pa je temeljni konstitutivni del države Slovenije. Države Slovenije brez slovenskega naroda ni in slovenski narod, in s tem slovenska država, si zasluži blaginjo, varnost in ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila.

V skladu z razlago Komisije za poslovnik iz dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem 1. točko dnevnega reda in tudi 55. izredno sejo Državnega zbora.

Vsem vam, dragi kolegice in kolegi, želim prijeten in miren vikend. Vidimo se v ponedeljek. Hvala lepa in lep pozdrav.

Seja se je končala 16. marca 2018 ob 21.29.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BOŽIČ TILEN 37

Č

ČUŠ, ANDREJ 40

D

DEKLEVA, ERIKA 32

DOBOVŠEK, DR. BOJAN 15

F

FERLUGA, MARKO 8, 45

G

GRIMS, MAG. BRANKO 17, 19, 30, 43, 48, 59, 63

H

HAINZ, PRIMOŽ 22, 60

HORVAT, JOŽEF 11, 37, 61

J

JANŠA, JANEZ (IVAN) 54

JURŠA, FRANC 10

K

KOPRIVNIKAR, BORIS 9, 27

L

LEP ŠIMENKO, SUZANA 16

LISEC, TOMAŽ 48

M

MAJCEN, IRENA 40

MATIČ, DR. DRAGAN 36, 37, 53

MESEC, LUKA 13

MÖDERNDORFER, JANI (JANKO) 57

MURGEL, DR. JASNA 36

MURŠIČ, MAG. BOJANA 34

N

NOVAK, LJUDMILA 19

P

POTOČNIK, ANDREJA 15

R

RANC, DANILO ANTON 24

S

SMERKOLJ, ALENKA 58

Š

ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ 8

ŠKOBERNE, JAN	12
ŠKODNIK, IVAN	41
T	
TONIN, MAG. MATEJ	6, 7, 20, 23, 26, 30, 33, 35, 36, 60, 62
TRČEK, DR. FRANC	18, 19, 28, 36, 61
V	
VRTOVEC, JERNEJ	31
Z	
ZAJC, SIMON	51

LEGENDA

PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS Levica – Poslanska skupina Levica
PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati
PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev
NeP – Nepovezani poslanec